

ORDINALE SARISBURIENSE.

**A TRANSLITERATION OF BL HARLEY 1001
FOLIOS 1^R – 116^V.
THE ‘RISBY’ ORDINAL.**

**FASCICULE II.
FOLIOS 55^R – 83^V.**

**AD HORAS:
SANCTORALE.**

This document first published 2 February 2017.

All rights reserved. This publication may be downloaded and stored on personal computers and may be printed for purposes of research, study, and education. No part of this publication may be uploaded, printed for sale or distribution, or otherwise transmitted or sold without the prior permission in writing of the editor.

© John Allen Hackney III, 2017.

The Office *Sanctorale*.

This *Sanctorale* follows the usual pattern of secular uses, presenting first the feasts that fall in Advent (which begins on the Sunday between 27 November and 3 December, inclusive), then proceeding through the feasts of the year in calendrical order.

The rubrics for the feasts that fall between 24 December and 19 January, inclusive, and all feasts dependent on the variable date of Pascha are found in the Office *Temporale*. St Wulfstan (19 January) is in both the *Temporale* and the *Sanctorale*.

Following the last of the feasts in November are the Common of Saints and the rubrics for Vigils of the Dead.

Contents of the Office *Sanctorale*.

Folio	Page	Rubrics
55 ^r	285	Advent / December (ending on the 21 st)
57 ^v	299	January (beginning on the 19 th)
59 ^r	311	February
61 ^r	321	March
61 ^v	325	April
62 ^r	328	May
63 ^r	337	June
65 ^v	354	July
67 ^v	367	August
71 ^r	395	September
74 ^r	420	October
75 ^v	431	November (ending on the 29 th)
78 ^v	455	Common of saints in paschaltide
79 ^r	459	Common of saints out of paschaltide
83 ^r	485	Vigils of the dead

In this edition, the date of each feast is included with the title, inside angle brackets, <1><2><3> etc.; however, these are not found in the manuscript itself.

Footnotes provide additional information for each feast, identifying the saints and providing brief information about their lives, both historical and legendary, as needed for the context of the liturgical texts. The feasts of Christ and Mary, being well known, are footnoted only with the date and title of the feast.

Rubrics quoted from the various recensions of the *New Customary* follow the fullest reading.

INTRODUCTION.

Additional works consulted, with their nicknames.

- Chronography Wischmeyer, Wolfgang, and Johannes Divjak. *Das Kalenderhandbuch von 354: Der Chronograph des Filocalus*. 2 volumes. Wien: Holzhausen Verlag, 2014. Print.
- 'Jerome' *Acta Sanctorum Novembris: Tomi II Pars Prior*. Bruxelles: for the Bollandist Society, 1894. Print.
- Bede *Acta Sanctorum Martii: Tomus II*. Paris and Rome: Palmé, 1865. Print.
- Usuard *Acta Sanctorum Iunii, Tomus VI*. Paris and Rome: Palmé, 1866. Print.
- OEM Rauer, Christine. *The Old English Martyrology: Edition, Translation and Commentary*. Cambridge: D.S. Brewer, 2013. Print.
- Golden Legend De Voragine, Jacobus; William G. Ryan, translator. *The Golden Legend: Readings on the Saints*. 2 volumes. Princeton, NJ: University Press, 1993. Print.
- Martiloge Whytford, Rychard; William Renwick, editor. *The Sarum Martyrology in English with Additions*. An online edition of the book printed by Wynken de Worde in 1526. Web. 2 February 2017.
- Quentin Quentin, Henri. *Les Martyrologes historiques du Moyen Âge*. Paris: Gabaldi, 1908. Print
- Sarum Statutes Dayman, Edward A., and W.H. Rich Jones. *Statutes of the Cathedral Church of Sarum*. Bath: Lewis & Son, 1883. Print.
- Leland/Smith Smith, Lucy Toulmin, ed. *The Itinerary of John Leland in or about the years 1535 – 1543: Parts I to III*. London: George Bell and Sons, 1907. Print.
- Crook Crook, John. *English Medieval Shrines*. Woodbridge: The Boydell Press, 2016. Print.

Atlanta, Candlemas A.D. 2017
JOHN ALLEN HACKNEY III

⟨AD HORAS.⟩

⟨SANCTORALE.⟩

⟨IN ADVENTU DOMINI.⟩

55^r 29 NOVEMBRIS In vigilia sancti andree apostoli.¹

Ad vespertas.

A. *Unus ex duobus.* I^fi. feriales.

Et dicantur semper psalmi feriales ad primas vespertas in omnibus festis sanctorum, quando una sola antiphona dicitur super psalmos.² Hoc eciam in secundis vesperis observetur, nisi in festis beate marie et in octavis eius, et nisi in festis apostolorum [et evangelistarum] et per octavas eorum, et nisi in festo omnium sanctorum et in festo reliquiarum et in festo dedicacionis ecclesie.³

¹ 29-30 November: vigil and day of Andrew the Apostle (1st century), brother of Simon Peter the Apostle (feast day 29 June); a disciple of Jesus and the first-called apostle; martyr. Quasi-historical accounts of his life state that he preached in Thrace, Scythia, Achaea, and as far north as modern Kiev and Novgorod; that he founded the see of Constantinople; and that he was crucified in Patrae, Achaea (modern Patras, Greece).

² At first vespers of almost all feasts throughout the year, the psalms are ferial, said under one proper antiphon, as noted here. This is not the case, though, for the feasts of the Nativity of the Lord; of the Trinity; of the Assumption and Nativity of blessed Mary; and of the Dedication, Relics, and All Saints. For these, a group of five ‘*Laudate*’ psalms is appointed, said separately under five proper antiphons (see e.g. Nativity, Risby:12^r, I:63; Assumption, Risby:69^v, II:382). Similarly, the psalms are proper at first vespers of the Purification, when the ‘psalms of the Nativity’ are appointed (see the next footnote), said under five proper antiphons. Vespers from the Triduum to the octave of Pascha, inclusive, are largely unique in content and structure.

³ At second vespers (appointed only for feasts with ruling), the psalms are usually ferial, said under one proper antiphon. This is not the case for the season of Nativitytide and the feasts of Mary and their octaves, when the ‘psalms of the Nativity’ are appointed (see e.g. Nativity, Risby:14^v, I:71; Assumption, Risby:69^v, II:385); or for the apostles and evangelists and their octaves, when the ‘psalms of the apostles’ are appointed (see e.g. Andrew, Risby:55^v, II:289); or for the Dedication, Relics, and All Saints (see Risby:54^r, 73^r, 76^r, I:281, II:409, 434). The psalms are said under either five antiphons or only one, as indicated in the rubrics.

MENSE DECEMBRIS.

Cap. *Corde creditur, usque non confundetur.*

R. *Homo dei.*

Y. *Andrea pie. V. Annue x̄pe.*

V. *Dilexit andream dominus.*

A. *Ambulans ībc. F. Magnificat.*

O. *Quesumus omnipotens deus.*

{~~S~~ivero habeatur altare de sancto andrea, tunc eat processio ad altare eiusdem cantando,

R. *Vir iste. Versus cantetur a rectore chori.*

V. *In omnem terram.*

O. *Maiestatem.*

In redeundo,

dicatur aliqua antiphona de sancta maria, ~~extra adventum.~~

Si infra, tunc de omnibus sanctis.

A. *Salvator mundi.*

V. *Letamini in domino.*

O. *Infirmitatem.*}

[Require hanc clausam in papera.]

¶ Quando festum apostoli differtur a die dominica in .ii. feriam,⁴ tunc ad primas vesperas dicetur hec O. *Maiestatem tuam.*

Mem. de adventu,
et de sancta maria.

Non dicantur vespere de sancta maria in conventu quia festum sancti andree apostoli duplex est, sed de minoribus in quibus duo secundarii rectores erunt de secunda forma. Tunc in hoc festo omnia responsoria dicuntur a duobus | preter ultimum quod a tribus dicitur. Cetera omnia fiant secundum ordinem et gestum festorum duplicitum minorum.

Ad completorium.

Y. *Salvator mundi.*

Cetera omnia sicut ad completorium de adventu.

⁴ Compare Crawford:December, ‘Si prima dominica adventus in hoc festo contigerit, festum differatur usque in crastinum. Extra adventum, singulis diebus fiant .iii. lecciones de apostolo. In adventu, nichil fiat de apostolo, nisi memoria, excepta prima die et octava.’ See also the additional rubrics for this feast in the office *Temporale* of this *Ordinal*, Risby:1^v, 2^v, 4^r (I:4, 9, 16-17); and see footnote 12 below.

MENSE DECEMBRIS.

Ad matutinas.

Invit. *Adoremus victoriosissimum regem.* P. *Venite.*
Y. *Andrea pie.* V. *Annue xpe.*

In .i. nocturno.

A. *Andreas.* P. *Celi enarrant.⁵*

A. *Ego crucis.* P. *Benedicam.*

A. *Cunque carnifices.* P. *Eructavit.*

V. *In omnem terram.*

Lc. *Proconsul egeas.*

R. *Dum perambulabat.* (recte R. *Dum perambularet.*) V. *Erant enim. Venite.*

R. *Mox ut vocem domini.* V. *Ad unius. Eterne vite.*

R. *Homo dei.* V. *Cunque carnifices. Innocens eius.*

Gloria patri. Innocens.

In .ii. nocturno.

A. *Cum pervenisset.* P. *Omnes gentes*

A. *Antequam.* P. *Exaudi deus deprecationem.*

A. *Amator.* P. *Exaudi deus oracionem.*

V. *Constitues eum principes.*

R. *Doctor bonus.* V. *Salve crux. Suscipe.*

R. *O bona crux.* V. *Securus et gaudens.*

R. *Oravit.* V. *Tu es.*

In .iii. nocturno.

A. *Accedentes.* P. *Confitebimur.*

A. *Omnis interea.* P. *Dominus regnabit exultet.*

A. *Tunc sanctus andreas.* P. *Dominus regnabit irascantur.*

V. *Nimis honorati sunt amici.*

Evn̄g. ||[secundum matheum.] *Ambulans ihc.*

[Omelia beati gregorii pape.

Non dicitur *de eadem leccione;*

quod per totum annum observetur secundum usum sarum.

Audistis fratres charissimi.]

⁵ The psalms at matins of feasts throughout the year are usually proper, based on the category or classification of the saint, as given in the common (e.g. on this feast, the psalms are unius apostoli extra tempus paschali); the psalms are always accompanied by three antiphons at each nocturn.

Feasts of 3 lessons that fall in Septuagesimataide or on vigil days are intertwined with the ferial service to create a sort of hybrid, ferial feast. Matins of these feasts are said ‘cum nocturno’, *cū.ñ.*, i.e. with the antiphons and psalms of the nocturn from the ordo feriarum.

MENSE DECEMBRIS.

R. *Expandi.* V. *Deus ulcionum.*

R. *Dilectus.* (recte R. *Dilexit.*) V. *Vir iste.*

55^v R. | *Vir iste.* V. *Pro eo. Pro populo.*

V. *Dilexit andream dominus.*⁶

Si infra adventum hoc festum contigerit, non dicitur *Te deum*, nec pro aliquo festo, sed ultimum responsorium repetatur; nec ad missam *Gloria in excelsis* nec *Ite missa est.*

In laudibus.

A. *Salve crux.* P. *Dominus regnavit.*⁷

A. *Beatus andreas.*

A. *Non me.*

A. *Maximilla.*

A. *Quis me presequebatur.* (recte A. *Qui presequebatur.*)

Cap. *Corde creditur.*

Y. *Exultet celum.*

V. *Annunciaverunt.*

A. *Concede. P. Benedictus.*

O. *Maiestatem.*

¶ Si hoc festum infra adventum evenerit,
mem. fiat de adventu,
et de sancta maria
ad matutinas et ad vesperas et ad missam.

Sin autem, nulla fiat memoria.

¶ Ad ii.

A. *Salve crux.* P. *Deus in nomine.*

A. *Gracias tibi.* P. *Quicunque vult.*

¶[Cetera que ad ii. pertinent sicud predictum est in dominica prima adventus domini expleantur.]

⁶ This is the versicle before lauds.

⁷ The psalms at lauds of feasts throughout the year are those of Sunday lauds, as specified in a few rubrics (see e.g. Nativity, Risby:14^r, I:69; Nicholas, Risby:14^r, II:294). The psalms are said under either five antiphons or only one, as indicated in the rubrics.

On feasts and Sundays from Septuagesima to the Wednesday in Holy Week, inclusive, the first and second psalms are replaced by P. *Miserere* and P. *Confitemini* (see e.g. Septuagesima, Risby:26^r, I:147).

MENSE DECEMBRIS.

Ad .iiii.

A. *Beatus andreas.* P. *Legem pone.*⁸

Cap. *Corde creditur.*

Responsoria et versiculi unius apostoli dicantur ad omnes horas et collecta diei.

Ad .vii.

A. *Non me.* P. *Defecit.*

Cap. *Non enim est distincio, usque invocant illum.*

Ad .ix.

A. *Qui persequebatur.*

Cap. *Omnis quicunque, usque erit.*

In die sancti andree apostoli.⁹

¶ Ad vesperas.

A. *Salve crux.* P. *Dixit Dominus.*¹⁰

P. *Laudate pueri.*

P. *Credidi propter.*

P. *In convertendo.*

P. *Domine probasti.*

Sub una antiphona.

Cap. *Corde creditur.*

R. *Vir perfecte.*

In omni festo duplici, dicatur ad secundas vesperas responsorium quod ad matutinas nonum fuerit, nisi aliud evidenter habeatur in ordinali. |

Y. *Exultet celum.* V. *Annunciaverunt.*

A. *Domine ihu xpe.* P. *Magnificat.*

O. *Maiestatem tuam.*

Mem. de adventu,

et de sancta maria.

¶[Si hoc festum in dominica contigerit, differatur semper in crastinum; et tunc erunt in dominica vespere de sancto, et solempnis memoria de die et postea de sancta maria.

⁸ Even on feast days, the psalms of the little hours are ferial; the antiphons, though, are proper.

⁹ This heading is misleading. The following service is second vespers of the feast.

¹⁰ The ‘psalms of the apostles’ are listed here in full.

MENSE DECEMBRIS.

¶ Si vero in sabato ante adventum hoc festum contigerit, ibi celebretur. Vespere tamen de dominica fiant, et solempnis memoria de sancto et de sancta maria.]

¶ Si festum sancti andree in .v. feria ante adventum evenerit, tunc Invit. *Dilexit andream* in sequenti die, hoc est in .vi. feria, et sequentes novem antiphone, scilicet *Vidit dominus* et cetere antiphone, super psalmos ad matutinas cantentur. Ultima vero antiphona, scilicet *Videns andreas*, super *Benedictus* dicetur. Cetera omnia ad horas fiant sicut in die.

Ad vesperas autem deinceps infra octavas, ad memoriam, antiphone dicantur incipiendo in .i. nocturno. In sabbato vero plenum servicium fiat de sancta maria.

In adventu vero nichil fiat de apostolo nisi memoria tantum, excepto primo die et octavo.

¶ Quod si festum sancti andree quavis alia feria contigerit, +[nichil <fiat> nisi memoria usque ad octavam diem,] tunc ad memoriam infra octavas, A. *Vidit dominus* et alie antiphone que sequuntur dicantur. 8[¶ Similiter et A. *Videns andreas*, A. *Unus ex duobus*. Et semper cum supradicto versiculo et oracione predicta].

In die vero octava, Invit. *Dilexit andream* et antiphone super psalmos de historia cum tribus responsoriis, scilicet { [tres] }¹¹ primi {et ultimo, dicantur}.

Una antiphona in laudibus. Cetera sicut in die fiant.

Tamen si dies octava in dominica evenerit, vel si festum sancti nicholai a die dominica reservatum, hac die octava celebratur. Tunc enim fiet memoria de octava tam ad vesperas quam ad matutinas; et missa in capitulo dicetur.

56^r

Quando vero Invit. *Dilexit andream* feria .vi. ante adventum dicitur, | tunc Invit. *Adoremus* cum antiphona de die in die octava dicetur. Extra adventum cotidie fiant tres lecciones de apostolo.

12

Invit. *Dilexit andream*. P. *Venite*.

Y. *Andrea pie*. V. *Annue xpe*.

¹¹ The word ‘tres’ is inserted over a small erasure. Frere suggests that the erased word is ‘duo’.

¹² The rubrics that follow are for the services said within the octave. However, due to the vicissitudes of the calendar, the only day free of impediments for such a service is the Friday before Advent in a year when the feast itself falls on a Thursday. ‘Quando festum sancti andree in quinta feria ante adventum domini contigerit, tunc in .vi. feria, scilicet in crastino, fiat hoc modo servicium’; S:94^r, C:81^v, H:68r, A:43^r, 1531-S:4^r (C-01:{33}).

MENSE DECEMBRIS.

In .i. nocturno.

A. <i>Vidit dominus.</i>	P. <i>Celi enarrant.</i>
A. <i>Venite.</i>	P. <i>Benedicam.</i>
A. <i>Relictis.</i>	P. <i>Eructavit.</i>
A. <i>Andreas.</i>	P. <i>Omnes gentes.</i>
A. <i>Dignum sibi.</i>	P. <i>Exaudi deus deprecationem.</i>
A. <i>Ego si pavescerem. (recte A. Ego si patibulum.)</i>	P. <i>Exaudi deus oracionem.</i>
A. <i>Xpc.</i>	P. <i>Confitebimur.</i>
A. <i>Salve crux.</i>	P. <i>Dominus regnavit exultet.</i>
A. <i>Biduo vivens.</i>	P. <i>Dominus regnavit irascantur.</i>
V. <i>In omnem terram.</i>	

In laudibus.

A. <i>Salve crux.</i>	P. <i>Dominus regnavit.</i>
Cap. <i>Corde creditur.</i>	
Y. <i>Exultet celum.</i>	
V. <i>Annunciaverunt.</i>	
A. <i>Videns.</i>	P. <i>Benedictus.</i>
O. <i>Protegat nos.</i>	

¶ Ad .i.

A. <i>Salve crux.</i>	P. <i>Deus in nomine tuo.</i>
-----------------------	-------------------------------

¶ Ad .ii.

A. <i>Beatus andreas.</i>	P. <i>Legem pone.</i>
Cap. <i>Corde creditur.</i>	
R. <i>In omnem terram.</i>	
O. <i>Protegat nos.</i>	

¶ Ad .vi.

A. <i>Non me.</i>	P. <i>Defecit.</i>
Cap. <i>Non enim est distincio, usque illum.</i>	
R. <i>Constitues eos.</i>	
O. <i>ut supra.</i>	

¶ Ad .ix.

A. <i>Qui persequebatur.</i>	P. <i>Mirabilia</i>
Cap. <i>Omnis quicunque, usque erit.</i>	
R. <i>Nimis honorati sunt.</i>	
O. <i>Protegat nos.</i>	

MENSE DECEMBRIS.

«6»

In natali sancti nicholai.¹³

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, **A.** *Iustum deduxit dominus.*

Istud festum est festivale cum regimine chori. Et sunt festivalia cum regimine chori, festum cuiuslibet apostoli et evangeliste simplex, Dies octava | epiphanie, Dies octava ascensionis, Dies octava apostolorum petri et pauli, Dies sancte marie magdalene, Dies sancti laurencii, Dies octava assumptionis beate marie, Decollacio sancti iohannis baptiste, Exaltacio sancte crucis, Dies octava nativitatis beate marie ubi festum reliquiarum non celebratur, Dies sancti Eadmundi confessoris, Dies sancti michaelis in monte tumba, Dies sancti Martini, et dies sancti nicholai.

Nō. In hiis festis, invitatorium dicitur a tribus; tercium, sextum, et nonum responsorium a duobus; et versiculus ad matutinas et ad utrasque vesperas, et primum *Benedicamus* ad matutinas et ad vesperas a duobus.

Caþ. *Ecce sacerdos.*

R̄. *Beatus nicholaus iam.* **V.** *Ut apud.*¹⁴

Ȳ. *Iste confessor.*

V. *Amavit eum dominus.*

A. *O pastor.* **F.** *Magnificat.*

Oꝝ. *Deus qui beatum nicholaum.*

Mem̄. de sancto andrea,
et de adventu,
et de sancta maria.

Nō. In hoc festo, sicut in ceteris huius ordinis, duo erunt rectores de superiore gradu.

Et tunc eat processio ad altare sancti nicholai, cantando,

R̄. *Ex eius tumba.* **V.** *Catervatim.*

V. *Ora pro nobis.*

Oꝝ. *Deus bonitatis auctor.*

In redeundo de omnibus sanctis.

¹³ 6 December: Nicholas, Νικόλαος ὁ θαυματουργός (c.270 – 343), bishop of Myra 317 – 343 (modern Demre, Turkey). Little is known of the historical Nicholas; he may have attended the Council of Nicea. In the medieval context, he was widely venerated for his sensational miracles, which are the source of his moniker in the East, ‘the Wonderworker’.

¹⁴ Lacking here is the Prosa *Oportet*, appointed in Š:94^v, Č:82^r, H:68^r, A:43^v, 1531-S:4^v (C-01:{43}) and integrated into the responsory. This Prosa is appointed again after the sixth responsory in Risby, Š, Č, H, and A, but not in 1531.

MENSE DECEMBRIS.

¶[¶. *Salvator mundi.*
¶. *Letamini.*
¶. *Infirmitatem nostram.*]]

¶ Ad matutinas.

Invit. *Adoremus regem regum.* ¶. *Venite.*

Et dicitur a tribus, videlicet a duobus rectoribus et uno clero ad placitum tabulam componentis.

Yº. *Iste confessor.*

In .i. nocturno.

¶. *Nobilissimis.* ¶. *Beatus vir.*
¶. *Postquam.* ¶. *Quare fremuerunt.*
¶. *Pudore bono.* ¶. *Domine quid multiplicati.* |
¶. *Amavit eum dominus.*
¶. *Lc. Beatus nicholaus.*
¶. *Confessor.* ¶. *Erat enim.*
¶. *Operibus.* ¶. *Voce quippe.*
¶. *Quadam die.* ¶. *Mox illius.*

56^v

In .ii. nocturno.

¶. *Auro virginum.* ¶. *Cum invocarem.*
¶. *Innocenter puerilia.* ¶. *Verba.*
¶. *Gloriam mundi.* ¶. *Domine dominus noster.*
¶. *Iustum deduxit dominus.*
¶. *Audiens.* ¶. *Statimque.*
¶. *Qui dum audissent.* ¶. *Clara.*
¶. *Beatus nicholaus.* ¶. *Ut apud xp̄m.*
Prosa. *Oportet.*

In .iii. nocturno.

¶. *Pontifices.* ¶. *Domine quis habitabit.*
¶. *Sanctus quidem.* ¶. *Domine in virtute.*
¶. *Muneribus.* ¶. *Domini est terra.*
¶. *Iustus ut palma florebit.*
Nulla exposicio dicitur, sed legatur de vita vel miraculis eius.

Nº. ¶ Hec sunt enim festa sanctorum .ix. lectionum que expositionem non habent, scilicet festum sancti Nicholai, sancte Lucie, sancti Thome apostoli, sanctorum Fabiani et sebastiani, sancte Agnetis, sancti Vincencii, sancti Gregorii, sancti Cuthberti, sancti Benedicti, sancti Aldelmi, sancti Barnabe, sancti Albani ¶ [Iohannis et pauli, licet dominica fuerit], sancte Margarete, Invencio

MENSE DECEMBRIS.

sancti stephani, ^[Ypoliti sociorumque eius, licet dominica fuerit,] sancti Bartholomei, sancti Egidii +[Egidii abbatis, nisi quando differtur in .ii. feria propter inchoacionem hystorie, tunc enim legatur Evg. Nemo accedit lucernam], Exaltacio sancte crucis, sancte Edithe, Mauricii, Dionysii, et Dedicacio sancti michaelis in monte tumba, Martini, Machuti, θ[Translacio sancti edwardi regis, Edmundi archiepiscopi, Hugonis episcopi, Edmundi regis et martyris], Cecilie, et Katerine. In hiis legitur de vita sine exposicione, vel de miraculis eorum; et tunc ad sextam leccionem, dicitur benediccio | *Creator omnium rerum*, ut supra in dominica prima adventus.

R. *Summe dei.* V. *Qui tres pueros.*

Hoc R. *Servus dei* dicitur a solo diacono ad gradum chori, et V. *Affluens* dicitur a toto choro habitu non mutato. Finito versu repetitionem responsorii, solus diaconus cantet.

R. *Ex eius tumba.* V. *Catervatim.*

Prosa. *Sospitati. Gloria. Sospes.*

V. *Ora pro nobis.*

In laudibus.

A. *Beatus nicholaus.* P. *Dominus regnavit.*

A. *Ecclesia.* P. *Iubilate.*

A. *Iuste et pie.* P. *Deus deus.*

A. *Amicus dei.* P. *Benedicite.*

A. *O per omnia.* P. *Laudate.*

Capitula unius confessoris et pontificis dicantur ad omnes horas.

Y. *Ihsu redemptor.*

V. *Iustus germinabit.*

A. *Copiose.* P. *Benedictus.*

O. *Deus qui beatum nicholaum.*

Mem. de sancto andrea.

A. *Unus ex duobus.*

*[Nisi in sabato hoc festum, scilicet sancti nicholai, contigerit, tunc enim dicatur hic ad memoriam de apostolo, A. *Biduo vivens.*

|| Cum vero festum sancti nicholai a dominica reservatum, die lune celebretur, tunc dicatur hic ad mem. de apostolo, *Concede nobis.*

|| Si vero festum apostoli in .v. feria ante adventum evenerit, tunc dicitur hic ad mem. eiusdem, A. *Unus ex duobus.*]

De adventu,
et de sancta maria.

MENSE DECEMBRIS.

¶ Ad .i.

¶. *Beatus Nicholaus.* ¶. *Deus in nomine.*
¶. *Te iure.* ¶. *Quicunque vult.*

¶ Ad .ii.

¶. *Ecclesie.* ¶. *Legem pone.*

Capitula, responsoria, et versiculi unius confessoris et pontificis ad omnes horas dicuntur.

⟨Cap.⟩ [Ecce sacerdos.]
Et Oꝝ. de die.

¶ Ad .vi.

¶. *Iuste.*
⟨Cap.⟩ [Benedictionem.]

¶ Ad .ix.

¶. *O per omnia.*
⟨Cap.⟩ [Cognovit eum.]
Cetera ut predictum est.

¶ Ad vesperas.

¶. *Beatus nicholaus.* ¶. feriales.
Cap. *Ecce sacerdos.*
Yº. *Ihsu redemptor.*
¶. *Iustus germinabit.*
¶. *O xp̄i pietas.* ¶. *Magnificat.*
Oꝝ. *Deus qui beatum nicholaum.*

Mem. de sancto andrea.

¶. *Ambulans.*
¶. *Dilexit.*
Oꝝ. *Protegat nos.*

Mem. de adventu,
et de sancta maria.

MENSE DECEMBRIS.

«7»

In octava sancti andree apostoli.

Ad matutinas. |

57^r Invitatorium et cetera omnia ut prenotatum est.

R. *Dum perambularet.*

R. *Mox ut.*

R. *Vir iste.*

In laudibus.

Hec sola A. *Salve crux.*

Cap. *Corde creditur.*

Y. *Exultet. V. Annuciaverunt.*

A. [[A. *Concede nobis.*]] [ut in prima die.]¹⁵ P. *Benedictus.*

O. *Protegat nos.*

Mem. de adventu,
et de sancta maria.

Et cetera omnia ad .i. et ad alias horas sicut in die.

«13»

In natali sancte lucie, virginis et martyris.¹⁶

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Lucia virgo.*

Festum simplex est .ix. lectionum, in quo invitatorium dicitur a duobus; et omnia responsoria et versiculi ad vesperas et ad matutinas et *Benedicamus* ab uno.

Eodem modo fit in omni die dominica per annum, exceptis dominicis infra natale, epiphaniam, assumptionem et nativitatem beate marie; et exceptis dominicis a pascha usque ad pentecosten; et excepta dominica prima adventus domini. In qua, primum responsorium canitur prout in ordinali dicitur evidenter.

¹⁵ The words ‘*Concede nos*’ are written in the erasure, and ‘ut in .i. die’ is written in the center margin. This is all repeated in another note in the left margin.

¹⁶ 13 December: Lucia of Syracuse, or Lucy (283 – 304), martyred under Diocletian. Little is known of the historical Lucia. In the medieval context, she was venerated as a wealthy, young girl from a noble family, who refused to be married and was executed for her faith. The narrative that her eyes were gouged out dates only from the 15th century.

MENSE DECEMBRIS.

Item idem modus habetur in omni festo simplici .ix. lectionum per annum, nisi .vi. die a natali domini; et in diebus sanctorum Ambrosii, Georgii, Dunstani, Aldelmi; et nisi in octava die epiphanie, ascensionis, assumptionis et nativitatis beate marie; et nisi in festo sancti silvestri; etsi de quo sancto fiat servitium infra octavas ascensionis. In hiis vero dicitur ultimum responsorium a duobus, et cetera ab uno.

Capitulum unius virginis et martyris.

R. *Grata facta.*

Y. *Virginis proles.*

V. *Diffusa est gracia.*

A. *In tua pacienza.* | P. *Magnificat.*

O. *Exaudi nos.*

Mem. de adventu,
et de sancta maria.

¶ Ad matutinas.

Invit. *Agnum sponsum.* P. *Venite.*

Et cetera omnia de communi unius virginis et martyris, usque ad septimum responsorium.

{ [.ix. lecciones fiant.

Lc. *Cum per universam siciliam.*

Septimum] R. *Lucia virgo.* V. *Et sicut.*

R. *Rogavi dominum.* V. *Ut credentibus.*

R. *Grata facta.* V. *Erecta.*

V. *Ora pro nobis.*

In laudibus.

A. *Orante sancta lucia.* (recte A. *Orante beata lucia.*)

A. *Lucia virgo.*

A. *Per te.*

A. *Benedico te.*

A. *Soror.*

Cap. *Domine deus meus.*

Y. *Ihsu corona virginum.*

V. *Adducentur regi virgines.*

A. *Columpna.* P. *Benedictus.*

O. *Exaudi nos.*

Mem. de adventu,
et de sancta maria.

MENSE DECEMBRIS.

¶ Ad .i.

¶. *Orante. P. Deus in nomine.*
¶. *Te iure. P. Quicunque vult.*

¶ Ad .ii.

¶. *Lucia virgo. P. Legem pone.*

Capitula, responsoria, versiculi unius virginis et martyris dicantur ad omnes horas, et Oꝝ. de die.

Ad .vi.

¶. *Per te.*

Ad .ix.

¶. *Soror. P. Mirabilia.*

¶ Ad vesperas.

¶. *Orante sancta lucia. (recte ¶. Orante beata lucia.) P. feriales.*

Capitulum ut supra ad matutinas.

Yº. *Ihu corona virginum.*

¶. *Adducentur.*

¶. *Tanto pondere. P. Magnificat.*

Oꝝ. *Exaudi, ut supra ad matutinas.*

Mem. de adventu,
et de sancta maria.

21

Vigilia sancti thome, apostoli.¹⁷

Si in dominica evenerit; vel feria .iiii., vel .vii. feria, vel sabbato quatuor temporum; nichil de vigilia fiat nisi memoria ad missam. Sed quacunque alia feria contigerit, fiat missa de vigilia.

¹⁷ 20-21 December: vigil and day of Thomas Didymus the Apostle (1st century), a disciple of Jesus; martyr. Quasi-historical accounts of his life venerate him as the Apostle to India, who traveled as far as Muziris (in modern Kerala state), where he was believed to have established 'Seven and a Half Churches' along the western coast of India. He was thought to have been martyred near Chennai.

MENSE IANUARII.

57^v

¶ In die sancti thome apostoli, require omnia | in communi apostolorum, preter ymnum et A. O Thoma didime, que dicetur ad utrasque vespertas, et Oꝝ. Da nobis quesumus.¹⁸

¶ Si vero hoc festum in .vii. feria vel in sabbato evenerit, nichil ad matutinas de ieiunio nisi tantum memoria; sed post missam de apostolo, solempnis missa de ieiunio fiat.

⟨MENSE IANUARII.⟩

¶ De sancto silvestro et aliis sanctis, usque ad festum sancti wlstani, require in communi sanctorum, sicut post nativitatem domini notatum est.¹⁹

¶ Si vero festum sancti wlstani, vel sanctorum fabiani et sebastiani, vel sancte agnetis in dominica septuagesime evenerit, festum differatur usque in crastinum sancti vincencii. Si vero in die sancti vincencii aut sancti pauli septuagesima evenerit, festum sancti differatur in crastinum. Si autem aliquod predictorum festorum in sabbato proximo ante septuagesimam evenerit, vespere in ipso sabbato fiant de septuagesima et ||[solempnis] memoria de sancto.

Idem ordo servetur in sexagesima et quinquagesima.

Si vero in .ii. feria festum evenerit ||[vel differatur], tunc in dominica, vespere fiant de sancto et memoria de dominica.

Idem ordo servetur de omnibus festis .ix. lectionum usque ad passionem domini. { }²⁰ τ [Ita tamen qood in omnibus festis duplicibus ipso tempore contingentibus, erunt prime et secunde vespere de sancto. Preterea festum purificacionis beate Marie non differatur.]

«19» Sancti wlstani, episcopi et confessoris.²¹

.ix. lecciones.

Cetera omnia de communi unius confessoris et pontificis.

Oꝝ. Spiritum in nobis.

¹⁸ In Š:96^r, Č:83^v, H:69^v, Ā:44^r, 1531-S:18^{vff} (C-01:{114}ff), the readings are proper.

¹⁹ Risby:23^{rff} (I:126ff).

²⁰ For this erasure, Frere suggests, ‘nisi in purificacione sancte marie.’

²¹ 19 January: Wulfstan, or Wulfstan II, Wolstan, Ulfstan (*c.1008 – 1095*), monk, abolitionist; founder of Great Malvern Priory *c.1075*; bishop of Worcester *1062 – 1095*, and the last of the pre-Conquest bishops of England.

MENSE JANUARII.

«20»

Sanctorum fabiani et sebastiani.²²

Ad vesperas.

A. *Sancti per fidem.* P. feriales.

Capitulum plurimorum martyrum.

R. *Erat namque.*

Y. *Sanctorum | meritis.*

V. *Letamini in domino.*

A. *Elegit dominus.* P. *Magnificat.*

O. *Deus qui beatos.*

Mem. de sancto wlstano,
et de sancta maria.

Ad matutinas.

Invit. *Xpm suppliciter.* P. *Venite.*

Y. *Sanctorum meritis.*

In .i. nocturno.

A. *Sebastianus.* P. *Beatus vir.*

A. *Erat enim.* P. *Quare fremuerunt.*

A. *Xpo cotidie.* P. *In domino confido.*

V. *Letamini in domino.*

||[Lc.ii. *Sebastianus.*]

R. *Sebastianus.* V. *Xpo cotidie.*

R. *Sebastianus.* V. *Quem perfuderet.*

R. *Erat namque.* V. *In commisso.*

In .ii. nocturno.

A. *Ad hoc enim. (recte A. Ad hoc tantum.)* P. *Domine quis habitabit.*

A. *Clarissimis.* P. *Conserua me.*

A. *Sebastianus.* P. *Domini est terra.*

²² 20 January: Fabian (c.200 – 250), Roman nobleman; pope of Rome 236-250, martyred under Decius. He is perhaps best known for sending out seven ‘apostles to the Gauls’, including St Denis (feast day 9 October) and St Sarnin (feast day 29 November).

Sebastian of Milan (? – c.288), soldier, martyred under Diocletian. Little is known of the historical Sebastian, though he was certainly from Milan. Accounts of his life are not reliable; but the texts of this feast are devoted almost exclusively to him, including the account of the soldiers shooting him full of arrows, his rescue by St Irene (no feast at Sarum), and his subsequent martyrdom.

MENSE JANUARII.

V. *Exultent iusti.*

R. *Xpo cotidie.* V. *Erat namque.*

R. *Zoe uxor.* V. *Benedicam.*

R. *Egregie.* V. *Socius.*

In .iiii. nocturno.

A. *Ut vidit.* P. *Exultate iusti.*

A. *Sebastianus.* P. *Benedicam dominum.*

A. *Nolite.* P. *Deus venerunt.*

V. *Iustorum anime.*

Nulla exposicio, sed legatur de vita vel miraculis eorum.

R. *Clarissimis viris.* V. *Ut vidit*

R. *Beatus es.* V. *Beatus.*

R. *Elegit dominus.* V. *Beatus es.*

V. *Iusti autem in perpetuum vivent.*

In laudibus.

A. *Sebastianus.* P. *consueti.*

A. *Si ego.*

A. *Ad hanc.*

A. *Zoe uxor.*

A. *Sanctus sebastianus.*

Cap. *Iustorum anime.*

Y. *Rex gloriose.*

V. *Mirabilia Deus.*

A. *Beatus.* P. *Benedictus.*

O. *Deus qui beatos.*

Mem. de sancta maria.

¶ Ad .i.

58^r A. | *Sebastianus.* P. *Deus in nomine.*

¶ Ad .iiii.

A. *Si ego.*

Capitula, responsoria, et versiculi plurimorum martyrum dicantur super horas, et O. de die ut supra.

MENSE JANUARII.

21

In natali sancte agnetis.²³

Ad vesperas.

- A. *Hec est virgo prudens.* I. ferales.
Cap. *Confitebor.*
R. *Induit me.* V. *Tradidit.*
Y. *Virginis proles.*
V. *Diffusa est gracia.*
A. *Beata agnes.* I. *Magnificat.*
O. *Omnipotens sempiterne deus qui infirma.*

Mem. de martyribus.

- A. *Egregie <xpi> martir.*
V. *Mirabilis.*
O. ut supra.

Mem. de sancta Maria.

¶ Ad matutinas.

- Invit. *Agnum sponsum.* I. *Venite.*
Y. *Virginis proles.*

In .i. nocturno.

- A. *Discede.* I. *Domine dominus noster.*
A. *Anulo suo.* I. *Celi enarrant.*
A. *Dexteram meam.* I. *Domini est terra.*
V. *Diffusa est gracia.*
Lc. *Servus xpi ambrosius.*
R. *Diem festum.* V. *Infancia.*
R. *Dexteram.* V. *Induit.*
R. *Induit.* V. *Tradidit.*

In .ii. nocturno.

- A. *Xpc circundedit.* I. *Eructavit.*
A. *Induit.* I. *Deus noster.*
A. *Posuit.* I. *Fundamenta.*

²³ 21 January: Agnes of Rome (c.291 – 304), Roman noblewoman; martyred at the age of 12 or 13 under Diocletian. Little is known of the historical Agnes, though her strong faith and her young age at the time of her martyrdom were known to her near-contemporary St Ambrose (feast day 4 April). In the medieval context, she was venerated as a wealthy, young girl from a noble family, who refused to be married and was executed for her faith.

MENSE JANUARII.

V. *Specie tua.*

R. *Amo x̄pm.* V. *Mel et lac.*

R. *Mel et lac.* V. *Cuius pulchritudinem.*

R. *Ipsi sum.* V. *Dexteram.*

In .iiii. nocturno.

A. *Mel et lac.* V. *Cantate .i⁹.*

A. *Cuius pulchritudinem.* V. *Dominus regnavit exultet.*

A. *Ipsi soli.* V. *Cantate .ii⁹.*

V. *Adiuvit eam.*

Sine exposicione.

R. *Iam corpus.* | V. *Ipsi sum.*

R. *Omnipotens adorande.* V. *Te confiteor.*

R. *Stat a dextris.* V. *Parentes.*

V. *Ora pro nobis.*

In laudibus.

A. *Ingressa agnes.* V. *Dominus regnavit.*

A. *Mecum.*

A. *Ipsi sum.*

A. *Benedico te.*

A. *Congaudete.*

Cap. unius virginis et martyris.

Y. *Īhu corona virginum.*

V. *Adducentur.*

A. *Stans beata.* V. *Benedictus.*

Oꝝ. *Omnipotens sempiterne deus qui infirma.*

Mem. de sancta maria.

¶ Ad .i.

A. *Ingressa agnes.*

¶ Ad .iiii.

A. *Mecum.*

Capitula unius virginis et martyris, et responsoria et versiculi, et dicatur ad omnes horas, cum hec Oꝝ. *Omnipotens sempiterne deus qui infirma.*

MENSE JANUARII.

¶ Ad .vi.

A. *Ipsi sum.*

¶ Ad .ix.

A. *Congaudete. I. Mirabilia.*

22

De sancto vincencio.²⁴

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Iste sanctus* [vel *Beatus vir*, pro disposicione cantoris.]
Require in communi unius martyris.

Cap. unius martyris.

R. *Levita vincencius.*

Y. *Martir dei.*

V. *Gloria et honore.*

A. *Sacram. I. Magnificat.*

O. *Adesto domine supplicationibus.*

Mem. de sancta agnête.

A. *Ecce quod concupivi. (recte A. Ecce quod cupivi.)*

V. *Adducentur regi.*

O. *Omnipotens sempiterne deus.*

Mem. de sancta maria.

Ad matutinas.

Invit. *Vincentem mundum. I. Venite.*

Y. *Martyr dei.*

In .i. nocturno.

A. *Sanctus vincencius.*

I. *Beatus vir.*

A. *Sanctitate.*

I. *Quare fremuerunt.*

A. *Valerianus. (recte A. Valerius.)*

I. *Domine quid multiplicati.*

V. *Gloria et honore.*

||[Lc.ii. *Sanctus vincencius a puericia.*]

R. *Sacram. V. Peracto.*

58^v

R. *Sanctus vincencius. | V. Sanctitate.*

R. *Levita. V. Tibi enim.*

²⁴ 22 January: Vincent of Saragossa (? – c.304), deacon; martyred by Dacian, the governor of Spain under Emperor Diocletian; revered as the first martyr of Spain.

MENSE JANUARII.

In .ii^o. nocturno.

- A. *Tanto.* P. *Cum invocarem.*
A. *Levita.* P. *Verba mea.*
A. *Iam tibi.* P. *Domine dominus noster.*
V. *Posuisti domine.*
R. *Ecce iam.* V. *Insurge.*
R. *Assumptus.* V. *Intrepidus.*
R. *X̄pi miles.* V. *Inter hec.*

In .iii^o. nocturno.

- A. *Beatus.* P. *In domino confido.*
A. [[Nepharium.]²⁵] P. *Domine quis habitabit.*
A. *Protemur.* P. *Domine in virtute.*
V. *Iustus ut palma.*
Nulla exposicio.
R. *Beatus dei.* V. *Dantur.*
R. *Agnosce.* V. *Esto.*
R. *Preciosus martyr.* V. *Dacianus.* (recte V. *Daciano.*)

V. *Ora pro nobis.*

In laudibus.

- A. *Assumptus.* P. *Dominus regnavit, et ceteri psalmi consueti.*
A. *Intrepidus.*
A. *Hinc horrendum.* (recte A. *Hinc horrendo.*)
A. *Agnosce.*
A. *Dantur.*
Cap. unius martyris.
Y. *X̄pi miles.*
V. *Iustus germinavit.*
A. *Egregius.* P. *Benedictus.*
O. *Adesto.*

Memoria de sancta Maria.

¶ Ad .i.

- A. *Assumptus.* P. *Deus in nomine.*

²⁵ The word in brackets here is written over a short erasure.

MENSE JANUARII.

Ad .iiii.

A. *Intrepidus.* I. *Legem pone.*

Capitula, responsoria, et versiculi unius martyris dicantur ad omnes horas, et collecta de die.

Ad .vii.

A. *Hinc horrendo.* I. *Defecit.*

Ad .ix.

A. *Dantur.* I. *Mirabilia.*

¶ Ad vespertas.

A. *Assumptus.* I. ferialis.

Cap. ut supra.

Y. *Xpi miles.*

V. *Iustus germinavit.*

A. *Beatus vincencius.* I. *Magnificat.*

O. ut supra de die.

Memoria de sancta Maria.

25

In conversione sancti pauli.²⁶

¶ Ad vespertas.

Super psalmos ferialis, A. *Lux de celo.*

Hoc festum est festivale cum | regimine chori.

Cap. *Saulus adhuc.*

R. *Sancte paule.*

Y. *Doctor egregie.* V. *Annue xpe.*

V. *In omnem terram.*

A. *Elegit dominus.* I. *Magnificat.*

O. *Deus qui universum mundum.*

²⁶ 25 January: the Conversion of Paul in Damascus (1st century), a Biblical event. In origin, this feast likely celebrated the translation of Paul's relics in Rome, which is the event recorded in 'Jerome' for this date. The principal feast of St Paul is 29 June, shared with St Peter.

MENSE JANUARII.

Mem. de sancto preiecto, martyre.²⁷

A. *Hic est vere martyr.*

V. *Gloria et honore.*

O. *Martyris tui.*

Mem. de sancta maria.

[[Si hoc festum in aliqua dominica ante septuagesimam contigerit, totum fiat servicium de sancto, et fiat memoria in primis de sancto preiecto, deinde de dominica, et postea de sancta maria.]

¶ Ad matutinas.

Invit. *Laudemus.* P. *Venite.*

Y. *Doctor egregie.* V. *Annue christe.*

In .i. nocturno.

A. *Saulus.* P. *Celi enarrant.* V. *Paternarum* [a cantore, percantetur a coro.]

Et dicetur iste versus ante antiphonam, quem sine intervallo sequatur antiphona. Et sic in omnibus festis in quibus antiphone versus habent, scilicet in die conversionis sancti pauli, et in die sancti laurencii martyris, et in die sancte trinitatis.

A. *Ibat igitur.* P. *Benedicam dominum.* V. *Per totam iudeam.*

A. *Et subito.* P. *Eructavit.* V. *Audivit.*

V. *In omnem terram.*

[[Eccl. Saulus adhuc spirans minarum.]

R. *Saulus.* V. *Ibat.*

R. *Ibat.* V. *Per totam.*

R. *A christo.* V. *Inter apostolos.*

In .ii. nocturno.

A. *Saule saule.* P. *Omnes gentes.* V. *Circunfulsit.*

A. *Saulus.* P. *Exaudi deus deprecationem.* V. *Vir.*

A. *A christo.* P. *Exaudi deus oracionem.* V. *Prostratus.*

V. *Constitues eos principes.*

R. *Vade anania.* V. *Ego enim.*

R. *Ingressus.* V. *Stupebant*

R. *Magnus.* V. *A christo.*

²⁷ 25 January: Prix, or Priest, Praejectus, Projectus (625 – 676), Frankish nobleman, bishop of Clermont 666 – 676; martyred as a result of political intrigues surrounding Childeric II, king of the Franks.

MENSE JANUARII.

In .iiii. nocturno.

- 59^r
- A. *Viri autem.* P. *Confitebimur. V. Saulus.*
A. *Ad manus.* P. *Dominus regnavit exultet. V. Surrexit.*
A. *Vade anania. |* P. *Dominus regnavit. V. Dixit autem.*
V. *Nimis honorati.*
Evn̄g. ||[secundum mattheum.] *Dixit symon petrus ad īhm.*
R. *Tu es vas. V. Intercede.*
R. *Sancte paule. V. Ut digni.*
R. *Celebremus. V. Gaudent.*

V. *Dedisti hereditatem.*

In laudibus.

- A. *Saulus.* P. *Dominus regnavit. V. Ostendens.*
A. *Saule frater.* P. *Iubilate. V. Et abiit.*
A. *Sub manu.* P. *Deus deus meus. V. Fuit autem.*
A. *Prostratus.* P. *Benedicite. V. Inter apostolos*
A. *Ingressus.* P. *Laudate. V. Stupebant.*

Cap. *Saulus adhuc, usque in ierusalem.*

Y. *Exultet celum.*

V. *Annunciaverunt.*

A. *Celebremus. P. Benedictus.*

O. *Deus qui universum mundum.*

Mem. de sancto preiecto, martyre.

A. *Nisi granum.*

V. *Iustus germinabit.*

O. *Martyris tui.*

Mem. de sancta maria.

¶ Ad .i.

- A. *Saulus.* P. *Deus in nomine.*
A. *Te iure.* P. *Quicunque vult.*

Ad .iiii.

A. *Saule frater. P. Legem pone.*

Non dicantur versus cum antiphonis ad horas.

Cap. *Saulus adhuc.*

Responsoria et versiculi unius apostoli dicitur ad omnes horas, et O. de diei.

MENSE JANUARII.

Ad .vi.

A. *Sub manu. I. Defecit.*
Cap. *Vade anania.*

Ad .ix.

A. *Ingressus*
Cap. *Et abiit.*

¶ Ad vesperas.

A. *Saulus. I. Dixit dominus.*
Et ceteri psalmi de communi apostolorum in secundis vesperris cum una antiphona tantum.
Cap. *Saulus.*
I. *Exultet.*
V. *Annunciaverunt.*
A. *Cum autem. I. Magnificat.*
O. *Deus qui universum mundum.*

Mem. de | sancta maria.

27 De sancto iuliano, episcopo et confessore.²⁸

.iiii. lecciones et *Te deum.*
O. *Deus qui ecclesie tue.*
Invitatorium duplex.
[Lc.i. *Beatus iulianus.*]
Cetera sicut de communi unius confessoris et pontificis.
||[Eciam capitulum, scilicet *Ecce sacerdos*, cum reliquis.]

¶ Si hoc festum infra septuagesimam evenerit, invitatorium simplex erit et matutine dicentur cum nocturno. Et hoc in omnibus festis .iiii. lectionum qui infra septuagesimam evenerint observetur.

²⁸ 27 January: Julian (3rd or 4th century), first bishop of Le Mans. Little is known of the historical Julian. He was likely a Roman nobleman; but in the medieval context, he was believed to be Simon the Leper, whom Christ himself had cured. Julian's prominence in England was probably due to Henry II, who was born at Le Mans and baptized in the church of St Julian. (Fisher:247)

«28»

Sancte agnetis secundo.²⁹

Ad vesperas.

Antiphone et psalmi feriales.

A. Beata agnes. I. Magnificat.

Oꝝ. Deus qui nos.

Cetera sicut in alio eius festo.

||[Si autem hoc festum in sabbato evenerit, nichil fiat de festo nisi memoria.

||Si vero in aliqua dominica ante septuagesimam evenerit, tunc fiant medie lecciones de virgine.]

¶ Ad matutinas.

Invitorium, ymnus, antiphone, psalmi, et versiculi sicut in alio eius festo.

R. Diem festum.

R. Omnipotens.

R. Stata dextris.

In laudibus.

Hec sola *A. Ingressa agnes.*

Capitulum, hymnus, versiculus de communi.

A. Congaudete. I. Benedictus.

Oꝝ. Deus qui nos.

Mem. de sancta maria,
et de omnibus sanctis.

¶ Si hoc festum die dominica ante septuagesimam evenerit, fiat memoria de virgine ad vesperas et ad matutinas et medie lecciones; et sic de ceteris festis .111. lectionum fiat. Si vero ^[dominica tamen] septuagesima vel sexagesima vel quinquagesima hac die contigerit, tunc tantum de virgine fiat memoria ad vesperas.

[Si infra septuagesimam hoc festum contigerit, tunc erit invitatorium simplex, scilicet *Regem virginum. (I.) Venite.*

Y. Virginis proles.

Antiphone et psalmi de nocturne illius ferie.

V. Diffusa.

Lc. i. X̄pi virgines.]

²⁹ 28 January: the second feast day of Agnes. The original nature of this second feast is unknown; but in the medieval context, the day celebrates Agnes's miraculous apparition to St Constance (no feast at Sarum) 8 days after Agnes's passion and death.

MENSE FEBRUARII.

30

Sancte batildis, regine.³⁰

.111. lecciones et *Te deum*.

Tercium R. *Regnum mundi*.

O. *Beate batildis*.

Et cetera sicut unius virginis non martyris.

⟨MENSE FEBRUARII.⟩

1

Sancte brigide, virginis.³¹

O. *Sancte Brigide*.

Cetera unius virginis non martyris.

59^v

[Lc. *Sancta itaque brigida et cetera*.] |

2

In purificacione beate marie.³²

Ad vesperas.

A. *O admirabile*. P. *Dixit dominus*.

A. *Quando natus es*. P. *Confitebor*.

A. *Rubum quem*. P. *Beatus vir*.

A. *Germinavit*. P. *De profundis*.

A. *Magnum hereditatis*. P. *Memento*.

Cap. *Ecce ego mitto*.

R. *Videte. V. Hec speciosum*.

Y. *Quod chorus natum*.

V. *Responsum accepit symeon*.

A. *Homo erat*. P. *Magnificat*.

O. *Omnipotens sempiterne*.

Hoc festum duplex est sed de minoribus.³³

³⁰ 30 January: Bathilde d'Ascanie, or Balthild, Bealdhild, Baudour, Bauthieult (*c.626 –680*), Anglo-Saxon noblewoman; almsgiver and abolitionist. Bathidle was sold into slavery as a child; was subsequently wife and queen consort of Clovis II, king of Burgundy and Neustria; mother of Childeric II, king of the Franks; and founder of Corbie and Chelles abbeys, and probably also Jumièges, Jouarre, and Luxeuil abbeys.

³¹ 1 February: Brigit of Kildare, or Brigid, Bride, Brid (*c.451 – 525*). Little is known of the historical Brigit. In the medieval context, she was venerated as a slave who became a generous almsgiver and founded the Cill Dara convent (in modern Kildare, Ireland).

³² 2 February: the Purification of Mary, 40 days after the Nativity (1st century).

³³ This fest is consistently *duplex maius* in Risby:117^v, 122^r, 135^r (OCR-LE:10, 25, 26, 71).

MENSE FEBRUARII.

¶ Ad completorium.

A. *Virgo verbo.* P. *Cum invocarem,* et ceteri psalmi consueti.
Y. *Salvator mundi.*
A. *Glorificamus te.* P. *Nunc dimittis.*

Nō. ¶ Sciendum est autem quod in omnibus festis beate marie et per octavas, et in commemoratione eiusdem, dicetur hec antiphona super *Nunc dimittis*, nisi ||[in adventu et] in annunciatione et in paschali tempore.

Ad matutinas.

Invit. *Ecce venit.* P. *Venite.*
Y. *Quem terra.*

In .i. nocturno.

A. *Specialis.* P. *Domine dominus noster.*
A. *Celi regina.* P. *Celi enarrant.*
A. *Virgo creatoris.* P. *Domini est terra.*
V. *Sancta dei genitrix.*
Lc. *Exultent virgines.*
R. *Adorna.* V. *Accipiens.*
R. *Postquam.* V. *Obtulerunt.*
R. *Obtulerunt.* V. *Postquam.*

In .ii. nocturno.

A. *Gracia celestis.* P. *Eructavit.*
A. *Sanctificans.* P. *Deus noster refugium.*
A. *Aula.* P. *Fundamenta.*
V. *Post partum.*
R. *Symeon iustus.* V. *Responsum.*
R. *Responsum.* V. *Cum inducerent.*
R. *Videte.* V. *Virgo.*

In .iii. nocturno.

A. *Psallite.* P. *Cantate .i°.*
A. *Exultet.* P. *Dominus regnabit exultet.*
A. *Ave o theothocos.* P. *Cantate .ii°.*
V. *Speciosa facta es.*
Evn̄g. ||[secundum lucam.] *Postquam repleti sunt.*
[Omelia venerabilis bede. *Sollemnitatem.*]
R. *Cum inducerent.* V. *Suscipiens.*
R. *Suscipiens.* V. *Symeon.*
R. *Gaude maria.* V. *Dum virgo.*

MENSE FEBRUARII.

¶[Non dicitur prosa.]

Prosa. *Inviolata. Gloria. Et post partitur.*

¶ Si hoc festum in septuagesima contigerit, vel sexagesima, vel quinquagesima, nichilominus festum fiat, sed sine *Te deum* et *Alleluia* et *Gloria in excelsis*. Et ad utrasque vespertas et ad matutinas et ad missam, fiat memoria de septuagesima vel sexagesima vel quinquagesima.

Et historia de septuagesima per ebdomadam cantetur ¶[scilicet in .ii. feria, .v. feria, et .vi. feria; tunc nichil dicitur de sancto vedasto et amando, preter memoriam ad vespertas de sancta maria, que precedet memoriam de sancto spiritu.]

¶ Similiter si in dominica sexagesime contigerit.

¶ Si vero in dominica quinquagesime contigerit, historia dominicalis similiter per ebdomadam dicetur, videlicet in .ii. feria, .v. feria, et sabato. Et tunc nichil fiat de sancto blasio, nisi tantum memoria ad vespertas de sancta maria supradicto modo].

Hoc idem in sexagesima servetur.

Si vero hoc festum in proximo sabbato ante septuagesimam evenerit, secunde vespere erunt de festo et memoria [solempnis] de dominica, quia festum purificacionis non mutatur propter sacramentum, scilicet ut numerus dierum purificacionis conservetur.

V. *Responsum accepit.*

In laudibus.

A. *Symeon.*

P. *Dominus regnavit.*

A. *Responsum accepit.*

A. *Accipiens autem. (recte A. Accipiens symeon.)*

A. *Nunc dimittis.*

A. *Viderunt.*

Cap. *Ecce ego.*

Y. *O gloriosa domina.³⁴*

V. *Suscepimus deus.*

A. *Senex. P. Benedictus.*

Oy. *Omnipotens sempiterne deus.*

¶ Ad .i.

60^r

A. *Symeon.* P. | *Deus in nomine.*

A. *Gracias tibi.* P. *Quicunque vult.*

³⁴ Thus throughout Risby. But in Š:99^r, Č:86^v, Č:71^v, Ā:45^v, 1519-S:49^v, 1531-S:42^v (C-03:{267}), the opening phrase of this widely-used hymn is consistently 'O gloriosa femina'.

MENSE FEBRUARII.

Ad .iiii.

A. *Responsum. I. Legem pone.*
Cap. *Ecce ego.*
R. *Sancta dei genitrix.* V. *Intercede.*
V. *Post partum.*
O. *Omnipotens sempiterne,* et dicatur ad omnes horas.

Ad .vii.

A. *Accipiens. I. Defecit.*
Cap. *Ipse enim.*
R. *Post partum.*
V. *Speciosa.*

Ad .ix.

A. *Viderunt.*
Cap. *Et conflabit.*
R. *Speciosa.*
V. *Elegit eam.*

¶ Ad vespertas.

A. *Symeon. I. Dixit dominus.*
Et ceteri psalmi sicut ad primas vespertas, sub una antiphona tantum.
Cap. *Ecce ego mitto.*
R. *Gaude [m] maria.*
Prosa. *Inviolata.*
Y. *Quod chorus vel Letabundus,* pro disposicione cantoris.
V. *Suscepimus.*
A. *Cum inducerent. I. Magnificat.*
O. *Omnipotens sempiterne deus.*

Nō. In quacunque feria ebdomade purificacio beate marie contingat et sabbatum sequens vacaverit, solet ibi fieri commemoratione beate marie. Simili modo fiat post octavas assumptionis et nativitatis beate marie, nisi in vigilia et quatuor temporibus, et in festo .ix. lectionum. Si vero in illo sabbato festum .iii. lectionum evenerit, voluntati et disposicioni cantoris relinquitur utrum, scilicet de festo vel de commemoratione fieri debeat servicium, habendo tamen respectum ad festum.

+ [Nulla fiat memoria de sancto blasio episcopo in audiencia nec sub silencio, licet ad has vespertas facienda fuerit solemnis memoria de dominica septuagesime vel sexagesime vel quinquagesime.]

MENSE FEBRUARII.

3 Sancti blasii, martyris et pontificis.³⁵

O_ꝝ. *Beatus blasius.*

.iij. lecciones et *Te deum*, si ante septuagesimam evenerit.

Cetera unius martyris et pontificis. |

5 Sancte agathe, virginis et martyris.³⁶

Ad vespertas.

A_ꝝ. *Hec est virgo.* P_ꝝ. feriales.

Ca_ꝝp. unius virginis et martyris.

R_ꝝ. *Beata agatha.*

Y^o. *Virginis proles.*

V_ꝝ. *Diffusa est.*

A_ꝝ. *Agatha virgo.* P_ꝝ. *Magnificat.*

O_ꝝ. *Deus qui inter cetera.*

¶ Ad matutinas.

Invit_ꝝ. *X̄pm venerantes.* P_ꝝ. *Venite.*

Y^o. *Virginis proles.*

In .i. nocturno.

A_ꝝ. *Beata.* P_ꝝ. *Domine dominus noster.*

A_ꝝ. *Ancilla.* P_ꝝ. *Celi enarrant.*

A_ꝝ. *Summa.* P_ꝝ. *Domini est terra.*

V_ꝝ. *Diffusa est gracia.*

R_ꝝ. *Agatha.* V_ꝝ. *Nobilissimus.* (recte V_ꝝ. *Nobilissimis.*)

R_ꝝ. *Dum ingreditur.* (recte R_ꝝ. *Dum ingrederetur.*) V_ꝝ. *Ego enim.*

R_ꝝ. *Beata agatha.* V_ꝝ. *Domine qui me.*

In .ii. nocturno.

A_ꝝ. *Agatha.* P_ꝝ. *Eructavit.*

A_ꝝ. *Si ignem.* P_ꝝ. *Deus noster.*

A_ꝝ. *Si plagas.* P_ꝝ. *Fundamenta.*

³⁵ 3 February: Blaise, or Biagio, Blas, Brás, Vlasios, Vlasi, Βλάσιος, Վլասի (?) – c.316), physician, bishop of Sebastea, Armenia (modern Sivas, Turkey). Little is known of the historical Blaise. He is thought to have been martyred under Licinius.

³⁶ 5 February: Agatha of Sicily (231 – 251), martyred under Decius. Little is known of the historical Agatha. In the medieval context, she was venerated as a wealthy, young girl from a noble family, who refused to be married and was executed for her faith. Fictional accounts of her torture include sexual assault and mutilation, including cutting off her breasts.

MENSE FEBRUARII.

V. *Specie tua.*

R. *Quis es.* V. *Nam <et> ego.*

R. *Medicinam.* V. *Et me ipse.*

R. *Vidisti.* V. *Propter veritatem.*

In .ii^o. nocturno.

A. *Nisi diligenter.* P. *Cantate .i^o.*

A. *Vidisti.* P. *Dominus regnavit exultet.*

A. *Propter fidem.* P. *Cantate .ii^o.*

V. *Adiuvabit eam.*

R. *Ipse me.* V. *Vidisti.*

R. *Ego.* V. *Gracias.*

R. *Gaudemus.* V. *Immaculatus.*

V. *Ora pro nobis.*

In laudibus.

A. *Quis es tu.* P. *Dominus.*

A. *Medicinam*

A. *Gracias.*

A. *Benedico.*

A. *Qui me.*

Cap. ut supra unius virginis et martyris.

Y. *Ihu corona virginis.*

V. *Adducentur.*

A. *Paganorum.* P. *Benedictus.*

60^v Oꝝ. ut supra ad | vesperas, et dicetur ad omnes horas.

¶ Ad .i.

A. *Quis es tu.*

Ad .ii.

A. *Medicinam.* P. *Legem pone.*

Capitula, responsoria, et versiculi unius virginis et martyris dicantur ad omnes horas, et Oꝝ. de die, ut supra.

Ad .vi.

A. *Gracias.*

MENSE FEBRUARII.

Ad .ix.

A. *Qui me.*

¶ Ad vespertas.

A. *Quis es tu.* ¶ f. feriales.

Y. *Ihsu corona.*

¶ V. *Adducentur.*

A. *Agatha.* ¶ *Magnificat.*

O. *Deus qui inter cetera.*

«6» **Sanctorum vedasti et amandi, episcoporum.³⁷**

O. *Adesto domine.*

.111. lecciones et *Te deum.*

||[Lc.1. *Amandus igitur.*]

Cetera de communi plurimorum confessorum.

«10» **Sancte scholasticis, virginis.³⁸**

O. *Deus qui.*

||[Lc.1. *Soror beati benedicti.*]

Cetera de communi unius virginis non martyris.

«14» **Sancti valentini, martyris.³⁹**

O. *Presta quesumus.*

.111. lecciones.

||[Lc.1. *Audiens quidam scholasticus.*]

Cetera de communi unius martyris.

³⁷ 6 February: Vaast, or Waast, Vedast, Gaston, Foster (c.453 – 540), bishop of Arras 499 – 540, and concurrently bishop of Cambrai 509 – 540, appointed to both sees by St Remi, Apostle to the Franks (feast day 1 October).

Amand (c.658 – 675), monk, hermit; Apostle to Flanders; briefly Apostle to the Basques; briefly a bishop with no fixed see, often incorrectly associated with Maastricht; founder of several monasteries; abbot of Elnon Abbey (later called Saint-Amand Abbey) c.671 – 675.

³⁸ 10 February: Scholastica of Nursia (c.480 – 542), twin sister of Benedict of Nursia (feast days 21 March and 11 July); founder of the women's order of Benedictine monasticism.

³⁹ 14 February: Valentine of Terni (3rd century). Little is known of the historical Valentine. In the medieval context, he was venerated as a priest from Terni who was martyred under Claudius Gothicus.

MENSE FEBRUARII.

«16»

Sancte iuliane, virginis.⁴⁰

O_ꝝ. *Omnipotens sempiterne deus.*

.111. lecciones.

||[Lc.1. *Tempore illo erat.*]

Cetera de communi unius virginis et martyris.

«22»

In cathedra sancti petri apostoli.⁴¹

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Solve iubente.*

Cap. *Petrus apostolus, usque multiplicetur.*

R. *Quodcunque.*

Y. *Iam bone pastor.* V. *Annue x̄pe.*

V. *Tu es petrus.*

A. *Tu es pastor.* P. *Magnificat.*

O_ꝝ. *Deus qui beato petro.*

¶ Ad matutinas.

Invit. *Pastori summo.* P. *Venite.*

Y. *Iam bone pastor.* V. *Annue x̄pe.*

In .i. nocturno.

A. *Pontificalis.* P. *Beatus vir.*

A. *Hic super.* P. *Quare fremuerunt.*

A. *Antiochena polis.* P. *Domine | quid multiplicati.*

V. *Amavit eum.*

||[Lc.1. *Institucio festivitatis.*]

Responsoria unius confessoris et pontificis, excepto nono responsorio, quod erit, *Quodcunque.*

⁴⁰ 16 February: Juliana of Nicomedia, essentially a fictional conflation of ‘Juliana of Cumae’; ‘Julian—or Juliana—of Egypt’; and ‘Julian—or Juliana—of Nicomedia’. Little is known of any of these saints. In the medieval context, the Juliana venerated on this date was believed to be a native of Cumae, near Naples; who was martyred under Diocletian in Nicomedia, Egypt, c.304; and whose relics were later returned to Cumae.

⁴¹ 22 February: Peter’s chair in Antioch. There are two feasts of Peter’s chair, ‘in Antioch’ and ‘in Rome’ (18 January), which commemorate two different chairs in Rome (lost or destroyed before 600) that were used by Peter himself at religious services. The association of the feasts with separate cities developed after 600. The February feast, the more important of the two, also celebrates the establishment of ‘Petrine primacy’, when Jesus called Peter ‘the rock’ on which he would build his church and gave him the ‘the keys of the kingdom of heaven’. The Biblical event was thought to have occurred on this very date.

MENSE FEBRUARII.

In .ii^o. nocturno.

- ¶. *Huius amore.* ¶. *Cum invocarem.*
¶. *Pande tuis.* ¶. *Verba mea.*
¶. *Sidera scansurus.* ¶. *Domine dominus noster.*
¶. *Iustum deduxit dominus.*

In .iii^o. nocturno.

- ¶. *Qui claves regni.* (recte ¶. *Qui regni claves.*) ¶. *Domine quis habitabit.*
¶. *Hic celi terraque.* ¶. *Domine in virtute.*
¶. *Primus vocacione.* ¶. *Domini est terra.*
¶. *Iustus ut palma.*
Evn̄g. [matthei.] *Venit ih̄c in partes cesaree.*
|[Omelia bede presbyteri. Non quasi.]

¶. *Exaltent eum in ecclesia plebis.*

In laudibus.

- ¶. *Ecce sacerdos.* ¶. *Dominus regnavit.*
¶. *Notus est inventus,* et cetere antiphone.
Cap̄. *Petrus apostolus.*
Y^o. *Ihu redemptor.*
¶. *Iustus germinabit.*
¶. *Quodcunque.* ¶. *Benedictus.*
Oꝝ. *Deus qui beato petro.*

¶ Ad .i.

¶. *Ecce sacerdos.* ¶. *Deus in nomine.*

Ad .iiii.

¶. *Non est inventus.* ¶. *Legem pone.*
Cap̄. *Petrus apostolus.*

Responsoria et versiculi et antiphone unius confessoris ad omnes horas dicantur.

Ad .vii.

Cap̄. *Benediccionem.*

Ad .ix.

Cap̄. *Cognovit eum.*

MENSE FEBRUARII.

¶ Ad vesperas.

A. *Ecce sacerdos. Ibi. feriales.*

Cap. *Petrus apostolus.*

Y. *Ihsu redemptor.*

V. *Iustus germinabit.*

A. *Iste est. V. Magnificat.*

O. *Deus qui beato petro.*

24 Sancti mathie apostoli.⁴²

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Estote fortes* ||[et finiatur in hoc festo tantum sic,
regnum eternum dicit dominus.

¶ Si hoc festum ante quadragesimam (evidenter), dicitur completorium sicud in festo sancte trinitatis; si infra, completorium non mutatur.]

Cap. *Iam non estis hospites.*

R. *Qui sunt isti.*

Y. *Mathia iuste.*

||[Lc.ii. *Dum preclara beati mathie.*]

61^r Cetera omnia fiant de communi | unius apostoli.

Evn̄g. *Respondens ih̄c dixit Confiteor tibi.*

||[Omelia beati augustini episcopi.]

O. *Deus qui beatum matthiam.*

Quando bissexturn fuerit, festum beati mathie apostoli fiat quarta die a cathedra sancti petri.⁴³

#|| Si hoc festum in .iiii. feria in capite ieunii contigerit, festum differatur in crastinum licet duplex festum sit.⁴⁴

|| Si hoc festum in sabbato proximo post diem cinerum contigerit, ibi celebretur. Secunde vespere de ipso festo erunt, et solemnis memoria de dominica.]

⁴² 24 February: Matthias the Apostle (1st century), chosen by lot to replace Judas Iscariot. Little is known of the historical Matthias, and even non-historical accounts of his life are few.

⁴³ On the Roman calendar, the extra day in a leap year is added *before* the day of this feast as a second vi. kalends, or bisextus. On the modern calendar, this has the effect of moving the date of the feast from 24 to 25 February.

⁴⁴ At the time this *Ordinal* was compiled, the feast of Matthias would have been double only in churches or chapels dedicated to him.

MENSE MARCII.

⟨MENSE MARCII.⟩

«8» **Sanctarum perpetue et felicitatis.⁴⁵**

O_ꝝ. *Da nobis quesumus deus noster.*
Si extra quadragesimam evenerit, .xi. lecciones fiant.
.: [Antiphone et psalmi de nocturnorum illius ferie.]
Cetera omnia de communi plurimarum virginum.

«12» **In natali sancti gregorii, pape [et doctoris].⁴⁶**

O_ꝝ. *Deus qui anime famuli tui.*
.ix. lecciones fiant [sine exposicione.]
Cetera de communi unius confessoris et pontificis.
Si hoc festum infra passionem evenerit, nichil fiat de festo.

«18» **Sancti edwardi, regis et martyris.⁴⁷**

O_ꝝ. *Deus eterne triumphator.*
.ix. lecciones fiant.
|[Lc. i. Sanctus edwardus in regni solio.]
|[Evng. Si quis venit.]
Et cetera omnia unius martyris de communi.
¶ Si hoc festum, vel sancti cuthberti, vel sancti benedicti infra passionem evenerit, reservetur usque ad translacionem eorum; et ibi fiant .ix. lecciones.

«21» **Sancti benedicti.⁴⁸**

O_ꝝ. *Omnipotens sempiterne deus.*

⁴⁵ 7 March: Perpetua (*c.*181 – 203), an African noblewoman, and Felicity (? – 203), a slave, martyred with several companions under Septimius Severus. The remarkable account of their martyrdom derives from contemporary sources, in part from accounts possibly written by Vibia Perpetua and fellow-martyr Saturus themselves.

⁴⁶ 12 March: Gregory I, the Great (*c.*540 – 604), Roman patrician; prefect of Rome; monk and apocrisiary to Constantinople; pope of Rome 590 – 604; liturgical reformer; revered from the early Middle Ages as one of the 4 doctors of the church.

⁴⁷ 18 March: Edward the Martyr, or Eadweard (*c.*962 – 978), king of England 975 – 978, martyr; killed in unclear circumstances, likely a political assassination. Translation, 20 June.

⁴⁸ 21 March: Benedict of Nursia (*c.*480 – 543 or 547), Roman nobleman; hermit; author of the monastic rule that bears his name; founder of western communal monasticism; founder of many monasteries; first abbot of Mt Cassino 530 – 543 or 547. Translation, 11 July.

MENSE MARCI.

.ix. lecciones fiant.

||[Lc.1. *Fuit vir vite venerabilis.*]

Et cetera de communi unius confessoris et abbatis.

«20»

Sancti cuthberti, episcopi.⁴⁹

Oꝑ. *Deus inestimabilis.*

.ix. lecciones fiant.

||[Lc.1. *Bone indolis adolescens.*]

Et cetera de communi unius confessoris et pontificis.

«25»

In annunciatione beate marie.⁵⁰

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, Aꝑ. *Orietur sicut sol.*

Cap. *Ecce virgo concipiet.*

Rꝑ. *Xp̄i virgo.*

Yꝑ. *Ave maris stella.*

V. *Rorate celi desuper.*

Aꝑ. *Ingressus angelus.* P. *Magnificat.*

Oꝑ. *Deus qui de beate marie.*

Memoria fiat de ieunio, ad vesperas et ad matutinas,
si infra quadragesimam evenerit.

Completorium |

quadragesime non mutatur.

¶ Ad matutinas.

Invit. *Ave maria.* :.[In paschali tempore finiatur sic, *in mulieribus alleluia.*] P. *Venite.*

Yꝑ. *Quem terra.*

In .i. nocturno.

Aꝑ. *Prophete predicaverunt.* P. *Domine dominus noster.*

Aꝑ. *Rorate celi.* P. *Celi enarrant.*

Aꝑ. *Egredietur.* P. *Domini est terra.*

⁴⁹ 20 March: Cuthbert, or Cuðberht (c.634 – 687), monk, hermit, missionary, prior of Lindisfarne Abbey 664 – 676; bishop of Lindisfarne 685 – 686. Translation, 4 September.

⁵⁰ 25 March: the Annunciation to blessed Mary (1st century).

MENSE MARCI.

V. Ex syon species.

||[Lc.1. Angelus ingressus. (recte Lc.1. Ingressus angelus.)]

R. Ingressus angelus. V. Benedicta tu.

R. Suscipe. V. Paries.

R. Maria autem. (recte R. Maria ut.) V. Quomodo.

In .ii^o. nocturno.

A. Ecce veniet. P. Eructavit.

A. Super solium. P. Deus noster refugium.

A. Super te ierusalem. P. Fundamenta.

V. Egredietur virga.

R. Dixit angelus. V. Ecce concipies.

R. Ecce virgo concipiet. (recte R. Ecce concipies.) V. Hic erit. Et vocabitur.

R. Dabit illi. V. Et regni. Et regnabit.

Gloria. In eternum.

In .iii^o. nocturno.

A. Benedicta tu. P. Cantate .i^o.

A. Dabit ei. P. Dominus regnavit exultet.

A. Beata es. P. Cantate .ii^o.

V. Egredietur dominus de loco.

Evn̄g. ||[secundum lucam.] Missus est gabriel angelus.

(recte Evn̄g. Missus est angelus gabriel.)

[Omelia venerabilis bede presbyteri. Idcirco angeli privatis nominibus.]

R. Quomodo fiet. V. Ideoque.

R. Dixit autem. V. Spiritus sanctus superveniet. Fiat michi.

R. Xp̄i virgo. V. Quoniam peccatorum. Subveni.

[Et terminetur R. Xp̄i virgo in paschali tempore cum alleluia.]

V. Emitte agnum.

In laudibus.

A. Angelus domini. P. Dominus regnavit.

A. Ne timeas.

A. Quomodo fiet.

A. Spiritus sanctus.

A. Ecce ancilla

Cap. Ecce virgo.

Y. O gloriosa domina.

V. Elegit eam deus.

A. Missus est gabriel. P. Benedictus.

Oꝝ. Deus qui de beate marie.

MENSE MARCI.

C Ad .i.

A. Angelus domini. P. Deus in nomine.

Ad .ii.

61^v A. Ne timeas. | P. Legem pone.

Cap. Ecce virgo.

R. Diffusa est gracia. V. Propterea.

O. Deus qui de beate marie.

Ad .vi.

A. Quomodo. P. Defecit.

Cap. Egredietur virga.

R. Specia tua.

O. ut supra.

Ad .ix.

A. Ecce ancilla. P. Mirabilia.

Cap. Egredietur dominus de loco.

R. Adiuabit.

V. Elegit eam.

O. ut supra.

C Ad vesperas.

A. Angelus domini. P. Dixit dominus.

Et ceteri psalmi de sancta maria.

Cap. Ecce virgo.

R. Quomodo.

V. Ave maris stella.

V. Elegit eam deus.

A. Virgo dei. P. Magnificat.

O. Deus qui de beate marie.

C Quando vero hoc festum aliqua die dominica contigerit quadragesime, semper differatur in crastinum. Si vero die sabbati contigerit, semper ultime vespere de sancta maria fiant; et dicatur memoria de sequente dominica; nisi in sabbato ante passionem domini, tunc dicuntur vespere de passione, et solempnis memoria fiat de sancta maria. Similiter fiat si festum evenerit in sequenti sabbato.

Cum autem in .ii. feria sequenti hoc festum celebratur, semper in dominica erunt vespere de sancta maria et memoria de dominica.

MENSE APRILIS.

Cum autem infra passionem evenerit, semper fiat festum cum *Gloria patri* et neupma et R^c. *Ītu x̄pe.* V. *Qui de virgine.* Tamen infra quadragesimam completorium non mutatur.

Si vero in .v. feria in cena domini, aut in die parasceve, aut in sabbato sancto pasche, aut in ebdomada pasche contigerit, | differatur usque in proximam feriam vacantem post octavas pasche. *|[Similiter fiat de ceteris festis duplicitibus supradictis temporibus contingentibus.]

¶ In paschali tempore, fiat servicium hoc modo. Ad utrasque vesperas et ad horas diei, omnia fiant sicut prenotatum est, ita quod in fine ymnorum dicatur *Quesumus auctor omnium* et *Gloria tibi domine qui natus es.* Responsoria ad omnes horas dicantur cum *alleluia.*

Ad matutinas vero invitatorium, ymnus, et laudes, et cetera omnia fiant sicut prenotatum est; tres antiphone prime cum suis psalmis; et dicantur antiphone et responsoria cum alleluia.

V. *Ex syon species decoris.*

Ēn̄ḡ. *Missus est angelus.*

R^c. *Ingressus angelus.*

R^c. *Dixit autem maria.*

R^c. *X̄pi virgo.*

V. *Emitte agnum.*

Cetera omnia ut supra ||[cum memoria de resurreccione].

Completorium

vero paschalis temporis non mutatur.

⟨MENSE APRILIS.⟩

⟨3⟩ Sancti richardi, episcopi et confessoris.⁵¹

O₂₄. *Deus qui ecclesiam tuam ⟨meritis⟩ beati ricbardi confessoris tui atque pontificis fecisti miraculis choruscari gloriose : concede nos famulos tuos ipsius intercessione ad eterne virtudinis gloriam pervenire. Per x̄pm.*
.ix. lecciones fiant.

⁵¹ 3 April: Richard de Wych (1197 – 1253), scholar, ascetic; lecturer in canon law at Oxford University; chancellor of Oxford; chancellor of Canterbury Cathedral c.1235 – 1240; bishop of Chichester 1244 – 1253. Translation feast 16 June.

MENSE APRILIS.

Cetera de communi unius confessoris et pontificis.

ꝝ[Si vero infra passionem contigerit, nichil fiat de festo.

|| Cum autem in octabas pasche forte contigerit, differatur usque ad .iiii. feriam sequentem; et fiant ibi .iii. lecciones cum regimine chori. || Et ad secundas vespertas, tunc de sancto ambrosio fiat solemnis memoria de sancto ricardo.]

«4 In natali sancti ambrosii, episcopi et confessoris.⁵²

Oꝝ. Deus qui populo.

62^r

Si ante passionem hoc festum contigerit, .ix. lecciones fiant, et cetera omnia de communi unius confessoris et pontificis. Si vero infra passionem aut in ebdomada pasche evenerit, nichil fiat de festo. Si vero in octava pasche contigerit, differatur usque in crastinum; et fiant | .iii. lecciones cum regimine chori, et cetera de communi unius confessoris et pontificis illius temporis.

«14 In natali sanctorum tiburci et valeriani et maximiani.⁵³

Ad vespertas.

Antiphone et psalmi feriales.

Capitulum, ymnus plurimorum martyrum.

Oꝝ. Presta quesumus omnipotens deus ut qui.

||[Lc.ii. Valerius atque tiburcius.]

Invitorium duplex.]

.iii. lecciones fiant sine regimine chori.

Cetera de communi paschalis temporis.

ꝝ[Et sciendum est quod omnia festa .iii. lectionum sine regimine chori ab octavis pasche usque ad pentecosten habent invitorium duplex. Similiter omnia talia festa que contingunt infra ebdomadam trinitatis et corporis xp̄i.]⁵⁴

⁵² 4 April: Ambrose, or Aurelius Ambrosius (c.340 – 397), consular prefect of Aemilia-Liguria c.372 – 374; bishop of Milan 374 – 397; notable for his influence on Augustine of Hippo (feast day 28 August); liturgical reformer; prominent opponent of Arianism; revered from the early Middle Ages as one of the 4 doctors of the church.

⁵³ 14 April: Tiburtius, Valerianus, and Maximus of Rome (possibly 3rd century). Little is known of these saints. In the medieval context, Tiburtius was thought to be the husband of St Cecilia (feast day 22 November) and brother of Valerianus. The brothers supposedly converted their prison guard, Maximus, and were all martyred under Alexander Severus.

⁵⁴ The feast of Corpus Christi (the Thursday after Trinity Sunday) was likely not celebrated in England before the papal bull of John XXII, *Quoniam nulla*, promulgated in 1317.

MENSE APRILIS.

«19» **Sancti alphegi, episcopi et martyris.⁵⁵**

Oꝝ. Deus qui beatum aelphegum.
.111. lecciones fiant sine regimine chori.
Cetera de communi paschalis temporis.

«23» **Sancti georgii, martyris.⁵⁶**

Oꝝ. Deus qui nos beati georgii.
.111. lecciones fiant cum regimine chori.
Et cetera de communi ||[unius martyris] paschalis temporis.

«25» **In natali sancti marci, evangeliste.⁵⁷**

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Lux perpetua minor.*

Cap. *Unicuique nostrum.*

R. *Candidi sancti.*

Oꝝ. Deus qui beatum marcum.

.111. lecciones fiant cum regimine chori.

Cetera de communi unius apostoli paschalis temporis.⁵⁸

Ad .iij.

Cap. *Unicuique nostrum.*

Ad .vi.

Cap. *Qui descendit.*

⁵⁵ 19 April: Alphege, or Ælfheah, Godwine (*c.*953 – 1012), anchorite; bishop of Winchester 984 – 1006; archbishop of Canterbury 1006 – 1012; martyred by the Vikings when he refused to be ransomed.

⁵⁶ 23 April: George of Lydda, Γεώργιος (275 × 281 – 303), martyred under Diocletian. Little is known of the historical George. In the medieval context, he was venerated as a soldier martyred for his faith; there is no mention of the mythical dragon in the liturgical texts. George was established as patron saint of England *c.*1350, under King Edward III.

⁵⁷ 25 April: Mark the Evangelist (1st century), a follower of Jesus; in antiquity, thought to be the Biblical John Mark, cousin of Barnabas (feast day 11 June); he was the author of a Gospel account, possibly not the surviving one that bears his name. Quasi-historical narratives of his life venerate him as the Apostle to Egypt (Alexandria), possibly where he was martyred.

⁵⁸ Compare Crawford: April, ‘Si festum sancti marci infra septimanam pasche evenerit, nichil de festo, nichil de ieunio’.

MENSE MAII.

Ad .ix.

Cap. *Et ipse dedit.*

¶ Ad vesperas.

Cap. *Unicuique nostrum.*

A. *Lux perpetua minor.* P. *Magnificat.*

«28»

Sancti vitalis, martyris.⁵⁹

O₂. *Presta quesumus omnipotens deus ut.*

.111. lecciones fiant cum regimine chori.⁶⁰

||[Lc.ii. *Sanctus vitalis consularis.*]

Cetera de communi paschalis temporis.

⟨MENSE MAII.⟩

«1» In natali apostolorum philippi et iacobi.⁶¹

¶[Si festum apostolorum philippi et iacobi in sabbato contigerit, ibi solemniter celebratur. Secunde tamen vespere erunt de festo, et memoria de dominica, et processio ad crucem. In ipsa vero dominica, erunt vespere de Invencione sancte crucis, et memoria de dominica post memoriam de martyribus.]

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Vado parare.*

⁵⁹ 28 April: Vitalis of Milan (1st or 2nd century). Little is known of the historical Vitalis. In the medieval context, he was thought to be the husband of St Valeria (no feast at Sarum), father of Ss. Gervasius and Protasius (feast day 19 June); martyred under Nero in Ravenna.

⁶⁰ Thus in Š:103^v, Č:90^v, Č:45^r, 1531:45^r (C-05:{454}). But this feast is not among the feasts of 3 lessons with ruling of the choir in the *Customary*, Risby:122^r (OCR-LE:24).

⁶¹ 1 May: Philip the Apostle (1st century), a disciple of Jesus; martyr. Quasi-historical accounts of his life state that he preached in Scythia and later in Phrygia, and was crucified (upside down, according to some traditions) in Hieropolis, near modern Denizli, Turkey. He should not be confused with Philip the Deacon (no feast at Sarum).

James the Less, the Apostle (1st century), probably son of Alphaeus; a disciple of Jesus; martyr; called ‘the Less’ to distinguish him from James the Great (feast day 25 July). In Western Medieval sources, this James was thought to be the same as James the Just, the brother (or kinsman or cousin) of Jesus, who was stoned (or clubbed) to death in Jerusalem. This association is not accepted today. In the Eastern tradition, the two were never conflated, and the feast of James the Just is 23 October; also in the Eastern tradition, James the Less is said to have been crucified in Ostrakine, Egypt, modern El Felusiyat.

MENSE MAII.

Cap. *Stabunt iusti.*

Responsorium, hymnus, et versiculus de communi paschalis temporis.

A. | *Tanto tempore. I. Magnificat.*

Oꝝ. *Deus qui nos annua.*

Ad matutinas.

Invitatorium, ymnus, antiphone, psalmi, et versiculi de communi
|[apostoli] paschalis temporis. t[.iiii.] psalmi dicuntur de communi apostolorum
reliqui temporis, secundum ordinem nocturnorum.

Evn̄g. *Non turbetur cor vestrum.*

Omelia beati augustini episcopi. *Erigenda est.]*

Ante laudes, V. *Cognoverunt dominum.*

In laudibus.

A. *Domine ostende nobis. I. Dominus regnavit.*

A. *Philippe.*

A. *Ego sum.*

A. *Spiritus et anime*

A. *Si manseritis.*

Cap. *Stabunt.*

Y. *Claro paschali gaudio.*

V. *Gaudete iusti.*

A. *Non turbetur. I. Benedictus.*

Oꝝ. *Deus qui nos annua.*

¶ Ad .i.

A. *Domine ostende. I. Deus in nomine.*

||[A. *Gracias tibi deus. I. Quicunque vult.]*

Ad .ii.

A. *Philippe. I. Legem pone.*

Cap. *Stabunt iusti.*

R. *Gavisi sunt. V. Viso domino.*

V. *Domine ostende nobis.*

Oꝝ. *Deus qui nos annua.*

Ad .vi.

A. *Ego sum. I. Defecit.*

Cap. *Virtute magna.*

R. *Domine ostende. (V.) Et sufficit.*

V. *Non turbetur.*

Ad .ix.

A. *Si manseritis*. P. *Mirabilia*.
 Cap. *Ibant apostoli gaudentes*.
 R. *Non turbetur*. V. *Neque formidet*.
 V. *Cognoverunt dominum*.

¶ Ad vespertas.

A. *Domine ostende*. P. *de apostolis*.
 Cap. *Stabunt iusti*.
 8[R. *Candidi facti sunt*.]
 Y. *Claro paschali*.
 V. *Gaudete iusti*.
 A. *Si cognovissetis*. P. *Magnificat*.
 Oꝝ. *ut supra*.

Δ [|| Quando hoc festum in octava pasche forte contigerit, differatur in crastinum. || Et in dominica erunt vespere de festo, et solemnis memoria de dominica et de resurreccione. In crastino vero tunc fiant vespere de cruce, et solemnis memoria de apostolis, et postea de martyribus.]

Nō. ¶ Si hoc festum, vel sancti Iohannis ante portam latinam, vel sancti Dunstani vel sancti Aldelmi vel sancti Augustini, in vigilia ascensionis evenerit, ibi celebretur et ad { [primas vespertas de ascensione fiat memoria de apostolis] }.

62^v Si in die | ascensionis evenerit, differatur in crastinum {et nec tunc ad vespertas in die ascensionis fiet de eis memoria} ||[et eciam tunc fiet de eis solemnis memoria ad secundas vespertas in die ascencionis. Et in crastino erunt vespere de apostolis, et solemnis memoria de Invencione sancte crucis et de martyribus, et processio ante crucem, in introitu chori de sancta maria.]

3

In invencione sancte crucis.⁶²

Ad vespertas.
 Super psalmos feriales, A. *Dulce lignum*.
 Cap. *Michi autem*.
 R. *O crux viride*. V. *Custodi. Que*.
Gloria patri. Alleluia.
 Prosa. *Crux fidelis*.

⁶² 3 May: the discovery of the True Cross (335); crouchmass, roodmass. This feast celebrates the finding in Jerusalem of what was thought to be the true cross. Constantine the Great's mother, St Helena (no feast at Sarum), was widely credited with participating in the discovery.

MENSE MAII.

Et dicatur ad has vesperas a toto choro in medio chori in superpelliceis, cum *Gloria patrii*. ||[Omnes clerici conversi ad altare dicant *Gloria patrii*.]

Y^o. *Impleta sunt. ¶ Arbor decora. ¶ Beata cuius brachiis.*

¶ *O crux ave. ¶ Te summa.*

¶ *Hoc signum crucis.*

A[¶]. *O crux benedicta. ¶ Magnificat.*

O[¶]. *Deus qui in preclara. Qui vivis et regnas cum deo patre in unitate.*

Nulla memor. de resurreccione fiat.

Memor. de sancto alexandro sociorumque (*recte sociisque*) eius,
martyribus.⁶³

A[¶]. *Filie ierusalem. ¶ Tristitia vestra.*

O[¶]. *Presta quesumus omnipotens deus.*

||[Si dominica fuerit, tunc fiat memor. de dominica.]

Tunc eat processio ordinate cum ceroferariis et thuribulario ^[sine cruce] ante crucem, cantando hanc

A[¶]. *O crux gloriosa ||[cum alleluia].*

¶ *Dicite in nacionibus.*

O[¶]. *Deus qui pro nobis.*

In redeundo de sancta maria.

[*Sancta dei genitrix.*

O[¶]. *Graciam tuam.*

Si hoc festum post diem ascensionis celebretur, tunc O[¶]. *Concede quesumus misericors deus loco Graciam tuam dicetur.*]

¶ Ad matutinas.

Invit^o. *Alleluia salve crux sancta alleluia.*

(recte Invit^o. Alleluia crux sancta salve alleluia.) ¶ P. Venite.

Y^o. *Pange lingua.*

Super psalmos, A[¶]. *Adoramus te. ¶ Domine dominus noster.*

¶ *Domine in virtute.*

¶ *Domini est terra.*

¶ *Hoc signum crucis.*

⁶³ 3 May: Alexander, Eventius, and Theodulus of Rome (? – c.115). Little is known of these historical saints. In the medieval context, they were incorrectly associated with Alexander I (? – c.115), pope of Rome c.107 – 115, and two of his priests. Alexander likely died a confessor, but he was long thought to have been martyred under Trajan or Hadrian.

MENSE MAII.

Lc.1. *Cum imperator constantinus.*
R. *Dulce lignum. ¶ Hoc signum. Que.*
R. *Hoc | signum. ¶ Cum sederit. Tunc.*
R. *O crux gloriosa. ¶ Michi autem. Per quod.*
Gloria Patri. Alleluia.

¶. *Dicite in nacionibus.*

In laudibus.

A. *Helena.*
A. *Tunc prcecepit.*
A. *Helena sancta.*
A. *Orabat.*
A. *Cum orasset.*
Cap. *Michi autem.*
Y. *Crux fidelis. ¶ Sola digna. ¶ Gloria et honor.*
¶. *Omnis terra.*
A. *O crux benedicta. ¶ Benedictus.*
Oz. *Deus qui in preclara.*

Mem. de martyribus.
A. *Lux perpetua maior.*
¶. *Gaudete iusti.*
Oz. *Presta queimus omnipotens deus.*

[Si dominica fuerit, de dominica.]

¶ Ad .i.

A. *Helena.* ¶. *Deus in nomine.*
A. *Gracias tibi domine.* ¶. *Quicunque vult.*

Ad .ii.

A. *Tunc precepit.*
Cap. *Michi autem.*
R. *Hoc signum. ¶ Cum dominus ad iudicandum.*
¶. *Dicite in nacionibus.*
Oz. *Deus qui in preclara.*

Ad .vi.

A. *Helena.*
Cap. *Verbum crucis.*
R. *Dicite in nacionibus. ¶ Quia dominus regnavit.*
¶. *Adoramus te.*

MENSE MAII.

Ad .ix.

A. *Cum orasset.*
Cap. *Nos autem.*
R. *Adoramus te. (V.) Quia per crucem.*
V. *Omnis terra.*

¶ Ad vespertas.

A. *Helena.* P. ferales.
Cap. *Michi autem.*
R. *Per tuam. V. Miserere. Et.*
Gloria. Alleluia.
Y. *Crux fidelis. V. Sola digna. V. Gloria et.*
V. *Omnis terra.*
A. *O crux splendidior. P. Magnificat.*
O. *Deus qui in preclara.*

Si hoc festum in vigilia ascensionis evenerit, ibi celebretur. Vespere vero fiant de ascensione, et solemnis memoria de cruce procedendo ad crucem.

8[Si hoc festum in sabbato contigerit, nulla tunc fiat processio ad secundas vespertas, nec ulla memoria {de ascensione} nisi de dominica tantum.

Tamen si infra octavas ascensionis evenerit, fiat tunc memoria de ascensione.

Si autem in die ascensionis evenerit, differatur in crastinum; et ad secundas vespertas de ascensione, fiat solemnis memoria de cruce,

procedendo ante crucem, cum hac
A. *O crux gloriosa.*
et non dicatur A. *O crux benedicta* propter suam nimiam brevitatem.
V. *Hoc signum crucis.*
O. *Deus qui in preclara.*

In introitu de sancta maria dicatur antiphona.]

«6» **Sancti iohannis ante portam latinam,
apostoli et evangeliste.⁶⁴ |**

63^r

Ad vespertas.

Super psalmos ferales, A. *Lux perpetua minor.*

⁶⁴ 6 May: John at the Latin Gate (1st century), celebrating John the Apostle's miraculous survival of an execution attempt, emerging unscathed from a vat of boiling oil. This was believed to have occurred outside the Latin Gate, on the Via Latina in the southern part of the wall around Rome. There is no historical record of any such event.

MENSE MAII.

Cap. *Qui timet dominum.*

Cetera capitula super horas dicantur que in alio festo eiusdem apostoli.

Responsoria, ymni, et versiculi de communi paschalis temporis.

A. *In ferventis.* P. *Magnificat.*

Oꝝ. *Deus qui conspicis.*

¶ Ad matutinas.

Invitatorium, ymni, antiphone, psalmi, versiculi, et responsoria, et antiphone super laudes, de communi apostolorum paschalis temporis.

.111. lecciones fiant, cum regimine chori.

Lc. *Hodie sanctis iohannis.* (recte Lc.1. *Hodie sancti iohannis.*)

Ante laudes, V. *Valde honorandus.*

A. *Propter insuperabilem.* P. *Benedictus.*

Oꝝ. ut supra.

Ad vesperas.

A. *Sancti tui.* P. *de apostolis.*

A. *Occurrit beato.* P. *Magnificat.*

Oꝝ. ut supra.

[De sanctis, festa.]

+ [|| Si hoc festum, vel sancti dunstani, vel sancti aldelmi, vel sancti augustini in vigilia ascensionis evenerit, ibi celebretur. Et ad primas vesperas de ascensione, non fiat de eis memoria in audiencia.

|| Si vero in die ascensionis hoc festum evenerit, differatur in crastinum {~~et ad secundas
vesperas ascensionis~~} et nec tunc ad secundas vesperas de ascensione, fiet de eis memoria nisi privatim.]

10 Sanctorum gordiani et epimachi, socrorumque eius.⁶⁵

Oꝝ. *Da quesumus omnipotens deus.*

⁶⁵ 10 May: Epimachus of Rome (? – c.250). Little is known of the historical Epimachus; in the medieval context, he was thought to be a Roman who was martyred under Julian the Apostate. He has often been confused with Epimachus of Alexandria.

Gordianus of Rome (? – c.250). Little is known of the historical Gordianus, but his funeral inscription indicates that he was martyred as a young boy. He was buried in the same crypt with Epimachus, and the two were subsequently venerated together. In the medieval context, Gordianus was thought to be a Roman judge converted by one of his prisoners, and martyred under Julian the Apostate shortly after Epimachus.

MENSE MAII.

.111. lecciones fiant, sine regimine chori.

Et cetera omnia de communi plurimorum martyrum paschalis temporis.

Lc.1. *Iulianus imperator.*

«12» **Sanctorum nerei et achillei et pancracii, martyrum.⁶⁶**

Oꝝ. *Semper nos domine.*

.111. lecciones fiant, sine regimine chori.

Cetera omnia plurimorum martyrum paschalis temporis.

Lc.1. *Domicilla virgo.*

«19» **De sancto dunstano, episcopo et confessore.⁶⁷**

Oꝝ. *Deus qui beatum dunstanum.*

Si festum sancti dunstani, aut sancti augustini, aut sancti aldelmi, aut sancti barnabe apostoli ||[aut sancti edmundi] ante pentecosten evenerit, .111. lecciones fiant cum regimine chori x[et omnia fiant de communi paschalis temporis]. Si vero post, .ix. lecciones fiant.

De sancto dunstano | fiat servicium unius confessoris et pontificis. Et si post pentecosten evenerit, legatur hoc Ēvnḡ. *Homo quidam peregre.*

Mem̄. fiat de sancta potenciana, virgine.⁶⁸

Oꝝ. *Concede nobis.*

[Si post pentecosten evenerit, et medie lecciones de sancta potenciana.]

De sancto dunstano, Lc.1. *Beatus Dunstanus.*

⁶⁶ 12 May: Nereus and Achilles of Rome (1st century), chamberlains, martyred together under Domitian. Ancient accounts maintain that they were baptized by Peter himself. Little is known of these historical saints, although there are historical accounts of Domitian's persecution of their employer, Flavia Domitilla, and her husband, the consul Titus Flavius Clemens.

Pancras of Rome, or Pancratius (? – c.304), martyred under Diocletian. Little is known of the historical Pancras, though he was believed to be a child saint, martyred at age 14.

⁶⁷ 19 May: Dunstan (909 – 988), artist and scribe, monk, monastic reformer; abbot of Glastonbury Abbey 943 – 960, Bishop of Worcester 957 – 960, concurrently Bishop of London 959 – 960, and later Archbishop of Canterbury 960 – 978.

⁶⁸ 19 May: Potenciana of Rome, or Pudentiana (1st or 2nd century); likely a fictional saint based on a misunderstanding the name of the church dedicated to St Pudens (a Roman martyr of the 1st century, who was possibly the Biblical Pudens; no feast at Sarum). In the medieval context, Potenciana was thought to be Pudens's daughter and the sister of St Praxedes (probably also a fictional saint, feast day 21 July).

MENSE MAII.

25 De sancto aldelmo (episcopi et confessoris).⁶⁹

Fiat servicium unius confessoris et pontificis.

Oꝝ. Deus qui hodierna.

Eodem die, mem̄. de sancto urbano, martyre.⁷⁰

Et medie lecciones fiant de eo.

⌘[De sancto aldelmo (*recte* urbano).

Si paschali tempore contigerit, ad primas vespertas,

A. Lux perpetua maior.

V. Gaudete iusti.

.. Alio tempore,

A. Hic est vere martyr.

V. Gloria et honore.

: Oꝝ. Da nobis (quesumus) omnipotens deus.

Ad matutinas, Lc.ii. vespertas.⁷¹

.. Si hoc festum post pentecosten contigerit, tunc fiant medie lecciones de sancto urbano;
sin autem, tantum memoria. .iiii. ultime lecciones de sancto aldelmo, sine exposicione
evangelii.

Ad mem̄. de sancto.

Ad matutinas in tempore paschali.

A. Lux perpetua minor.

V. Tristitia vestra.

Alio tempore.

A. Nisi granum.

V. Posuisti domine.

Oꝝ. ut supra.]

Oꝝ. Da quesumus omnipotens deus.

Lc.ii. Beatissimus aldelmus.

De sancto urbano. Lc.iiii. Lc.ii. Beatus urbanus.

⁶⁹ 25 May: Aldhelm, or Ealdhelm (c.639 – 709), Wessex nobleman, Anglo-Saxon poet, monk; abbot of Malmesbury Abbey 675 – 709, and concurrently Bishop of Sherborne c.705 – 709.

⁷⁰ 25 May: Urban I (? – 230), pope of Rome 222 – 230. Little is known of the historical Urban. Though long considered to be a martyr, and venerated as such in the medieval context, he may in fact have died of natural causes, as a confessor of the faith.

⁷¹ There is apparently a scribal error here.

MENSE IUNII.

«26»

De sancto augustino.⁷²

O_ꝝ. Deus qui beatum augustinum.

Cetera omnia fiant sicut de uno confessoris et pontificis.

Lc.ii. Beatus gregorius.

«28»

Sancti germani, episcopi et confessoris.⁷³

.111. lecciones.

Cetera omnia de communi.

Lc.ii. Beatus igitur germanus.

«31»

Sancte petronille virginis.⁷⁴

O_ꝝ. Deus qui beate petronille.

.111. lecciones fiant cum nocturno, si extra octavas trinitatis evenerit ||[et corporis xp̄i. Si autem infra octavas predictas evenerit, fiant .111. lecciones cum invitatorio duplice, et Te Deum sine nocturno].

Cetera omnia de communi unius virginis non martyris.

Lc.ii. Marcellus.

⟨MENSE IUNII.⟩

«1»

Sancti nichomedis, martyris.⁷⁵

O_ꝝ. Deus qui nos beati.

.111. lecciones et Te deum.

Cetera omnia de communi martyris.

⁷² 26 May: Augustine, or Austin (early 6th century – 604), monk; Apostle to the English and first Archbishop of Canterbury 597 – 604. He was appointed by Gregory the Great (feast day 12 March) to lead a mission to the Kingdom of Kent, where he converted King Æthelberht and baptized many Anglo-Saxon converts.

⁷³ 28 May: Germain d'Autun (c.496 – 576), abbot of St Symphorian Abbey 530 – 576, and concurrently bishop of Paris 555 – 576.

⁷⁴ 31 May: Petronilla, or Peyronelle, Pierrette, Périne (3rd century). Historically, Petronilla was probably a Roman Christian, Aurelia Petronilla, martyred under Domitian. In the medieval context, she was venerated as St Peter's daughter, a virgin and martyr of the 1st century.

⁷⁵ 1 June: Nicomedes of Rome (?). Little is known of the historical Nicomedes, not even when he lived. ‘A Roman church was dedicated to him on 1 June, his feast in the Sarum calendar, but his usual feast is on 15 September.’ (Farmer:325) Sarum sources appoint a memorial for him on 15 September, in addition to the feast on this day.

MENSE IUNII.

«2» **Sanctorum marcellini et petri.⁷⁶**

O_ꝝ. Deus qui nos annua.

.111. lecciones et Te deum.

Cetera omnia de communi plurimorum martyrum.

Lc.ii. *Rome marcellinus.*

63^v

«5» **Sancti bonefacii, episcopi,
sociorumque eius, martyrum.⁷⁷**

O_ꝝ. Omnipotens sempiterne deus.

.111. lecciones et Te deum.

Cetera omnia de communi plurimorum martyrum.

«8»

**Sanctorum medardi et gildardi,
episcoporum et confessorum.⁷⁸**

O_ꝝ. Deus qui nos sanctorum.

.111. lecciones et Te deum.

Cetera omnia de communi plurimorum confessorum.

Lc.ii. *Beatissimi medardi.*

«9»

**In translacione sancti edmundi,
archiepiscopi et confessoris.⁷⁹**

Omnia fiant sicut in alio festo.

O_ꝝ. Deus qui nos beati edmundi.

⁷⁶ 2 June: Marcellinus and Petrus (? – 304) of Rome; martyred under Diocletian. Little is known of these historical saints. They are thought to be a priest and an exorcist who were martyred together.

⁷⁷ 5 June: Boniface, born Winfrid of Crediton in Wessex, or Wynfrith, Wynfryth (c.675 – 754), monk; member of the Anglo-Saxon mission to Frisia; Apostle to the Germans and first archbishop of Mainz 745 – 754; a major patron of the abbey of Fulda; martyred with dozens of companions in Frisia. Boniface was a significant figure in 8th-century European religious and political history.

⁷⁸ 8 June: Médard, or Mard (456 – 545), bishop of Vermand (later removed to Noyon) 530 – 545.

Godard, or Gildard (c.448 – c.525), bishop of Rouen 488 – 525. Little is known of Médard or Godard. In the medieval context, they were erroneously venerated as twin brothers

⁷⁹ 9 June: Translation (in 1250) of Edmund Rich of Abingdon (1175 – 1240), archbishop of Canterbury. Deposition feast 16 November.

MENSE IUNII.

[Ad memoriam de martyribus ad primas vesperas.
¶. *Lux perpetua* maior.
¶. *Preciosa est.*]

- .ix. lecciones fiant.
.iiii. de communi fiant unius confessoris et pontificis.
Lc.ii. *Ad sancti ac beatissimi patris nostri edmundi cuius translacionem celebramus*, et cetera.

Mem. de martyribus primo et feliciano.⁸⁰

[Ad matutinas eo tempore, ad memoriam,
Lux perpetua minor.
¶. *Preciosa est.*]

Si in alio tempore hoc festum contigerit, omnia de communi plurimorum martyrum.]

Oꝝ. *Fac nos quesumus domine.*

Medie lecciones de martyribus.

Lc.iiii. *Gloriosissimi martyris.*
Evn̄g. *Homo quidam peregre.*⁸¹

11 Sancti barnabe apostoli.⁸²

- Oꝝ. *Ecclesiam tuam.*
.ix. lecciones fiant.
Cetera omnia de communi unius apostoli.
Lc.ii. *Beatus barnabas.*

⁸⁰ 9 June: Primus and Felicianus of Rome (? – c.297), martyred under Diocletian. Little is known of these historical saints. In the medieval context, they were thought to be brothers and Roman patricians, who converted to the faith, and who were martyred for refusing to sacrifice to pagan gods.

Primus and Felicianus are the only saints on this day in the *Customary*, Risby:148^v (OCR-LE:117) and in Crawford. In the later Risby *Sanctorale*, the new Translation (in 1250) of Edmund Rich takes precedence.

⁸¹ In paschaltide, there are 3 lessons for Edmund Rich and a memorial for the martyrs. Out of paschaltide, there are 9 lessons, with middle lessons for the martyrs.

⁸² 11 June: Barnabas (1st century), one of the 70 Apostles, thought to have been the first bishop of Milan; martyr. Barnabas assisted Paul the Apostle (feast days 29 & 30 June) in preaching to the Gentiles. In the medieval context, Barnabas was thought to be the Apostle to Cyprus, where, in Salamis, he was martyred.

MENSE IUNII.

«12» **Sanctorum basilidis, cirini, naboris, et nazarii.⁸³**

O_ꝝ. *Sanctorum martyrum tuorum.*

Lc.ii. *Beatus nazarius.*

.iiii. *lecciones et Te deum.*

Cetera de communi plurimorum martyrum.

«14» **Sancti basilii, episcopi et confessoris.⁸⁴**

O_ꝝ. *Deus qui beatum basilium.*

.iiii. *lecciones et Te deum.*

Cetera de communi unius confessoris et pontificis.

«15» **Sanctorum viti et modesti,martyrum.⁸⁵**

O_ꝝ. *Concede quesumus omnipotens deus.*

.iiii. *lecciones et Te deum.*

Lc.ii. *Beatus vitus.*

Cetera | de communi plurimorum martyrum.

«16» **Translacio sancti ricardi, episcopi et confessoris.⁸⁶**

O_ꝝ. *Deus qui nobis translacionis. (recte O_ꝝ. Deus qui nos translacionem.)*

.ix. *lecciones fiant de communi.*

⁸³ 12 June: Basilides, Cyrinus (or Quirinus), Nabor, and Nazarius of Rome (perhaps 3rd century). Little is known of these historical saints. In the medieval context, they were thought to be Roman soldiers who were martyred under Diocletian.

⁸⁴ 14 June: Basil the Great, Βασίλειος ὁ μέγας (c.330 – 379), ascetic, almsgiver, theologian; prominent opponent of Arianism and of the followers of Apollinaris of Laodicea; one of the early founders of communal monasticism in the East; bishop of Caesarea in Cappadocia (modern Kayseri, Turkey), 370 – 379.

⁸⁵ 15 June: Vitus (or Guy), Modestus, and Crescentia of Sicily (? – c.303), martyred under Diocletian. Little is known of these historical saints. In the medieval context, Vitus was venerated as a child martyr, and the married couple Modestus and Crescentia were thought to be his tutor and governess. (Crescentia is not mentioned here, but she is in the mass for this day. See Pfaff Liturgy:368, 369 for a brief discussion of this feast in Sarum sources.) Separately, a Vitus of Lucania was also anciently venerated, and his identity has been confused with this Vitus of Sicily.

⁸⁶ 16 June: Translation (in 1263) of Richard de Wych (1197 – 1253), bishop of Chichester. Deposition feast 3 April.

MENSE IUNII.

Medie lecciones de martyribus cirici et iulite. (*recte* cirico et iulita.)⁸⁷

Lc. *Facta persecuzione.*

Cetera | de communi unius confessoris et pontificis.

Mem. de martyribus.

A. *Gaudent in celis.*

V. *Letamini.*

Oy. *Exaudi nos.*

«18» Sanctorum marci et marcelliani, martyrum.⁸⁸

Oy. *Presta quesumus omnipotens deus.*

.111. lecciones et *Te deum.*

Lc.ii. *Sancti martyris.*

Cetera de communi unius confessoris et pontificis.

«19» Sanctorum gervasii et prothasii, martyrum.⁸⁹

Oy. *Deus qui nos.*

.111. lecciones et *Te deum.*

Lc.ii. *Sanctorum gervasii et prothasii.*

Cetera plurimorum martyrum.

«20» Translacio sancti edwardi, regis et martyris.⁹⁰

Oy. *Deus eterni triumphator.*

.ix. lecciones fiant si non fuerit celebratum in quadragesima. Si autem fuerit factum et cetera, tunc hic .111. lecciones fiant, et *Te deum.*

Cetera omnia de communi unius martyris.

⁸⁷ 16 June: Cyricus (or Cyriacus, Cyr, Quiricus, Quriaqos, Κύρυκος, ܩୁରୀକୁସ) and Julitta (or Julietta, Τιονλିଟା, ଜୁଲିଟା) of Antioch (? – c.304), martyred under Diocletian. Little is known of these saints, thought there is some evidence that Cyricus was a child-martyr in Antioch. Julitta, venerated as his mother, is possibly a fictional saint.

⁸⁸ 18 June: Marcus and Marcellianus of Rome (? – c.286), martyred under Diocletian. Little is known of these historical saints. In the medieval context, they were thought to be twin brothers and deacons in Rome, who were counseled by St Sebastian of Milan (feast day 20 January) before their martyrdom.

⁸⁹ 19 June: Gervasius and Protasius of Milan (possibly 2nd century). Little is known of these historical saints. In the medieval context, they were venerated as the twin sons of St Vitalis of Milan (feast day 28 April), martyred under Nero.

⁹⁰ 20 June: Translation (in 1001) of Edward the Martyr (c.962 – 978), king of England. Deposition feast 18 March.

MENSE IUNII.

«22» **In natali sancti albani, martyris.⁹¹**

Ad vesperas.

A. *Iste sanctus.* P. de die.

Cap. *Beatus vir qui in sapiencia.*

A. *Ave prothomartyr anglorum.* P. *Magnificat.*

O. *Deus qui hunc diem.*

.ix. lecciones fiant.

Lc. i. *Anno dominice.*

Cetera omnia de communi unius martyrum.

O[Si festum sancti albani in dominica in qua inchoanda est istoria *Deus omnium* forte contigerit, festum differatur in crastinum; tunc fiant medie lecciones de sancta etheldreda; missa de festo dicitur post .iiii., missa de ieunio post .vii., utraque ad principale altare.]

«23» **In vigilia sancti iohannis baptiste.**
⟨Sancte etheldrede.⁹²⟩

Totum servicium fiat de sancta etheldreda cum nocturno propter vigiliam.

O. *Deus qui nos.*

.iiii. lecciones fiant.

64^r Cetera omnia de | communi unius virginis non martyr.

Hore dicantur de virgine.

Lc. i. *In illo tempore accepit rex.*

P[Tercium R. *Regnum mundi.*]⁹³

«24» **In nativitate sancti iohannis baptiste.⁹⁴**

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Descendit angelus.*

⁹¹ 22 June: Alban of Verulamium (3rd or early 4th century); venerated as the first martyr of Britain. Little is known of the historical Alban.

⁹² 23 June: Audrey, or Etheldreda, Æþelðryþe (c.636 – 679), princess of East Anglia; queen consort of Ecgfrith, king of Northumbria; founder and first abbess of Ely Abbey 673 – 679.

This day is also the vigil of the Nativity of John the Baptist, but the hours are said *cū.ñ.* for St Audrey until first vespers of St John.

⁹³ This note is inserted twice, at the bottom of 63^v and here at the top of 64^r.

⁹⁴ 23-24 June: vigil and day of the Nativity of John the Baptist (1st century); ascetic and prophet, the ‘forerunner of Christ’.

MENSE IUNII.

Cap. *Priusquam te formarem.*
R. *Inter natos.*
Y. *Ut queant laxis.*
V. *Fuit homo.*
A. *Ingresso zacharia.* P. *Magnificat.*
O. *Presta quesumus omnipotens deus.*

Tunc precedent ad altare sancti iohannis, cantando

R. *Tu puer.*
[[cum versu suo]. V. [Gloria et honori.]]⁹⁵
O. *Sancti iohannis baptiste.*
[Quere oracionem in decollacione.

In redeundo,
de sancta maria antiphona.

Completorium ut in die trinitatis.]

¶ Ad completorium.

A. *Miserere.* P. *Cum invocarem.*
Y. *Salvator.*
A. *Lucem tuam.* P. *Nunc dimittis.*
Et cetera.

¶ Ad matutinas.

Invit. *Regem precursoris.* P. *Venite.*
Y. *Antra deserti.*

In .i. nocturno.

A. *Priusquam.* P. *Beatus vir.*
A. *Ad omnia.* P. *Quare fremuerunt.*
A. *Ne timeas.* P. *Domine quid multiplicati.*
V. *Gloria et honore.*
Lc. *Natalem.*
R. *Fuit homo.* V. *Erat iohannes. Et parare.*
R. *Gabriel.* V. *Erit.*
R. *Tu puer.* V. *Ad dandam. Parare.*
Gloria patri. Parare.

⁹⁵ The versicle is written over a short erasure.

MENSE IUNII.

In .ii^o. nocturno.

- ¶. *Misit dominus.* ¶. *Cum invocarem.*
¶. *Ecce dedi.* ¶. *Verba mea.*
¶. *Dominus ab utero.* ¶. *Domine dominus noster.*
¶. *Posuisti domine.*
¶. *Iohannes vocabitur.* ¶. *Ipse.*
¶. *Ipse prebit.* ¶. *Erit. Ut convertat.*
¶. *Elyzabeth.* ¶. *Fuit homo. Qui.*

In .iii^o. nocturno.

- ¶. *Posuit.* ¶. *In domino confido.*
¶. *Formans me.* ¶. *Domine | quis habitabit.*
¶. *Reges videbunt.* ¶. *Bonum est confiteri.*
¶. *Iustus ut palma.*
Evn̄g. [secundum lucam.] *Elyzabeth impletum est.*
¶. *Innuebant.* ¶. *Apertum est. Iohannes.*
¶. *Precursor domini.* ¶. *Hic est. Nullus.*
¶. *Inter natos.* ¶. *Fuit homo. Qui.*
 Gloria patri. In heremo.
¶. per octavas. *Priusquam te.* ¶. *Ad omnia.* ¶. *Fuit homo.*

In laudibus.

- ¶. *Elizabeth.* ¶. *Dominus regnavit.*
¶. *Innuebant.*
¶. *Iohannes vocabitur.*
¶. *Iohannes est.*
¶. *Iste puer.*
Cap̄. *Audite insule.*
Y^o. *O nimis felix.*
¶. *Iustus germinabit.*

⌘[Deinde incipiatur antiphona super *Benedictus* ab aliquo de superiore gradu; et percantetur a choro usque ad hoc verbum *Benedictus* antequam intonetur psalmus.]

- ¶. *Apertum est.* ¶. *Benedictus.*
Oꝝ. *Deus qui presentem diem.*

¶ Ad .i.

- ¶. *Elyzabeth.* ¶. *Deus in nomine.*
||[¶. super ¶. *Quicunque, Gracias tibi domine.*

Si hoc festum infra octavas sancte trinitatis evenerit, tunc dicitur super ¶. *Quicunque vult,* ¶. *O beata et benedicta.*]

MENSE IUNII.

Ad .iiii.

A. Innuebant.

Cap. Audite insule.

R. Gloria et honore.

Responsoria unius martyris ad omnes horas, cum Oꝝ. ut supra ad matutinas.

Ad .viii.

A. Iohannes vocabitur.

Cap. Hec dicit dominus.

Ad .ix.

A. Iste puer.

Cap. Reges videbunt et consurgent.

¶ Ad vesperas.

A. Elyzabeth. ¶i. de die.

Cap. Audite insule.

R. Tu puer.

Y. Ut queant laxis.

V. Fuit homo.

A. Factum est. ¶. Magnificat.

Oꝝ. Deus qui presentem.

¶ Infra octavas, omni die quando servicium fit de sancto iohanne, invitatorium, ynni, antiphone, psalmi, et versiculi sicut in prima die dicantur. ||[Et secundum ordinem nocturnorum dicuntur; ita tamen quod R. Priusquam erit tercium, eciam in dominica infra octavas, quando medie lecciones fiunt de sancto iohanne.]

25

¶ Secunda die.

[V. Gloria et honore.]

Lc.ii. Festivitatem presentem.

R. Fuit homo.

R. Gabriel [angelus].

R. Priusquam.

64^v

Hee sequentes antiphone | dicantur infra octavas ad vesperas et ad matutinas de sancto Iohanne super Pos. *Magnificat* et *Benedictus*, vel ad memoriam cum de aliquo alio sancto fit servicium.

MENSE IUNII.

¶. *Inter natos.*

¶. *Tu puer.*

¶. *Puer qui natus est.*

¶. *Ex utero.*

¶. *Pro eo.*

¶[Tunc semper dicatur ad memoriam hic ¶. *Fuit homo*, tam ad vesperas quam ad matutinas; cum hac ¶. *Deus qui presentem*. Deinde dicitur memoria consueta, scilicet de cruce, et cetera, quia octave sunt sine regimine chori.

Ad ii.

¶. *Elyzabeth.* ¶. *Deus in nomine tuo.*

¶. *Gloria tibi trinitas.* ¶. *Quicunque.*

Ad alias horas omnia fiant sicud in die, cum ¶.]

Dominica que infra octavas varie contigerit,

si a festo vacaverit, fiant medie lecciones de sancto iohanne. Sin autem, fiat de eo memoria, nisi in die apostolorum petri et pauli.

¶ Si vero in festo sanctorum iohannis et pauli dominica evenerit, tunc medie lecciones fient de sancto iohanne.

Lc.ii. *Beatus iohannes baptista.*

«26»

Sanctorum iohannis et pauli, martyrum.⁹⁶

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, ¶. [[feriales dicuntur]]

Cap. *Hii sunt viri misericordie.*

Yº. *Sanctorum meritis.*

¶. *Letamini.*

¶. *Isti sunt due olive.* ¶. *Magnificat.*

¶. *Omnipotens sempiterne deus.*

Mem. de sancto iohannis.

¶. *Tu puer.*

¶. *Fuit homo.*

¶. *Deus qui presentem.*

⁹⁶ 26 June: Johannes and Paulus (? – c.363) of Rome. Little is known of these historical saints, but they were martyred together in their house in Rome, supposedly on the secret orders of Julian the apostate. In the medieval context, they were thought to be brothers and former chamberlains to Constantina, daughter of Constantine the Great.

MENSE IUNII.

[Ad completorium,
omnia fiant sicud in dominicis simplicis (*recte simplicibus*) per estatem.]

¶ Ad matutinas.

Invit. *Mirabilem deum.* P. *Venite.*
Ymni, antiphone, psalmi, et versiculi
de communi plurimorum martyrum.
[.iiii. lecciones fiant, sine regimine chori.]
Lc. *Impiissimo iuliano.*
R. *Paulus et iohannes.* V. *Non tibi. Qui.*
R. *Beati martyres.* V. *Unus spiritus. Pater.*
R. *Paulus et iohannes.* V. *Semel. Habeto.*
Gloria patri. Nobis.

V. *Iusti autem in perpetuum vivent.*

In laudibus.

A. *Paulus et iohannes.* P. *Dominus regnavit.*
A. *Paulus et iohannes.*
A. *Iohannes et paulus.*
A. *Sancti spiritus*
A. *Iohannes et | paulus.*
Cap. *Hii sunt viri misericordie.*
Y. *Rex gloriose.*
V. *Mirabilis deus.*
A. *Beati martyres.* P. *Benedictus.*
Oz. *Quesumus omnipotens deus.*

Mem. de sancto iohanne baptista.

A. *Puer qui natus.*
V. *Fuit homo.*
Oz. ut supra.

¶ Ad .ii.

A. *Paulus.*

Ad .iiii.

A. *Paulus.*
Cap. *Hii sunt viri misericordie.*

MENSE IUNII.

Ad .vii.

A. *Iohannes et paulus.*
Cap. *Corpora sanctorum.*

Ad .ix.

A. *Iohannes et paulus.*
Cap. *Sapienciam sanctorum.*

Et dicantur responsoria ad horas plurimorum martyrum.
Cum Oꝝ. de die.

¶ Ad vesperas.

A. *Elyzabeth.* Ps. feriales.
Cap. *Audite insule.*
Y. *Ut queant laxis.*
V. *Fuit homo.*
A. *Ex utero.* P. *Magnificat.*
Oꝝ. *Deus qui presentem.*

¶ Si vero hoc festum in die dominica contigerit.

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Sancti per fidem.*
R. *Paulus et iohannes.*

Mem. de dominica.

Et cetera omnia ut supra.

Ad matutinas.

.iij. prime lecciones cum tribus responsoriis de communi plurimorum martyrum. Et medie lecciones de sancto iohanne baptista, cum versiculo et responsoriis de .ii. nocturno. Ultime vero lecciones de proprietate sanctorumque habentur cum responsoriis et laudibus supradictis. Cetera omnia fiant de communi ut supra dictum est.

«28»

Sancti leonis, pape et confessoris.⁹⁷

Oꝝ. *Deus qui beatum leonem.*
.iij. lecciones fiant, cum nocturno.
Cetera de communi unius confessoris et pontificis.

⁹⁷ 28 June: Leo I, the Great (c.400 – 461), pope of Rome 440 – 461; renowned for his theological statement on the Incarnation of Christ (the *Tome of Leo*), his involvement in the

MENSE IUNII.

Lc.ī. *Leo iunior nacione.*

[Et si hec vigilia infra octavas corporis xp̄i forte contigerit, nichilominus fiant de sancto .iui. lecciones, cum nocturno sine *Te deum* propter vigiliam.

Mem. de sancto iohanne.

¶. *Tu puer.*

¶. *Fuit homo.*

Oꝝ, ut supra.]

29 In vigilia apostolorum petri et pauli.⁹⁸

Ad vesperas.

65^r Super psalmos feriales, | ¶. *Quem dicunt.*

Cap. *Petrus quidem.*

R. *Cornelius.* ¶. *Cum orasset cornelius.*

Gloria patri. Hic.

Y. *Aurea luce.*

¶. *Tu es petrus.*

¶. *Beatus petrus.* ¶. *Magnificat.*

Oꝝ. *Deus qui nos beatorum.*

¶ Ad matutinas.

Invit. *Xpm regem.* ¶. *Venite.*

Y. *Aurea luce.*

In .i. nocturno.

¶. *In plateis.* ¶. *Celi enarrant.*

¶. *Ait petrus.* ¶. *Benedicam domino.*

¶. *Petrus apostolus.* ¶. *Eructavit.*

Council of Chalcedon (451); his political dealings with Attila the Hun and the Vandal invaders; and his efforts to consolidate and increase the power of the papacy.

See Usuardus:186 and Pfaff Liturgy:153ff for a discussion of the date of this feast.

This day is also the vigil of the Apostles Peter and Paul, but the hours are said *cū.n.* for St Leo until first vespers of the feast.

⁹⁸ 28-29 June: vigil and day of the Apostles Peter and Paul. Since antiquity, the two were believed to have been martyred on the same day and thus share this feast. Historically, the two were active in Rome at about the same time, but likely were martyred at different times.

Peter the Apostle (1st century), a disciple of Jesus, chief among the apostles; martyr. There are 2 letters ascribed to him (probably incorrectly) in the canon of Christian scripture.

Paul the Apostle (1st century), an early convert to Christianity, Apostle to the Gentiles; martyr. His many letters were early accepted into the canon of Christian scripture.

MENSE IUNII.

V. In omnem terram.

Lc.ii. Omnia quidem (sanctorum) solemnitatum.

R. Symon petre. V. Quodcunque. Et claves.

R. Ego pro. V. Symon. Ut.

R. Si diligis. (recte R. Si diligis.) V. Si oportuerit me. Et.

In .ii. nocturno.

A. Factum est. P. Omnes gentes.

A. Aveniente. P. Exaudi deus deprecationem.

A. Ponens petrus. P. Exaudi deus oracionem.

V. Constitues eos.

R. Tu es petrus. V. Quodcunque.

R. Tu es. V. Tibi enim. Et.

R. Petre amas. V. Symon. Pasce.

In .iii. nocturno.

A. Cornelius. P. Confitebimur.

A. Aperiens. P. Dominus regnabit exultet.

A. Adhuc. P. Dominus regnabit irascantur.

V. Nimis honorati.

Evn̄g. Veni ih̄c in partes.

R. Quem dicunt. V. Beatus es symon. Et ego.

R. Domine si tu. V. Cunque vidisset. Et extendens.

R. Quodcunque ligaveris. V. Tu es inquit.

V. Tu es petrus.

In laudibus.

A. Petrus et iohannes. P. Dominus regnabit.

A. Argentum et aurum.

A. Dixit angelus. |

A. Petre amas me.

A. Tu es petrus.

Cap. Petrus quidem.

Y. Exultet celum.

V. Annuciaverunt.

A. Quodcunque. P. Benedictus.

Oꝝ. Deus qui hodiernam.

¶ Ad .i.

A. Petrus et iohannes.

[A. Gracias tibi domine, super Quicunque vult.]

MENSE IUNII.

Ad .iiii.

A. *Argentum et aurum.*

Cap. *Petrus quidem.*

Responsoria ad omnes horas de communi apostolorum, cum O₂. de die.

Ad .vii.

A. *Dixit angelus.*

Cap. *Angelus domini.*

Ad .ix.

A. *Tu es petrus.*

Cap. *Exiens petrus.*

¶ Ad vespertas.

A. *Iuravit. V. Dixit dominus.*

Et cetere antiphone de communi apostolorum cum suis psalmis.

Et dicantur per totas octavas quando fit servicium de apostolis.

Cap. *Iam non estis hospites.*

R. *Qui sunt isti.*

Y. *Aurea luce.* Et dicatur :[tam ad vespertas quam ad matutinas] per totas octavas, nisi in octava die ad secundas vespertas; tunc enim dicetur

Y. *Exultet celum.*

V. *In omnem terram.*

A. *Gloriosi principes. V. Magnificat.*

O₂. *Deus qui hodiernam diem.*

||[Et sic fiant vespere de utrisque apostolis, videlicet loco secunde vespere *(recte* loco secundarum vesperarum) de sancto petro; et loco prime vespere *(recte* primarum vesperarum) de sancto paulo, de quo fit plenum servicium in crastino.

Completorium,
sicut ad primas vespertas.]

30 In commemoratione sancti pauli.⁹⁹

Invit. *Laudemus ih̄m x̄pm. V. Venite.*

Y. *Doctor egregie.*

⁹⁹ 30 June: Commemoration of St Paul. In the earliest tradition, attested by Prudentius in the early 5th century, the masses for Peter and Paul were both said on 29 June, the first at the basilica of Peter on the Vatican hill, and the second at the basilica of Paul, 5 miles away

MENSE IUNII.

In .i. nocturno.

A. Qui operatus est. P. Celi enarrant.¹⁰⁰ V. Qui me.

A. Scio cui. P. Benedicam. V. De reliquo.

A. Michi vivere. P. Eructavit. V. Per quem.

V. In omnem terram.

Lc. Considereremus fratres.

R. Qui operatus est. V. Gracia dei. Et.

R. Scio cui. V. Reposita est. In illo. (recte In illum.)

R. Bonum certamen. V. Gracia dei. Ideoque.

Gloria. Ideoque.

In .ii. nocturno.

65^v A. Bonum est. (recte A. Bonum certamen.) | P. Omnes gentes. V. De cetero.

A. Tu es. P. Exaudi deus deprecationem. V. Per quem.

A. Magnus sanctus. P. Exaudi deus oracionem meam cum deprecor.

V. In regeneracione.

V. Constitues.

R. Reposita. V. Scio cui. Iustus.

R. Gracia dei. V. Qui operatus est. Et gracia.

R. Michi vivere. V. Per quem.

Gloria patri.

In .iii. nocturno.

A. Ter virgis. P. Confitebimur. V. Nocte ac die.

A. Reposita est. P. Dominus regnavit exultet. V. Cooperante.

A. (Ne) magnitudo. P. Dominus regnavit irascantur. V. Nam virtus.

V. Nimis honorati.

Evn̄g. Dixit symon.

R. Damasci. V. Deus et pater. A fratribus.

R. Tu es. V. Intercede. Per.

R. Sancte paule. V. Ut digni. Intercede.

Gloria. Qui.

V. Dediti hereditatem.

on the Via Ostiana. At some point, as attested in later copies of the Gelasian Sacramentary, the mass for Paul came to be said at his basilica on a separate day, 30 June. This commemoration is subsequently found in most uses of the Roman type, but not in other liturgical families, e.g. the Ambrosian Rite.

¹⁰⁰ ‘Finito psalmo, statim dicitur V. Qui me segregavit. Deinde dicitur tota predicta antiphona, quod per totum annum observetur quando versus post antiphonas habeatur’, S:109^r, C:95^v, H:80^r, A:49^v, 1531-S:64^r (C-07:{636}). See also Risby:58^v (II:307) above.

MENSE IUNII.

In laudibus.

A. *Ego plantavi.* V. *Unusquisque.*
A. *Libenter gloriabor.* V. *Quando autem.*
A. *Gracia dei.* V. *Gracia dei.*
A. *Damasci.* V. *Deus et pater.*
A. *Sancte paule.* V. *Ut digni.*

Cap. *Notum vobis.*
Y. *Exultet.*
V. *Annunciaverunt.*
A. *Ego enim.* I. *Benedictus.*
Oz. *Deus qui multitudinem.*

Mem. de sancto petro.
A. *Petre amas me.*
V. *Tu es petrus.*
Oz. *Deus qui beato petro.*

Mer. de sancto iohanne.
A. *Inter natos.*
V. *Fuit homo.*
Oz. *Deus qui presentem.*

¶ Ad .i.

A. *Ego plantavi.*

Ad .ii.

A. *Libenter.*
Cap. *Notum vobis.* |

Responsoria et versiculi super horas de communi apastolorum.

Ad .vi.

A. *Gracia dei.*
Cap. *Michi autem.*

Ad .ix.

A. *Sancte paule.*
Cap. *Bonum certamen.*

MENSE IULII.

Ad vesperas.

A. *Iuravit.* P. *Dixit dominus.*

Et cetere antiphone cum suis psalmis.

Cap. *Iam non estis.*

Y. *Aurea luce.*

V. *In omnem terram.*

A. *In regeneracione.* P. *Magnificat.*

O. *Deus qui hodierna.*

Et sic communiter de utrisque apostolis vespere fiant.

Mem. de sancto iohanne.

A. *Ingresso zacharia.*

V. *Fuit homo.*

O. *Deus qui presentem diem.*

⟨MENSE IULII.⟩

¶ In octava sancti iohannis.

Ad matutinas.

Invit. *Regem precursoris.* P. *Venite.*

Ymnus et antiphone de ystoria.

Psalmi et versiculus sicut in die sancti iohannis dicuntur.

.111. lecciones fiant.

Lc. *Post illum sacrosanctum.*

R. *Fuit homo.*

R. *Iohannes.*

R. *Inter natos.*

Cantatur *Te deum.*

V. *Fuit homo.*

In laudibus.

A. *Elyzabeth.*

Cap. *Audite insule.*

Y. *Omnis felix.*

V. *Iustus germinavit.*

A. *Factum est.* P. *Benedictus.*

O. *Deus qui hodiernam.*

MENSE IULII.

¶ Ad .i.

¶. *Elyzabeth.*

Ad .iiii. et ad alias horas,
omnia fiant sicut in die.

Hee sequentes antiphone dicuntur infra octavas ad membr. de apostolis
ad vesperas et ad matutinas.

¶. *Petrus apostolus.*

¶. *O petre.*

¶. *Gloriosi principes.*

¶. *Beati eritis.*

¶. *Tradent enim.*

Quere has duas antiphonas in communi apostolorum. |

66^r

Dominica que infra octavas varie contigerit, si a festo sanctorum vacaverit,
fiant medie lecciones de apostolis; sin autem, fiat de eis memoria.

Lc.ii. *Beatissimorum apostolorum.*

Infra octavas apostolorum, communiter dicatur de utrisque.

Invit. *Regem apostolorum.*

Y. *Aurea luce.*

¶. *In omnem terram.*

Et cetere antiphone, psalmi, et responsoria
de communi apostolorum suo ordine dicantur.

Ad laudes.

Hec sola ¶. *Hoc est preceptum.*

Et cetere de communi apostolorum.

Oꝝ. *Deus qui hodiernam diem,* et cetere.

2) **Sanctorum processi et martiniani, martyrum.¹⁰¹**

.iii. lecciones et *Te deum.*

Cetera de communi plurimorum martyrum.

¹⁰¹ 2 July: Processus and Martinianus of Rome (possibly 1st century). Little is known of these historical saints. In the medieval context, they were venerated as the guards of the Mamertine prison in Rome who were converted by their prisoners, Ss. Peter and Paul, and were martyred under Nero.

MENSE IULII.

Memoria de sancto swithuno.¹⁰²
Oꝝ. Deus qui hodiernam diem.
Mem̄. de apostolis.
Lc.ī. Eodem quoque tempore nunciatum est.

¶[Vespere,
erunt de apostolis cum psalmis, antiphonis, capitulis, et ymnis sicud infra octavas.]

4 In translacione et ordinacione sancti martini, episcopi.¹⁰³

Ad vesperas.
Super psalmos feriales, A. []
Cap. unius confessoris et pontificis.
R. [[R. Miles xp̄i.]]
Oꝝ. Deus qui populo tuo.
Mem̄. de apostolis.
A. [[per ordinem, memorie ut supra.]]¹⁰⁴

¶ Ad matutinas.
Invit. Unum deum. P. Venite.
Cetera omnia de communi unius confessoris et pontificis.
.ix. lecciones fiant.
Lc.ī. Beatus martinus.
Lc.iiii. Beatissimorum apostolorum.
Evn̄g. Nolite timere pusillus ḡrex.

¹⁰² 2 July: Swithun, or Swithin, Swiþhun (c.800 – c.862), tutor and spiritual advisor to Æthelwulf, king of Wessex; bishop of Winchester 853 – c.862. In the medieval context, Swithun was venerated for his many, sensational miracles. Translation feast 15 July.

¹⁰³ 4 July: Translation (in 473) of Martin (316 – 397), bishop of Tours. This feast also commemorates his ordination, which was thought to have occurred on the same date, albeit 26 years apart. The day is commonly called the feast of ‘Saint-Martin-le-Bouillant’ (or, as mispronounced in English, ‘Bullion’s Day’), perhaps referring to the boiling heat of summer. Deposition feast 11 November.

¹⁰⁴ The three erasures in these rubrics for vespers are each about half a line long. The first is left blank, the other two are overwritten.

«6» **In octava apostolorum petri et pauli.**

Ad vesperas.

A. *Estote. Ps. feriales.*

Cap. *Hii sunt viri misericordie.*

^ [Et alia capitula sicud in festo iohannis et pauli.]

R. *Qui sunt isti.*

Y. *Aurea luce.*

V. *In omnem terram.*

A. *O gloriosi apostoli. Ps. Magnificat.*

Oz. *Deus cuius dextera.*

Ad matutinas.

Invit. *Regem apostolorum.*

Y. *Aurea luce.*

Cetera omnia de communi ystoria apostolorum.

.ix. lecciones fiant.

Lc.ii. *Gloriosissimos xpistiane fidei.*

Evn̄g. *Iussit ih̄c.*

Cantatur *Te deum.*

In laudibus.

A. *Hoc est preceptum, et cetere antiphone.*

Cap. *Hii sunt viri misericordie.*

Y. *Exultet celum.*

V. *Annunciaverunt.*

A. *Isti sunt due olive. Ps. Benedictus.*

Require antiphonam in festo sanctorum iohannis et pauli.

Oz. *Deus cuius dextera.*

¶ Ad .i.

A. *Hoc est preceptum.*

Ad .ii.

A. *Maiores.*

Cap. *Hii sunt viri misericordie.*

MENSE IULII.

Ad .vii.

Cap. *Corpora sanctorum*.

Ad .ix.

Cap. *Sapienciam sanctorum*.

Cetera omnia fiant de communi apostolorum, cum Oꝝ. *Deus cuius dextera beatum petrum*.

7 ⟨In translacione sancti thome, martyris.⟩¹⁰⁵

{ }¹⁰⁶

[duplex festum]

[non dicitur prosa]

{ [] }¹⁰⁷ |

66^v { } ||[sine aliqua memoria, et sine alleluia in responsoriis ad horas { }]¹⁰⁸

*tyris.*¹⁰⁹

[Evn̄g. secundum lucam. *Homo quidam nobilis*.

Omelia venerabilis bede presbyteri. *Homo nobilis ille est*.

Require in communi unius martyris et pontificis.

Octava et nona lecciones de proprietate sancti thome.]

In laudibus et ad alias horas,
omnia fiant sicut in alio festo.

¹⁰⁵ 7 July: Translation (in 1220) of Thomas Becket (c.1119 – 1170), archbishop of Canterbury. Deposition feast 29 December. In the *Ordinal*, this is apparently a single feast; in the *Customary*, it is described as a double feast *ex novo*.

¹⁰⁶ The last 14 lines of the right column of 66^r are erased, but three marginal notes are partially evident. Veneration of Thomas Becket was forbidden in 1538; among other attempts to eradicate his memory, his services were ordered to be stricken from all books. See also Risby: 17^{rff} (I:85ff).

¹⁰⁷ The third marginal note next to this office has been rubbed out along with the main text.

¹⁰⁸ The first line of 66^v is erased. The marginal note in brackets here is evident, but the last few words are partially erased and illegible.

¹⁰⁹ The main text resumes here; the first word of this line is apparently from the cue for the first lesson at matins, *Gloriosissimi martyris*. The last few rubrics and the marginal notes for the feast are intact.

¶ Ad secundas vesperas.

A. *Granum cadit. Ps. de die.*

[Cap. *Omnis pontifex.*]

R. *Ihsu bone.*

{ [Yº. *Deus tuorum.*

¶. *Iustus germinabit.*

A. *Salve thoma.]* }¹¹⁰

¶[Notandum est quod semper proxima dominica post festum translacionis sancti thome martyris, celebrabitur festum reliquiarum sarum ecclesie, quod nuper celebratum fuerat in octava nativitatis beate marie.]¹¹¹

«10»

Sanctorum septem fratrum.¹¹²

.ix. lecciones et *Te deum.*

Oꝝ. *Presta quesumus omnipotens deus.*

Lc.ī. *Tempore antonini.*

Cetera omnia plurimorum martyrum.

[Et cum R. *Hec est vera fraternitas.*]

«11»

Translacio sancti benedicti, abbatis.¹¹³

.ix. lecciones fiant ; nisi facte fuerint in quadragesima, tunc fiant hic .xi. et *Te deum.*

Oꝝ. *Intercessio nos.*

Lc.ī. *Cum diu gens.*

Cetera unius confessoris et abbatis.

*[Cum vero .ix. lecciones fiant, tunc legantur .xi. ultime lecciones de exposicione Ēvng. *Nemo accedit lucernam.*]

¹¹⁰ The text in brackets hers is written over an erasure of about half a line. This erasure is apparently not associated with the general eradication of the office.

¹¹¹ In the main text of the *Temporale*, the Feast of Relics appears below among the feasts of September, corresponding to its original date of 15 September, i.e. the octave day of the Nativity of Mary. In 1319, the feast was moved to July, and the marginal note here must post-date that change. See footnotes 121 and 193 below.

¹¹² 10 July: the Seven Holy Brothers of Rome (2nd century). Historically, these 7 saints were not brothers, but rather unrelated martyrs buried in different cemeteries, possibly in different years, but venerated on the same day. In the medieval context, they were believed to be brothers, the sons of St Felicitas (feast day 23 November).

¹¹³ 11 July: Translation (c.652) of Benedict of Nursia (c.480 – 543 or 547), first abbot of Mt Cassino. Deposition feast 21 March.

MENSE IULII.

«15» **Translacio sancti swithuni, confessoris
sociorumque eius.¹¹⁴**

Oꝝ. *Omnipotens sempirerne.*
.ix. lecciones fiant.
Cetera plurimorum confessorum et pontificorum.

«17» **Sancti kenelmi ||[regis et] martyrxis.¹¹⁵**

Oꝝ. *Omnipotens et misericors.*
.iii. lecciones et *Te deum.*
Lc.ī. *Kenelmus gloriosissimus.*
Cetera unius martyris.

«18» **Sancti arnulfi, regis ⟨recte episcopi⟩ et martyrxis.¹¹⁶**

Oꝝ. *Adesto supplicacionibus nostris.*
.iii. lecciones et *Te deum.*
Cetera unius martyris et pontificis.

«20» **Sancte margarete, virginis et martyrxis.¹¹⁷**

Oꝝ. *Deus qui beatam virginem margaretam.*

¹¹⁴ 15 July: First translation (in 971) of Swithun (*c.800 – c.862*), bishop of Winchester. Deposition feast 2 July. The mention of ‘companions’ is confusing. From the collect for the feast, it seems the reference may be to the many other saintly bishops whose relics lay in Winchester, perhaps specifically Alphege (feast day 19 April), Birinus, Hæddi, and Beornstan (no feasts at Sarum), whose relics were translated in 1150. See Crook:174 for a brief discussion of these later translations.

¹¹⁵ 17 July: Kenelm, or Ceonhelm, Cynehelm (*c.786 – c.812*), prince of Mercia, son of Ceonwulf, king of Mercia. Kenelm was apparently killed in battle, possibly through the treachery of his sister. His father, Ceonwulf, king of Mercia, was still alive at the time; but in the medieval context, Kenelm was venerated as a boy king and martyr.

¹¹⁶ 18 July: Arnulf, or Arnoul, Arnold (*c. 582 – 643 × 647*); military commander and civil administrator; advisor to the Merovingian court of Austrasia; bishop of Metz 614 – 629; and late in life, a hermit at Remiremont Abbey, where he died. He is incorrectly called a martyr in Sarum sources. Arnulf was a great-great-grandfather of Charlemagne.

¹¹⁷ 20 July: Margaret of Antioch in Pisidia, or Marina, Μαρίνα (? – *c.304*); likely a fictional saint, whose existence was questioned even in antiquity. In the medieval context, she was venerated as a young orphan who was raised by her Christian nurse, became a shepherdess, refused to be married, and was executed for her faith.

MENSE IULII.

Tunc procedant ad altare sancte margarete, cantando
R^c. *Audi filia.* ||[Quere in communi virginis et martyris.

In redeundo.
Aliqua A^c. de sancta maria.]
V. *Ora pro nobis.*
O^c. *Exaudi nos deus.*
.ix. lecciones fiant.
Lc.^c. *Adest nobis dilectissimi.*
Cetera de communi unius virginis et martyris. |

«21» **Sancte praxedis, virginis.¹¹⁸**

O^c. *Assit plebi.*
.iii. lecciones et *Te deum.*
Lc.^c. *Venerabilis virgo.*
Cetera unius virginis { [non] }¹¹⁹ martyris.

«22» **In natali sancte marie magdalene.¹²⁰**

Ad vesperas.
A^c. *Recumbente ihu.* P^c. feriales.
Cap. *Mulierem fortem.*
R^c. *O certe.* V. *Ardore.*
Y^c. { [*Collaudemus madalene lachrymas et gaudium :*
sonent voces laude plene de concentu cordium.] }¹²¹

¹¹⁸ 21 July: Praxedes of Rome (1st or 2nd century); likely a fictional saint. In the medieval context, she was thought to be the sister of St Potenciana (probably also a fictional saint, feast day 19 May) and the daughter of St Pudens (a Roman martyr of the 1st century, who was possibly the Biblical Pudens; no feast at Sarum).

¹¹⁹ The word ‘non’ is written over a very small erasure.

¹²⁰ 22 July: Mary Magdalene (1st century), a disciple of Jesus and Apostle to the Apostles. In the medieval West (but not in the East), she was conflated with the repentant prostitute who anointed Jesus’s feet; and with Mary of Bethany, one of Lazarus’s sisters. She was therefore widely venerated as an archetype of repentance.

¹²¹ The hymns at both of the vespers, matins, and lauds for this feast have been erased and overwritten. The ‘replacement’ hymns are those specified in §38 of the statutes of Bp. Roger Martival, set forth in 1319. Those same statutes mandated the new date for the Feast of Relics (original feast day 15 September) and the new feast of Hugh of Avalon, bishop of Lincoln (feast day 17 November). (See Sarum Statutes:68, 69.)

MENSE IULII.

V. Optimam partem.

A. In diebus illis. P. Magnificat.

Oꝝ. Largire nobis.

Mem̄. de sancto wandragesilo.¹²²

A. Similabo eum.

V. Amavit eum.

Oꝝ. Deus cuius gracia.

Alia Oꝝ. Deus cuius hodiernam diem.

Tunc eat processio ad altare beate marie magdalene, cantando

R. Regnum mundi.

V. Dimissa sunt ei.

Oꝝ. Sacratissimam domine beate marie magdalene qua celos subiit celebritatem recensentes suppliciter rogamus clemenciam tuam: ut qui eius devacionis recolimus insignia ipsius mereamur effici compotes glorie. Per xp̄m.

In redeundo,
de sancta maria.

Ad matutinas.

Invit̄. Eternum trinumque. P. Venite.

Ȳ. [Estimavit ortolanum.] }

{V. Huius optentu. V. Gloria patri.}

In .i. nocturno.

A. Cum discubuisset. P. Domine dominus noster.

A. Secus pedes. P. Celi enarrant.

A. Irrigebat. P. Domini est terra.

67^r V. Diffusa | est gracia in labiis.

Lc. Fuit igitur.

R. Letetur et cetera. (recte R. Letetur omne seculum.) V. Hec maria.

R. Pectore sincero. V. Abstergebatur. (recte V. Absterge.)

R. Felix maria. V. Mixto rore.

Et extersit. Gloria patri. Et domus.

In .ii. nocturno.

A. Symon. P. Eructavit.

A. Et conversus. P. Deus noster.

A. Quoniam multum. P. Fundamenta.

¹²² 22 July: Wandrille, or Wandregisel (c.605 – 668), courtier to Dagobert I, king of Austrasia; monk, hermit, and later founder and first abbot of Fontenelle Abbey.

MENSE IULII.

¶. *Specie tua.*

R. *Beata es. ¶. Summis celorum. Assidue.*

R. *Eternis. ¶. Subdite. Divina.*

R. *Optimam partem. ¶. Ut mereamur. Sancta.*

In .iiii. nocturno.

A. *O certe. ¶. Cantate .i⁹.*

A. *Tulerunt. ¶. Dominus regnavit exultet.*

A. *Celsi meriti. ¶. Cantate .ii⁹.*

¶. *Adiuvabit.*

Evn̄g. [secundum lucam.] *Rogabat ihu.*

[Omelia beati gregorii pape. *Marie peccatricis lachryme.*]

R. *Fragrans. ¶. Peccaminum. Unde.*

R. *Celsi meriti. ¶. Exigua. Obtine.*

R. *O felix. ¶. Angelico. R. Ex quo pascuntur.*

¶. *Optimam partem.*

In laudibus.

A. *Laudibus excelsis.*

A. *Pectore sincero.*

A. *Sustolle.*

A. *Quo tecum. (recte A. Qui tecum.)*

A. *Intercede.*

Cap. *Mulierem fortem.*

Y. [[O maria noli.]]

¶. *Dimissa sunt.*

A. *O mundi lampas. ¶. Benedictus.*

O. *Largire nobis.*

Mem. de sancto wandragesilo.

A. *Euge serve.*

¶. *Iustus germinabit.*

O. *Deus cuius gracia.*

¶ Ad .i.

A. *Laudibus.*

Ad .iiii.

A. *Pectore sancto.*

Cap. *Mulierem fortem.*

R. *Diffusa est.*

MENSE IULII.

Ad .vi.

A. *Sustolle.*
Cap. *Accinxit.*
R. | *Specie tua.*

Ad .ix.

A. *Intercede.*
Cap. *Multe filie.¹²³*
R. *Adiuvabit.*
V. *Adducentur.*

¶ Ad vesperas.

A. *Laudibus excelsis.* P. f. feriales.
Cap. *Mulierem fortem.*
Y. [O maria noli flere.]
V. *Dimissa sunt.*
A. *Inclita sancte.* P. *Magnificat.*
O. *Largire nobis.*

Mem. de sancto appolinare, episcopo et martyre.
A. *Hic est vere martyr.*
V. *Gloria et honore.*
O. *Votivos nos.*

¹²³ De sancto apollinare, episcopo et martyre.¹²⁴

.111. lecciones fiant et *Te deum.*
Ec. *Beatissimus* (recte *Beatus*) *appolinarus.*

¹²⁴ Sancte christine, virginis et martyris.¹²⁵

O. *Indulgenciam nobis domine.*

¹²³ Thus in S:112^r, C:99^r, H:82^v, A:50^v; but compare 1531-S:47^v (C-08:{876}), where a different chapter is appointed, Cap. *Mulier timens.*

¹²⁴ 23 July: Apollinaris, or Apollinare (1st or 2nd century), bishop of Ravenna. He may have been martyred under Septimius Severus. In the medieval context, he was thought to have been the first bishop of Ravenna, martyred under Nero or Vespasian.

¹²⁵ 24 July: Christina of Bolsena (3rd or 4th century). Little is known of the historical Christina. In the medieval context, she was confused with Christina the Great Martyr of

MENSE IULII.

.111. lecciones fiant cum nocturno.

Lc.ī. *Erat temporibus diocliciani.*

Cetera unius virginis et martyris ad omnes horas, preter ad missam que erit de vigilia.

25

In vigilia sancti iacobi apostoli.¹²⁶

Ad vesperas.

Yº. *Bina celestis. ¶ Annue x̄pe.*

·:[Et dicatur hic in hoc ymno, *per horum tibi cara merita*, et cetera.]

Oꝝ. *Deus mundi.*

.1x. lecciones fiant.

Lc.ī. *Iacobus apostolus.*

Evn̄g. *Accessit ad ih̄m.*

Cetera de communi apostolorum.

||[Ad secundas vesperas, R. *Cives apostolorum.*]

127

Tyre in Phoenicia, Χριστίνα ἡ μεγαλομάρτυς (3rd century). In the unlikely narratives of the lives of both saints, they were wealthy, young girls from noble families, who were to be trained as pagan priestesses, but who became Christians and were executed for their faith.

This day is also the vigil of James the Great, but the hours are said *cū.ñ.* for St Christina until first vespers of St James.

¹²⁶ 24-25 July: vigil and day of James the Great, the Apostle (1st century), son of Zebedee and brother of John the Apostle and Evangelist (feast day 27 December); a disciple of Jesus; martyr; called ‘the Great’ to distinguish him from James the Less (feast day 1 May). James was the first of the Apostles to be martyred (a Biblical event). In the medieval context, he was thought to have spent some time before his martyrdom preaching in Galicia, Spain; his relics were thought to have been miraculously brought back to Spain after his death; and centuries later, in the 900s, the location of the relics in Compostela was believed to have been revealed in a miraculous dream.

¹²⁷ 25 July: Christopher, Χριστόφορος (? – c.308), likely an epithet for St Menas of Egypt (a minor saint in the west, venerated at Sarum in his own name on 11 November). In the medieval context, Christopher was thought to be a giant, a Canaanite by birth, who converted to Christianity and was martyred for his faith in Lycia, c.250. The story that he once carried the Christ child across a river is also told of Menas and is the source of the epithet ‘Christopher’, i.e. Christ-bearer.

Cugat of Barcelona, or Cucufas, Cucao (269 – 304), merchant, deacon; martyred under Diocletian. In the medieval context, he was thought to be a Christian from north Africa, who came to Spain as a missionary, and who was later martyred in Barcelona.

There is no mention in the office *Sanctorale* of Christopher or Cugat; but both are found in the *Temporale*, Risby:50^r (I:263), where the rubrics appoint a memorial.

MENSE IULII.

27

Sanctorum septem dormiencium.¹²⁸

O_ꝝ. Deus qui gloriosos.
.111. lecciones et Te deum.
Lc.ā. Sub decio.
Cetera omnia de communi plurimorum martyrum.

28

Sancti sampsonis, episcopi et confessoris.¹²⁹

67^v

O_ꝝ. Quesumus omnipotens deus. <recte O_ꝝ. Omnipotens sempiterne deus.>
.111. lecciones et | Te deum.
Cetera unius confessoris et pontificis.
Eodem die, mem̄. de sancto pantaleone, martyre.¹³⁰
O_ꝝ. Deus qui hunc diem.

29

Sanctorum felicis, simplicii, faustini, et beatricis, martyrum.¹³¹

O_ꝝ. Presta quesumus omnipotens.

¹²⁸ 27 July: the Seven Sleepers of Ephesus (in the Quran and in Islamic tradition, ‘the companions of the cave’, اصحاب الكهف). The story of the seven young men who went to sleep in a cave during the persecutions of Decius, c.250, and awoke hundreds of years later (usually said to be in the time of emperor Theodosius I, r.408 – 450), is surely one of the most far-fetched saintly narratives in the medieval Christian kalendar.

¹²⁹ 28 July: Samson (c.485 – c.565), ascetic, abbot of the island monastery of Caldey (Ynys Byr), hermit, missionary to Cornwall, and later first bishop of Dol (Dol-de-Bretagne). Born in Wales, Samson was among the missionaries who formed a part of the Briton emigration to Brittany. He is venerated as one of the ‘seven founder saints of Brittany’.

¹³⁰ 28 July: Pantaleon of Nicomedia in Bythinia, or Panteleimon, Παντελεήμων ὁ ανάργυρος (? – c.305); martyred under Diocletian. Possibly a fictional saint, he is venerated as a physician who accepted no payment (thence his moniker the ‘unpaid’ or ‘unmercenary’).

¹³¹ 29 July: Simplicius, Faustinus, and Beatrix of Rome (? – c.303), martyred under Diocletian. Little is known of these historical saints. In the medieval context, they were thought to be siblings.

Felix II (? – 365), pope of Rome (355 – 358). Felix was an Arian bishop, put into place by the Arian emperor Constantius after deposing and banishing Pope Liberius, a defender of the Nicene definition of the faith. Liberius later returned as pope, and Felix died in retirement. For completely unknown and inscrutable reasons, the roles of the two popes were confused; and in the medieval context, Felix was incorrectly venerated as a martyr and defender of the Nicene faith against the supposed Arian, Liberius.

MENSE AUGUSTI.

.111. lecciones et *Te deum*.

Lc.ī. *Tyburcio urbis rome.* (recte Lc.ī. *Liberio urbis rome.*)
Cetera omnia plurimorum martyrum.

¹³²

«30»

Sanctorum abdon et sennes.¹³³

Oꝝ. *Deus qui sanctis.*

.111. lecciones et *Te deum*.

Lc.ī. *Decius imperator.*

Cetera omnia plurimorum martyrum.

«31»

Sancti germani, episcopi et confessoris.¹³⁴

Oꝝ. *Exaudi nos.*

.111. lecciones et *Te deum*.

Lc.ī. *Beatus germanus.*

Cetera unius confessoris et pontificis.

⟨MENSE AUGUSTI.⟩

«1»

Ad vincula sancti petri.¹³⁵

Ad vesperas.

Super Ps. feriales, A. *Solve iubente.*

Cap. *Petrus quidem.*

R. *Dixit angelus.*

Y. *Iam bone.* V. *Annue x̄pe.*

¹³² 29 July: Óláfr Haraldsson, or Olaf II (995 – 1030), king of Norway 1015 – 1028; killed in the battle of Stiklestad. Olaf is included in the *Customary*, Risby:148^v (OCR-LE:117), but there is no mention of him in the *Ordinal*, S, C, H, A, or 1531.

¹³³ 30 July: Abdon and Sennen of Rome (? – c.303), martyred under Diocletian. Little is known of these historical saints. In the medieval context, they were thought to be Persian noblemen who lived in Rome and were martyred under Decius, c.250.

¹³⁴ 31 July: Germain (c.378 – 448), Gallic nobleman, attorney at law, governor of Armorica, and later bishop of Auxerre 418 – 448; well-known for his visit to Britain around 429 to combat Pelagianism, and for his support of the veneration of St Alban (feast day 22 June).

¹³⁵ 1 August: ‘Peter in chains’, the miraculous deliverance of Peter from prison (1st century), a Biblical event.

MENSE AUGUSTI.

V. *Tu es petrus.* (recte V. *In omnem terram.*)

A. *Tu es pastor.* P. *Magnificat.*

Oꝝ. *Deus qui beatum.*

Eodem die, memori. fiat de machabeis.¹³⁶

A. *Gaudent in celis.*

V. *Letamini.*

Oꝝ. *Fraterna nos.*

¶ Ad matutinas.

Invitat. *Tu es pastor.* P. *Venite.*

Yes. *Iam bone.* V. *Annue xpce.*

In .^o nocturno.

A. *Misit herodes.* P. *Celi enarrant.*

A. *Videns autem.* P. *Benedicam.*

A. *Petrus quidem.* P. *Eructavit.*

V. *In omnem terram.*

Lc.i. *Notandum est fratres.*

R. *Misit impius.* V. *Videns. Occidit.*

R. *Videns.* V. *Misit. | Apposuit.*

R. *Cunque tyrannus.* V. *Videns autem. Volens.*

In .ⁱⁱ nocturno.

A. *Erat petrus.* P. *Omnes gentes.*

A. *Cunque.* P. *Exaudi deus deprecationem meam cum deprecor.*

A. *Et exiens petrus.* (recte A. *Exiens petrus.*) P. *Exaudi deus oracionem.*

V. *Constitues.*

R. *Petrus quidem.* V. *Erat petrus.*

R. *Cum vero.* V. *Et custodes.*

R. *Ecce angelus.* V. *Et continuo. Surge.*

In .ⁱⁱⁱ nocturno.

A. *Transeuntes.* P. *Confitebimur.*

A. *Et exeuntes.* P. *Dominus regnavit exultet.*

A. *Petrus ad.* P. *Dominus regnavit irascantur.*

¹³⁶ 1 August: the Holy Maccabees (? – c.168 BC), a mother and her seven sons martyred under Antiochus IV Epiphanes, shortly before the revolt of Judas Maccabeus; a Biblical event. The Maccabees are the only Old Testament saints venerated in the West, though many such saints are venerated in the East (as noted in Golden Legend II:33).

MENSE AUGUSTI.

V. *Nimis honorati.*

Evn̄g. [secundum mattheum.] *Venit ih̄c.*

R. *Surge petre. V. Angelus. Que. <recte Quia.>*

R. *Dixit angelus. V. Transeuntes. Et egrediens.*

R. *Quodcumque. V. Tu es <inquit> petrus <xpc>. Et.*

+ [Require R. *Quodcumque* in festo petri et pauli.]

Gloria. Erit.

V. *Tu es petrus.*

In laudibus.

A. *Angelus domini.*

A. *Dixit angelus.*

A. *Exiens.*

A. *Misit dominus.*

A. *Solve iubente.*

Cap. *Petrus quidem.*

Y. *Exultet.*

V. *Annunciaverunt.*

A. *Quodcumque. I. Benedictus.*

Querite in alio festo.

O. *Deus qui beatum.*

Mem. de martyribus.

A. *Istorum est.*

V. *Mirabilis deus.*

O. *Fraterna nos.*

¶ Ad .i.

A. *Angelus domini.*

Ad .ii.

A. *Dixit angelus.*

Hac die dicantur eadem capitula et responsoria et versiculi ad omnes horas que in alio festo.

Ad .vi.

A. *Exiens petrus.*

Ad .ix.

A. *Solve iubente.*

MENSE AUGUSTI.

¶ Ad vesperas.

A. *Angelus domini.* P. *Dixit dominus.*

Et ceteri psalmi de apostolis.

68^r

Cap. | *Petrus quidem.*

Y. *Exultet.*

V. *Annunciaverunt.*

A. *Petrus ad.* P. *Magnificat.*

O. *Deus qui beatum.*

Mem. de sancto stephano, papa et martyre.

A. *Hic est vere martyr.*

V. *Gloria et honore.*

O. *Deus qui nos.*

② **⟨Sancti stephani, pape et martyris.⟩¹³⁷**

¶ Ad matutinas.

.111. lecciones et *Te deum.*

Lc. *Beatus stephanus.*

Cetera unius martyris et pontificis.

③ **In invencione sancti stephani, prothomartyris,
sociorumque eius.¹³⁸**

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Sancti per fidem.*

Cap. *Iustorum anime.*

R. *Sacerdos dei.*

Y. *Sanctorum meritis.*

V. *Letamini.*

¹³⁷ 2 August: Stephen I (? – 257), pope of Rome 254 – 257. Stephen was pope at a time of deep division in the church fomented by Novatian and his followers, who remained influential despite their excommunication under Pope Cornelius (feast day 16 September). Stephen was not a martyr, though he was venerated as such in the medieval context.

¹³⁸ 3 August: the discovery (in 415) of the relics of Stephen, the first martyr, and of the three pious men who were believed to have arranged for his burial: Gamiliel, the tutor of St Paul (feast days 29 & 30 June); Gamaliel's son, Abibon; and Nicodemus, a secret follower of Christ who, with Joseph of Arimathea, assisted in Christ's burial (a Biblical event). The location of the supposed relics was revealed in a visionary dream to a priest named Lucian.

MENSE AUGUSTI.

A. Ostendit. P. Magnificat.
Oꝝ. Deus qui es sanctorum tuorum.

¶ Ad matutinas.

Invit. Adoremus regem. P. Venite.
Yº. Sanctorum meritis.

In .i. nocturno.

A. Luciano. P. Beatus vir.
A. Cum adhuc. P. Quare fremuerunt.
A. Vedit igitur. P. [In domino confido.] ¹³⁹
V. Letamini.
Lc. Lucianus.
R. Beatus gamaliel. V. Calciatus.
R. [Igitur dissimulata.] V. Cui sacerdos. Lucianus. (recte Luciane.)
R. Vade luciane.
V. Aperi nobis. Tuis.

In .ii. nocturno.

A. Vir dei. P. Domine quis habitabit.
A. Isti etenim. P. Conserva me.
A. Cum ergo. P. Domini est terra.
V. Exultent iusti.
R. Lucianus. V. Qui a iudeis. Ipse.
R. Cum scirem. V. Auditor. (recte V. Audite.) In monumento.
R. Sacerdos. V. Ut confisus. Presta.

In .iii. nocturno.

A. In ieuniis. P. Exultate iusti.
A. Nonne. P. Benedicam.
A. Surge ergo. P. Deus venerunt.
V. Iustorum | anime.
Nulla exposicio.
R. Sanctus gamaliel. V. Unus ex. Et.
R. Vides o frater. (recte R. Vides frater.) V. Introgresso. (recte V. Introgressus.)
Qui.
R. Sanctus iohannes. V. Qui primus. Qui.
Gloria patri. In.

¹³⁹ The cues for the psalm and for the second responsory are written over short erasures.

MENSE AUGUSTI.

V. *Iusti autem in perpetuum vivent.*

In laudibus.

A. *Regressus.*

A. *Apparuit.*

A. *Ibi olim.*

A. *Audiens ergo.*

A. *Dum inventum.*

Cap. *Iustorum anime.*

Y. *Rex gloriose*

V. *Mirabilia deus.*

A. *Ex odoris. I. Benedictus.*

O. *Deus qui es sanctorum.*

¶ Ad .i.

A. *Regressus.*

Ad .ii.

A. *Apparuit.*

Capitula, responsoria, et versiculi plurimorum martyrum dicantur ad omnes horas.

Cum O. de die.

Ad .vi.

A. *Ibi olim.*

Ad .ix.

A. *Dum inventum.*

¶ Ad vesperas.

A. *Regressus lucianus. I. f. feriales.*

⟨Cap. *Iustorum anime.*⟩

Y. *Rex gloriose.*

V. *Mirabilis.*

A. *Hodie sanctus. I. Magnificat.*

O. ut supra.

MENSE AUGUSTI.

«5» **Sancti oswaldi, regis et martyris.¹⁴⁰**

Oꝝ. Omnipotens sempiterne deus.

.111. lecciones et *Te deum.*

Lc.ī. Regnavit.

Cetera de communi unius martyris.

«6» **Sancti sixti sociorumque eius, martyrum.¹⁴¹**

Oꝝ. Deus qui nos.

.111. lecciones et *Te deum.*

Lc.ī. Decius cesar.

Cetera plurimorum martyrum.

«7» **Sancti donati, episcopi et martyris.¹⁴²**

Oꝝ. Deus qui es sanctorum.¹⁴³

.111. lecciones et *Te deum.*

Lc.ī. Beatus donatus.

Cetera de communi unius martyris et pontificis.

«8» **Sancti cyriaci sociorumque eius, martyrum.¹⁴⁴**

.111. lecciones et *Te deum.*

¹⁴⁰ 5 August: Oswald (*c.604 – 642*), king of Northumbria *634 – 642*. Oswald promoted the spread of Christianity in Northumbria and was venerated as a pious king. His death in the Battle of Maserfield at the hands of a pagan king was counted as martyrdom.

¹⁴¹ 6 August: Sixtus II (*? – 258*); philosopher; pope of Rome *257 – 258*; martyred under Valerian, alongside seven deacons, including Felicissimus and Agapitus (who share this feast with St Sixtus) and Laurence of Rome (feast day *10 August*). Sixtus followed Stephen I (feast day *2 August*) in the papacy at a time of great turmoil in Rome in the wake of the Novatian heresy.

¹⁴² 7 August: Donatus (*? – 362*), bishop of Arezzo (*? – 362*). Little is known of the historical Donatus. He was likely a bishop, though perhaps not of Arezzo; and he was likely not a martyr. In the medieval context, he was thought to be an orphan from Nicomedia, who was a childhood friend of Julian the Apostate, under whose edict he was later martyred.

¹⁴³ In *Ś:113^v*, *Č:100^r*, *Ḩ:83^v*, *1531-S:107^v* (*C-09:{1089}*), the prayer is *Oꝝ. Deus tuorum gloria.* (*Ā:51^r* is ambiguous, having just the first word of the prayer, *Oꝝ. Deus.*)

¹⁴⁴ 8 August: Cyriacus of Rome (*? – c.303*), martyred under Diocletian. Little is known of the historical Cyriacus. In the medieval context, he was thought to be a Roman nobleman who converted as an adult, and who spent his wealth ministering to beggars and slaves.

MENSE AUGUSTI.

O_ꝝ. Deus qui nos.

Lc.ī. Dioclicianus.

Cetera de communi plurimorum martyrum. |

68^v

«9»

Sancti romani, martyris.¹⁴⁵

Ad vespertas.

A. *Dixit Romanus.* P. *Magnificat.*

Quere hanc antiphonam in historia sancti laurencii in .ii. nocturno.

O_ꝝ. *Presta quesumus omnipotens.*

.iiii. lecciones cum nocturno.

Lc.ī. *Cum beatus laurencius.*

Cetera unius martyris.

«10»

In vigilia sancti laurencii.¹⁴⁶

Ad vespertas.

Super psalmos feriales, A. *Puer meus.*

Cap. *Qui parce seminat.*

R. *(Beatus) Laurencius.* V. *Gaudeo.*

Y. *Martyr dei.*

V. *Dispersit dedit.*

A. *Beatus laurencius.* P. *Magnificat.*

O_ꝝ. *Da quesumus omnipotens deus.*

¹⁴⁵ 9 August: Romanus of Rome (? – c.258), ostiary; martyred under Valerian. Little is known of the historical Romanus. In the medieval context, he was thought to be a soldier converted by St Laurence (feast day 10 August), who became a church ostiary in Rome.

This day is also the vigil of St Laurence, but the hours are said *cū.ñ.* for St Romanus until first vespers of St Laurence.

¹⁴⁶ 9-10 August: the vigil and day of Laurence of Rome (c.225 – 258), deacon; martyred under Valerian. He was almost certainly a deacon in Rome, but little else is known of the historical Laurence. In the medieval context, he was thought to be from Aragon in Spain, eventually settling in Rome as archdeacon of the city under pope Sixtus II (feast day 6 August).

‘The office St Laurence has three privileges that do not apply to the offices of other martyrs. The first is that alone among the feasts of martyrs, his feast has a vigil. [...] The second privilege is that Laurence’s feast has an octave, as no other martyr’s does except St Stephen, and no confessor’s except St Martin. The third consists of the repetition of antiphons, which only St Laurence and St Paul have—Paul on account of the excellence of his preaching, Laurence for the excellence of his passion.’ (Legend II:74)

MENSE AUGUSTI.

Tunc eat processio ad altare sancti Laurencii, cantando,

R^c. Meruit.

V. Gloria et honore.

O^r. Da quesumus.

vel O^r. Letetur ecclesia.

vel Beati laurencii.

¶ Ad matutinas.

Invit^t. Regem sempiternum. P. Venite.

Y^r. Martyr dei.

V. Dispersit dedit.¹⁴⁷

In .i. nocturno.

A. Quo progrederis. P. Beatus vir. V. Beatus laurencius.¹⁴⁸

A. Noli me. P. Quare tremuerunt. V. Quid in me.

A. Non ego. P. Domine quid multiplicati. V. Beatus sextus.

V. Gloria et honore.

Lc. Post passionem.

R^c. Levita laurencius. V. Cum apud. Et.

R^c. Quo progrederis. V. Quid in me. Tu nunquam.

R^c. Noli me. V. Nos quasi. Sed maiora.

In .ii. nocturno.

A. Beatus laurencius. P. Cum invocarem. V. Quia accusatus.

A. Beatus laurencius. P. Verba mea. V. Quia ipse.

A. Dixit romanus. P. Domine dominus. V. Afferens.

V. Posuisti. |

R^c. Beatus laurencius. V. Mea nox. Et ideo.

R^c. Strinxerunt. V. Carnifex. Subiicientibus.

R^c. Beatus laurencius. V. Gaudeo. In odorem.

In .iii. nocturno.

A. Strinxerunt. P. In domino confido. V. Carnifex.

A. Igne me. P. Exaudi domine iusticiam. V. Probasti.

A. Interrogatus. P. Domine in virtute. V. Gracias (tibi) ago.

V. Iustus ut palma.

¹⁴⁷ This is the versicle after the hymn at vespers; it is misplaced here.

¹⁴⁸ For rubrics concerning the versicles said with the psalms, see Risby:58^v (II:307) above.

MENSE AUGUSTI.

Evn̄g. *Nisi granum.*

R̄. *In craticula. V. Accusatus. Te dominum.*

R̄. *Gaudeo plane. V. Ego me. Interrogatus.*

R̄. *Meruit. V. In craticula. Et ideo.*

V. *Dispersit dedit.*¹⁴⁹

R̄. *O ypolite. V. Si dictis.*

Hoc R̄. *O ypolite* non dicitur, nisi quando festum sancti ypoliti die dominica evenerit; tunc fiat sextum responsorium.

In laudibus.

A. *Laurencius ingressus.*

A. *Laurencius bonum.*

A. *Adhesit anima.*

A. *Misit dominus.*

A. *Beatus laurencius.*

Cap. *Qui parce seminat.*

Y. *Deus tuorum.*

V. *Iustus germinabit.*

A. *In craticula. V. Benedictus.*

Oꝝ. *Da nobis quesumus.*

¶ Ad .i.

A. *Laurencius ingressus.*

Ad .ii.

A. *Laurencius bonum.*

Cap. *Qui parce seminat.*

Responsoria et versiculi unius martyris dicantur ad omnes horas, cum Oꝝ. predicta.

Ad .vi.

A. *Adhesit anima.*

Cap. *Potens est autem deus.*

¹⁴⁹ This is the versicle before lauds.

MENSE AUGUSTI.

Ad .ix.

A. *Beatus laurencius.*
Cap. *Qui autem administrat.*

¶ Ad vesperas.

69^r

A. *Laurencius ingressus.* ¶. de die.
Cap. *Qui parce.*
Y. *Deus tuorum.*
V. *Iustus germinabit.*
A. *Veni desiderator.* | ¶. *Magnificat.*
O. *Da nobis quesumus.*

Mem. de sancto Tyburcio.

A. *Inclitus martyr.*
V. *Gloria et honore.*
O. *Beati tyburcii.*

«11»

⟨De sancto tyburcio.⟩¹⁵⁰

¶ Ad matutinas.

Omnia fiant de communi unius martyris.
.iii. lecciones.

Lc. *Beatus tyburcius.*

Mem. de sancto laurencio.

A. *Laurencius ingressus.*
V. *Dispersit.*
O. *Da nobis quesumus.*

Hac die, vespere []¹⁵¹

⌘[Hac die erunt vespere de sancta maria, cum pleno servicio in crastino nisi dominica fuerit, scilicet die tercia.¹⁵²

Ad quas vesperas, fiat mem. de sancto laurencio.

A. *Puer meus,*
V. et O. ut supra.

¹⁵⁰ 11 August: Tiburtius of Rome (possibly 3rd century). Little is known of the historical Tiburtius. In the medieval context, he was thought to have been converted by St Sebastian (feast day 20 January) and martyred under Diocletian.

¹⁵¹ There is an erasure here of more than half a line.

¹⁵² I.e. when the third day within the octave of St Laurence (12 August) falls on a Sunday.

MENSE AUGUSTI.

In secunda die, fiat memor. de sancto laurencio cum hac

A. Puer meus.

V. Dispersit dedit.

O_ut. ut supra.

¶ Tercia die ad matutinas, fiat memor. de sancto laurencio cum hac

A. In craticula.

V. Dispersit dedit.

O_ut. ut supra.]

[Vacat:]

¶ Ad vesperas.

Super psalmos *A. Laurencius ingressus.*

Cap. Qui parce seminat.

V. Dispersit.

A. Puer meus. V. Magnificat.

O_ut. ut supra.

¶ Ad matutinas.

Invitatorium, ymnus, antiphone de historia, absque versibus, sicut in die dicantur.

R. Levita laurencius. V. Dispersit.

R. Quo progrederis.

R. Noli me.

In laudibus.

Hec sola *A. Laurencius ingressus.*

A. In craticula. V. Benedictus.

O_ut. ut supra.

Et ad omnes horas,

omnia fiant sicut in die.

¶ Si in tercia die a festo¹⁵³ vel in die sancti ypoliti dies dominicus evenerit, medie lecciones fiant de sancto laurencio; ceteris autem diebus, tantum memoria. ¶ [Nisi in die assumptionis beate marie, tunc enim nulla fiat memoria.

Lc.iii. Eo tempore accepta.]

¹⁵³ I.e. the third day within the octave of Laurence, 12 August.

MENSE AUGUSTI.

«13» **Sancti ypoliti sociorumque eius, martyrum.¹⁵⁴**

Ad vesperas.

Antiphone et psalmi feriales.

Capitula et cetera omnia de communi plurimorum martyrum.

Oꝝ. *Da quesumus omnipotens deus.*

Mem̄. de sancto laurencio.

A. *Veni desiderator.*

V. et Oꝝ. ut supra.

[Deinde memorie consuete.]

¶ Ad matutinas.

Invit. *Mirabilem.*

Y. *Sanctorum martyrum.*

A. *Secus decursus. P̄i. feriales.*

V. *Letamini in domino.*

¶ [.ii. lecciones fiant, sine regimine chori.]

Lc.ii. *Post tertium diem.* |

R. *Beatissimus x̄pi. V. Baptizato. Et.*

R. *Requisitus. V. Mirum michi. X̄pianus.*

R. *Expoliavit. V. Cesar. Sacrifica.*

Gloria patri. Et in me. (recte Et vive.)

V. *Iusti autem in perpetuum.*

In laudibus.

A. *Dixit cesar.*

A. *Dixit ypolitus.*

A. *Cesar dixit.*

A. *Exemplum.*

A. *Tunc valerianus.*

Cap. *Iustorum anime.*

Y. *Rex gloriose.*

V. *Mirabilis.*

A. *Oravit sanctus ypolitus. P. Benedictus.*

Oꝝ. *Da quesumus omnipotens deus.*

¹⁵⁴ 13 August: Hippolytus of Rome (170 – 235), theologian, priest; martyred under Maximinus Thrax, with other Christians exiled to the mines of Sardinia. His principal work, the *Refutation of all Heresies*, was widely influential. In the medieval context, he was venerated as a soldier who was converted by St Laurence.

MENSE AUGUSTI.

Memor. de sancto laurencio.

A. *Laurencius bonum.*

V. *Dispersit.*

Org. ut supra.

...[Deinde memorie feriales.]

¶ Ad .i.

A. *Dixit ypolitus.* (recte A. *Dixit cesar.*)

Capitula, responsoria, et versiculi plurimorum martyrum dicantur ad omnes horas, cum Org. de die.

¶ Si festum sancti ypoliti die dominica contigerit,

totum servicium fiat de festo et nichil de dominica, preter memoriam ad utrasque vesperas et ad matutinas. [Tunc ad primas vesperas, memoria de trinitate et processio ad crucem.]

Ad primas vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Sancti per fidem.*

C. *Iustorum anime.*

R. *Expoliavit veste.*

Ad matutinas.

Invitatorium, antiphone, et psalmi in nocturno, et .iiii. prime lecciones, et responsoria de communi plurimorum martyrum fiant.

Medie autem lecciones de sancto laurencio fiant, cum hiis

R. *Beatus laurencius.*

R. *Strinxerunt.*

R. *O ypolite.*

Ultime vero lecciones de proprietate sanctorum, qui habentur cum responsoriis et laudibus supradictis.

Et vespere,

fiant in ipsa dominica de sanctis.

||[Similiter de sancto ypolito sociorumque eius, et de sancto laurencio, et de dominica.]

Et memoria de sancto Eusebio confessore.

MENSE AUGUSTI.

¶ Si vero dominica non fuerit,
vespere tunc fient de sancto Eusebio.

Oꝝ. *Deus qui nos.*

[Hoc modo.
Antiphone et psalmi feriales.
Cap. *Iustum deduxit dominus.*
Yº. *Iste confessor.*
V. *Amavit.*
A. *Confessor domini.* I. *Magnificat.*
Oꝝ. ut supra.]

Mem. de sancto laurencio.

69^v A. *Adhesit | anima.*

¶ 14 <De sancto eusebio, presbytero et confessore.›¹⁵⁵

¶ Ad matutinas et ad alias horas,
omnia fiant de sancto Eusebio.

[Ad matutinas, mem. de sancto laurencio.
A. *Misit dominus.* Require in laudibus in prima die.

Deinde memorie consuete.]

¶ Ad vesperas et ad .iiii.
Cap. *Iustum deduxit.*

Ad matutinas.
Cap. *Iustus cor suum.*

Ad .vii.
Cap. *Custodivit eum.*

¹⁵⁵ 14 August: Eusebius of Rome (? – c.357), Roman nobleman, priest. Little is known of the historical Eusebius. In the medieval context, he was thought to be a priest who defended the Nicene faith against the supposedly Arian pope Liberius—but see footnote 131 above: pope Liberius was in fact orthodox and pope Felix II was Arian.

This day is also the vigil of the Assumption of blessed Mary, but the hours are said *cū.ñ.* for St Eusebius until first vespers of the Assumption.

MENSE AUGUSTI.

Ad .ix.

Cap. *Sapiencia venditum.*

Cetera omnia tam ad vesperas quam ad alias horas fiant de uno confessore et abate (recte de uno confessore).

Et nocturnus, propter vigiliam, dicatur.

Lc.i. *Tempore quo liberius.*

[*Euge serve.*

Iustus germinabit.

*Iustus dominus.*¹⁵⁶

In laudibus,

hec sola A. *Iustum deduxit.*]

Mem. de sancto laurencio.

A. *Misit dominus.*

Oy. et V. ut supra.

¶ In vigilia assumptionis sancte marie.¹⁵⁷

Ad vesperas.

Super psalmos,

A. *Tota pulchra es.* P. *Laudate pueri dominum.*

A. *Anima mea.* P. *Laudate dominum omnes gentes.*

A. *Qualis est.* P. *Lauda anima.*

A. *Talis est.* P. *Laudate dominum quoniam bonus.*

A. *Descendi.* P. *Lauda ierusalem.*

Cap. *In omnibus requiem.*

R. *Super salutem.*

Y. *O quam glorifica.*

V. *Exaltata es.*

A. *Ascendit xp̄c.* P. *Magnificat.*

Oy. *Deus qui virginalem.* Qui vivis et regnas cum deo patre.

¹⁵⁶ These are the responsories for the single nocturn.

¹⁵⁷ 14-15 August: vigil and day of the Assumption of Mary. This is the patronal feast of the new cathedral in Salisbury.

MENSE AUGUSTI.

¶ Ad completorium.

A. *Sancta maria.* P. *Cum invocarem.*

Cap. *Tu in nobis.*

Y. *Salvator.*

V. *Custodi nos.*

A. *Glorificamus te.* P. *Nunc dimittis.*

[Hoc completorium dicitur quotidie infra octavas.]

Ad matutinas.

Invit. *Venite adoremus.* P. *Venite.*

Y. *Quem terra.*

In .i. nocturno.

A. *Ecce tu.* P. *Domine dominus noster.*

A. *Sicut lilyum.* P. *Celi enarrant.* |

A. *Favus.* P. *Domini est terra.*

V. *Sancta dei genitrix.*

Lc.i. *Cogitis me.*

R. *Vidi speciosam.* V. *Que est ista. Et sicut.*

R. *Que est ista.* V. *Sicut dies verni. Viderunt.*

R. *Ista est speciosa.* V. *Ista est qui ascendit. In cubilibus.*

In .ii. nocturno.

A. *Emissiones tue.* P. *Eructavit.*

A. *Fons ortorum.* P. *Deus noster.*

A. *Venit dilectus.* P. *Fundamenta.*

V. *Post partum.*

R. *Ornatam monitibus.* V. *Astigit. Et.*

R. *Sicut cedrus.* V. *Et sicut. Dedi.*

R. *Super salutem.* V. *Valde. Gaudent.*

Gloria. Consortes.

In .iii. nocturno.

A. *Veni in ortum.* P. *Cantate .i°.*

A. *Comedi.* P. *Dominus regnavit exultet.*

A. *Surge aquilo.* P. *Cantate .ii°.*

V. *Speciosa facta*

Evn̄g. *Intravit ih̄c.*

R. *Quam pulchra.* V. *Sicut vitta. Absque.*

R. *Beata es.* V. *Benedicta. Ecce.*

R. *Felix namque.* V. *Ora pro populo. Quia.*

MENSE AUGUSTI.

Infra octavas.

R^c. Beata me. V. Magnificat. Quia.
Gloria.

V. Exaltata es sancta dei genitrix.

In laudibus.

A^c. Assumpta est.

A^c. Maria.

A^c. In odorem.

A^c. Benedicta.

A^c. Pulchra es.

Cap. In omnibus requiem.

Y^r. O gloriosa domina.

V. Elegit eam deus.

A^c. Que est ista. P. Benedictus.

O^r. Veneranda nobis.

¶ Ad .i.

A^c. Assumpta. |

70^r

Ad .ii.

A^c. Maria virgo.

Cap. In omnibus requiem.

R^c. Sancta dei genitrix.

Ad .vi.

A^c. In odorem.

Cap. Et sic in syon.

R^c. Post partum.

Ad .ix.

A^c. Pulchra es.

Cap. Et radicavi.

R^c. Speciosa facta es.

V. Elegit eam deus.

Et dicatur O^r. de die ad omnes horas.

MENSE AUGUSTI.

¶ Per ebdomadam infra octavas sancte marie et in commemoratione eiusdem per totum annum, nisi in adventu, dicantur hec responsoria ad horas.

R. *Sancta dei genitrix.*

R. *Post partum.*

R. *Speciosa.*

In paschali vero tempore, dicantur cum *alleluya.*

Ad vesperas.

Super psalmos, A. *Assumpta est.* P. *Dixit dominus.*

P. *Confitebor.*

P. *Beatus vir.*

P. *De profundis.*

P. *Memento.*

Iidem psalmi cum predicta antiphona dicantur per totas octavas.

Cap. *In omnibus requiem.*

R. *Candida virginitas.* V. *Que meruit. Cui.*
Gloria patri.

Y. *O quam glorifica.*

vel *Letabundus.*

[Pro hymno dicitur Seqū. *Letabundus.*]

V. *Exaltata es.*

A. *Hodie maria.* P. *Magnificat.*

O. *Veneranda.*

Completorium,

hac die et per octavas, sicut in primis vesperis notatum est dicatur.

«16»

⟨Secunda die.⟩

Infra octavas.

+ [Cotidie dicatur servicium hoc modo.]

Invit. *In honore.* P. *Venite.*

Y. *Quem terra.*

In .i. nocturno.

A. *Exaltata es.*

A. *Sicut mirra.*

A. *Paradisi*

A. *Specie tua.*

MENSE AUGUSTI.

A. *Adiuabit.*

A. *Sicut letancium.*

A. *Gaude maria.*

A. *Dignare me.*

A. | *Post partum.*

V. *Sancta dei genitrix.*

Responsoria que in .i. nocturno.

V. *Exaltata es.*

Et dicatur infra octavas ante laudes.

In laudibus.

Hec sola A. *Assumpta est.*

Cap. *In omnibus.*

Y. *O gloriosa domina.*

V. *Elegit eam.*

A. *Virgo prudentissima.* P. *Benedictus.*

O. *Veneranda.*

Mem̄ de sancto laurencio.

A. *Beatus laurencius.*

V. et O. ut supra.

⌘ [Quando dies dominicus in .ii. die contigerit, tunc A. *Virgo prudentissima* in .iii. die dicatur super P. *Benedictus.*]

¶ Ad .i. et ad alias horas,

omnia fiant sicut in die.

[Ad .i.] *Te iure laudant super P. Quicunque.*]

¶ Ad vesperas.

A. *Assumpta est.* P. [Dixit dominus, et ceteri P. de sancta maria] ut supra.

A. *Qualis est.* P. *Magnificat.*

O. ut supra.

Mem̄. de sancto laurencio.

A. *In craticula.*

V. *Dispersit.*

O. *Beati laurencii. martyr.*¹⁵⁸

¹⁵⁸ This single word ‘martyr’ is apparently a scribal error.

MENSE AUGUSTI.

17

Tercia die.¹⁵⁹

Invitatorium, antiphone, et psalmi sicut in precedenti die.

V. [Sancta dei genitrix.]¹⁶⁰

Responsoria de .ii. nocturno.

A. *Talis est. P. Benedictus.*

O. ut supra.

Mem. de sancto laurencio.

A. *In craticula.*

V. *Dispersit.*

O. *Beati laurencii.*

Ad vesperas.

A. *Descendi. P. Magnificat.*

O. ut supra.

+ Nulla die per octavas fiat memoria de cruce nec de omnibus sanctis, quia sunt octave cum regimine chori. Eodem modo dicuntur vespere cotidie infra octavas, cum aliis antiphonis super *Magnificat* que mutantur.

Mem. de sancto agapito martyre.

O. *Letetur ecclesia.*]

18

Quarto die.¹⁶¹

Invitatorium, antiphone, et psalmi ut in precedentibus diebus.

V. *Speciosa.*

R. *Quam pulchra.*

R. *Beata es.*

R. *Beatam me.*

Hac die et reliquis diebus dicantur antiphone de historia, scilicet *Emissiones tue*, et aliae que sequuntur ad matutinas et ad vesperas super *Benedictus* et *Magnificat* [nisi in dominica; quibus dictis, dicitur A. *Anima mea*, si necesse fuerit.

¹⁵⁹ 17 August: This day is also the octave day of St Laurence; but all feasts in this week lose precedence to the days within the octave of the Assumption, and are observed with a memorial only.

¹⁶⁰ The cue for the versicle is written over a short erasure.

¹⁶¹ 18 August: Agapitus of Palestrina (? – 267 or 274), martyred under Aurelian. Little is known of the historical Agapitus. In the medieval context, he was venerated as a child saint, martyred at age 15.

MENSE AUGUSTI.

Memoria de sancto agapito,
ut supra.

Hac die ad vesperas, fiat memor. de sancto magno, martyre.¹⁶²
Org. *Adesto.*]

Sequentibus vero diebus, omnia fiant sicut in precedentibus diebus, absque
antiphonis ad *Benedictus* et ad *Magnificat*.

¶ Si vero **dies dominicus infra octavas** contigerit, totum servicium fiat de
sancta maria in ipsa die dominicali. |

70^v ¹⁶³ + [Hoc modo.

Ad primas vespertas.

Super psalmos, A. *Assumpta est.* I. *Dixit dominus.*

Cap. *In omnibus requiem.*

Non dicitur responsorium.

Yea. *Quam glorifica.*

Verba. *Exaltata es.*

A. *Anima mea.* I. *Magnificat.*

Org. *Veneranda.*

Memor. de dominica,
et de trinitate.

Et processio fiat ad crucem, nisi aliqua dominica omnino differatur.

In redeundo de omnibus sanctis.

A. *Salvator mundi.*

V. *Letamini in domino.*

Org. *Infirmitatem nostram.*

Ad matutinas.

Invitat. *Venite adoremus.* I. *Venite.*

Yea. *Quem terra.*

A. *Ecce tu pulchra.* I. *Domine dominus noster.*

Et cetere antiphone cum suis psalmis, versiculis, et ymnis sicud in prima die dicuntur;
preter nonum Recita. quod erit *Candida virginitas.*

¹⁶² 19 August: Magnus, or Magne (? – c.660), senator; monk; bishop and governor of Avignon 646 – 660; thought to be the father of St Agricol (no feast at Sarum), who succeeded him as bishop of Avignon. Magnus is incorrectly called a martyr in Sarum sources.

¹⁶³ About half of the left column of 70^v has been erased and overwritten with these extensive rubrics for the Sunday within the octave of the Assumption.

MENSE AUGUSTI.

Lc.ii. *Bene angelus ad virginem.*¹⁶⁴

.iii. ultime lecciones de exposicione Eñng. *Intravit ihc in quoddam castellum.*

In laudibus.

Hec sola A. *Assumpta est.*

Capitulum et cetera sicud in prima die.

Ad ii.

Omnia fiant sicud infra octavas; et ad omnes horas similiter.

Et ad secundas vespertas,

omnia fiant sicud in die preter quod non dicitur responsorium.

¶ Deinceps vero non servetur ordo dierum in versiculis, responsoriis, et lectionis legendis, nec in antiphonis dicendis. Sed supradictus ordo versiculorum, lectionum, responsorium, et antiphonarum servetur in sequentibus diebus infra octavas. Ita tamen quod in die lune dicuntur versiculus et responsoria de primo nocturno historie.]¹⁶⁵

<22>

In octava sancte marie.

Ad vespertas.

Super psalmos, hec sola A. *Tota pulchra es. I. Dixit dominus.*

Deinde totum servicium fiat sicut in prima die, preter nonum R. quod erit *Candida virginitas.*

Ad secundas vespertas

non dicetur responsorium, sed memoria eodem die fiat ad vespertas et ad matutinas de sancto Tymotheo et Simphoriano.¹⁶⁶

¹⁶⁴ This is the reading appointed in C:102^v, H:85^v, A:51^v. (The page following S:115^v, which would have contained this rubric, has been torn out.) But compare 1531:119^v (C-09:{1211}), where the first reading is Lc.ii. *Charissime quia.*

¹⁶⁵ The last line is nearly illegible, but corresponds to the rubrics in the *New Customary*.

¹⁶⁶ 22 August: Timothy of Rome (possibly 3rd or 4th century), possibly martyred under Diocletian. Little is known of the historical Timothy. In the medieval context, he was believed to have come from Antioch to preach in Rome, where he was martyred under Nero.

Symphorian of Autun (? – c.279). Little is known of the historical saint. Quasi-historical sources state that he was a young man who refused to sacrifice to idols; sources also preserve his mother's last words to him, in the original Gaulish, on his way to martyrdom.

MENSE AUGUSTI.

Ad vesperas, memori.
A. *Gaudent in celis.*
V. *Letamini in domino.*
Org. *Auxilium tuum.*

Ad secundas vesperas, memoria fiat de sanctis Timotheo et Apollinare; totum de communi.

23 <**Sanctorum timothei et apollinaris, martyrum.**>¹⁶⁷

C Ad matutinas,

totum servicium fiat de sanctis, cum nocturno propter vigiliam.
.111. lecciones fiant.

Quando octava sancte marie contigerit in sabbato, secunde vespere erunt de domina et memoria de dominica. # [Et in dominica, erunt vespere de sancto Bartholomeo, et memoria de dominica, scilicet post memoriam de sancto Audoeno.]

24 <**In vigilia sancti bartholomei.**>¹⁶⁸

Ad vesperas.

Yes. *Bartholomee. | Annue xpce.*
Cetera omnia quere in communi apostolorum.¹⁶⁹
Org. *Omnipotens sempiterne.*

¹⁶⁷ 23 August: Timothy and Apollinaris of Reims. These saints are likely literary inventions. Timothy was believed to have been martyred in Reims under Nero; and Apollinaris was supposedly so moved by what he saw that he converted and was himself martyred.

There is great deal of confusion about the Timothys of 22 and 23 August. There is likely only one historical Timothy, a 3rd- or early 4th-century Roman martyr; the connections to Antioch and Reims are fictional embellishments. In some sources (though apparently not Sarum), there is additional confusion with Timothy the Apostle (no feast at Sarum).

Additionally, the Apollinaris venerated on this day is likely Apollinaris of Ravenna (feast day 23 July), incorrectly or fictionally associated with Reims.

This day is also the vigil of Bartholomew, but the hours are said *cū.n.* for the martyrs until first vespers of St Bartholomew.

¹⁶⁸ 23-24 August: vigil and day of Bartholomew (1st century), identified as Nathaniel in John's Gospel, a disciple of Jesus; martyr. In the medieval context, he was thought to have traveled with Jude Thaddeus to spread the faith, first in India, then throughout the East. He and Jude Thaddeus are venerated as the Apostles to Armenia. According to popular tradition, he was flayed alive and crucified upside down.

¹⁶⁹ In C:103^r, H:56^r, A:52^r, and 1531-S:123^vff (C-09:{1228}ff), the readings are proper. (The page following S:116^v, which would have contained this rubric, has been torn out.)

MENSE AUGUSTI.

Eodem die memor. de sancto Audoeno, confessore.¹⁷⁰
A. *Confessor domini.*
V. *Amavit eum dominus.*
Org. *Deus qui perhennem.*

C Ad matutinas et ad alias horas,
omnia fiant de communi apostolorum.
Lchi. *In inferiorem.*
¶[Duplex festum, nulla exposicio.
Ad secundas vespertas.
Rec. *Cives apostolorum.*]

27 **Sancti ruffi, martyris.**¹⁷¹
Org. *Adesto domine.*
.iiii. lecciones et *Te deum.*
Cetera de communi unius martyris.
Lchi. *Ruffus patricius.*

28 **Sancti augustini, episcopi et confessoris.**¹⁷²
Org. *Deus qui beatum augustinum.*
.ix. lecciones fiant.
Cetera de communi unius confessoris et doctoris [pontificis].
[cum Cap. *Dedit dominus.*]
Eodem die fiat memoria ad vespertas et ad matutinas de sancto Hermete
martyre.¹⁷³

¹⁷⁰ 24 August: Ouen, or Audoin, Dado, Owen (609 – 686), Frankish nobleman, son of St Authaire, or Audecharius (no feast at Sarum); Lord Chancellor of France and Referendary of France under Dagobert I; bishop of Rouen 641 – 686; founder or co-founder of several monasteries.

¹⁷¹ 27 August: Rufus of Capua, or Rufinus (? – c.295), martyred under Diocletian. Little is known of the historical Rufus, but he was likely a deacon.

¹⁷² 28 August: Augustine (354 – 430), philosopher; bishop of Hippo Regius (modern Annaba, Algeria) 396 – 430. Arguably the most important Christian theologian of the first millennium of the Latin church; revered from the early Middle Ages as one of the 4 doctors of the church.

¹⁷³ 28 August: Hermes of Rome, or Erme (3rd century). Little is known of the historical Hermes. In the medieval context, he was thought to be a martyr of the early 2nd century.

MENSE AUGUSTI.

Lc. i. *Ex provincia africana.*

¶ Secunde vespere erunt de sancto, et memoria de sancto iohanne: tamen ubi ecclesia dedicata est in honore decollacionis sancti iohannis, vespere erunt de sancto Iohanne et memoria de sancto augustino, et tunc memoria de sabina.^{174]}

¶ In decollacione sancti iohannis baptiste.¹⁷⁵

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Perpetuis nos.*

Cap. *Expectacio iustorum.*

R. *Percepturus.*

Y. *Martyr dei.*

V. *Gloria et honore.*

A. *Misit herodes.* P. *Magnificat.*

O. *Sancti iohannis.*

Mem. de sancto augustino.

Mem. de sancta sabina.

A. *Simile est.*

V. *Diffusa est.*

O. *Beata sabine virginis.*

¶ Ad matutinas.

Invit. *Regem precursoris.*

Y. *Martyr dei.*

In .i. nocturno.

A. *Interrogatus.*

P. *Beatus vir.*

A. *Iohannes baptiste.* (recte A. *Iohannes baptista.*)

P. *Quare fremuerunt.*

A. *Arguebat.*

P. *Domine quid multiplicati.*

V. *Gloria et honore.*

Lc. ii. *Adest nobis.*

R. | Misit herodes. V. Arguebat. Quam.

R. *Iohannes baptista.* V. *Herodes.* Propter.

R. Metuebat. V. Et auditio. Sciens.

Gloria. Et custodiebat.

71^r

¹⁷⁴ 29 August: Sabina of Rome (possibly 3rd century). Little is known of the historical Sabina. In the medieval context, she was thought to be a martyr of the early 2nd century.

¹⁷⁵ 29 August: the Beheading of John the Baptist (1st century), a Biblical event.

MENSE AUGUSTI.

In .ii^o. nocturno.

- ¶. Dicebat. ¶. Cum invocarem.
¶. Herodes. ¶. Verba mea.
¶. Audito. ¶. Domine dominus noster.
¶. Posuisti.
¶. Puelle. ¶. Ait puella. Nichil.
¶. Petiit. ¶. Puelle. Quo.
¶. Contristatus. ¶. Herodes. Caput.

In .iii^o. nocturno.

- ¶. Cunque. ¶. In domino confido.
¶. Iuravit. ¶. Domine quis.
¶. Ait puella. ¶. Bonum est.
¶. Iustus ut palma.
Evn̄g. Misit herodes.
¶. Misso herodes. ¶. Misit rex. Quo.
¶. Accedentes. ¶. Iussu herodis. Tulerunt.
¶. Percepturus. ¶. Corpore. Subdit.

¶. Ora pro nobis.

In laudibus.

- ¶. Herodes.
¶. Puelle.
¶. Domine mi.
¶. Da michi.
¶. Misit rex.
Cap. Expectacio.
Y^o. Deus tuorum.
¶. Iustus germinabit.
¶. Misit herodes. ¶. Benedictus.
Oꝝ. Sancti Iohannis.

Mem̄. de sancta sabina.

- ¶. Veniente.
¶. Adducentur.
Oꝝ. ut supra.

¶ Ad .i.

- ¶. Herodes.

MENSE AUGUSTI.

Ad .iiii.

A. *Puelle.*

Cap. *Expectacio.*

Responsoria et versiculi unius martyris dicantur ad omnes horas, cum O_ꝝ.
ad matutinas.

Ad .vii.

A. *Domine mi.*

Cap. *Iustus in eternum.*

¶ Ad .ix.

A. *Misit rex.*

Cap. *Iustus de angustia.*

¶ Ad vesperas.

A. *Herodes.* Ifi. feriales.

Cap. *Expectacio.*

Y^o. *Deus tuorum.*

V. | *Iustus germinabit.*

A. *Accedentes.* If. *Magnificat.*

O_ꝝ. ut supra.

Men^o. de sanctis martyribus felice et adacto.

A. *Gaudent.*

V. *Letamini.*

O_ꝝ. *Maiestatem tuam.*

30 <Sanctorum felicis et adacti, martyrum.>¹⁷⁶

.iiii. lecciones et *Te deum.*

Lc.ii. *Cum furor diocliciani.*

Cetera plurimorum martyrum.

¹⁷⁶ 30 August: Felix and Adauctus of Rome (? – c.304), martyred under Diocletian. Little is known of these historical saints, ‘though they must be among the most solidly attested of all Roman martyrs.’ (Farmer:163). Felix was a priest who was joined on the way to his execution by an unknown Christian, subsequently called ‘the additional one’, i.e. Adauctus.

MENSE SEPTEMBRIS.

31 Sancte cuthburge, virginis non martyris.¹⁷⁷

O_ꝝ. Deus qui eximie.

.111. lecciones et Te deum.

Cetera unius virginis non martyris.

⟨MENSE SEPTEMBRIS.⟩

1 Sancti egidii, abbatis.¹⁷⁸

O_ꝝ. Deus qui hodiernam diem. ⟨recte O_ꝝ. Deus qui hodierna die.⟩

Eodem die, mem̄. de sancto prisco.¹⁷⁹

O_ꝝ. Ominipotens sempiterne.

.ix. lecciones fiant.

Lc.ii. *Sanctus igitur Egidius.*

Medie lecciones de sancto prisco.

Cetera omnia unius confessoris et abbatis.

4 In translacione sancti cuthberti,
episcopi et confessoris.¹⁸⁰

O_ꝝ. Presta quesumus omnipotens deus.

.ix. lecciones fiant; nisi facte fuerint in quadragesima, tunc fiant hic .111. lecciones et Te deum. Et totum servicium unius confessoris et pontificis.

¹⁸¹ ||[Fiant de alio festo, nisi facta fuerat in quadragesima. Tunc fiant hic .111. lecciones de communi unius confessoris et potificis.]

¹⁷⁷ 31 August: Cuthburga, or Cuthburgh, Cupburgh (? – c.725), sister of Ine, king of Wessex; queen consort of Aldfrith, king of Northumberland; venerated as the first abbess of Wimborne Minster. See Pfaff Liturgy:381ff for a discussion of this feast in Sarum sources.

¹⁷⁸ 1 September: Giles of Athens (c.650 – c.710), the hermit of Nîmes; founder and first abbot of the monastery between Arles and Nîmes that was later named after him (in modern Saint-Gilles-du-Gard). In the medieval context, he was revered for his extreme humility.

¹⁷⁹ 1 September: Priscus (perhaps 3rd century); little is known of the historical Priscus. In the medieval context, he was venerated as the first bishop of Capua, martyred under Nero.

¹⁸⁰ 4 September: Translation (in 698) of Cuthbert (c.634 – 687), bishop of Lindisfarne. Deposition feast 20 March.

¹⁸¹ This marginal note merely repeats the rubrics from the main text.

MENSE SEPTEMBRIS.

¶[Quando festum sancti Cuthherti a dominica differtur in .ii. feriam, tunc fiant medie lecciones de sancto Bertino cum versiculo et responsoriis de .ii. nocturno unius confessoris et abbatis.

Et post *Benedictus*, fiat de eo mem⁹.
Cum hac *A. Iustum deduxit dominus*.
Quere hanc antiphonam in laudibus unius confessoris et abbatis.
Et *V. Iustus ut palma*.
Oꝝ. ut supra.]

⟨5⟩ **Sancti bertini, abbatis.¹⁸²**

Oꝝ. Omnipotens sempiterne deus.
.iiii. lecciones cum nocturno.
Lc. Egregius (vir dei) abbas.
Cetera de communi unius confessoris et abbatis.

⟨8⟩ **In nativitate sancte marie virginis.¹⁸³**

Ad vesperas.

Super psalmos.

A. Dei genitrix. P. Laudate pueri.
A. Beata progenies. P. Laudate dominum omnes gentes.
A. Sancta maria. P. Lauda anima.
A. Sub tuam. P. Laudate dominum quoniam bonus.
A. Beata dei. P. Lauda ierusalem.
Caꝝ. Ego quasi.
R. Stirps iesse. V. Virgo dei. Et.
Gloria. Requiescit.
Y. Ave maris stella.
V. Sancti dei genitrix.
A. Nativitas. P. Magnificat. |
Oꝝ. Supplicationem.

71^v

¹⁸² 5 September: Bertin (c.615 – c.709), co-founder and first abbot of the monastery of St Peter, later renamed the Abbey of St Bertin, located in what was then called Sithiu (modern Saint-Omer, named after St Omer, or Audomar, bishop of Terouenne (no feast at Sarum), who sent St Bertin and his companions to establish the monastery).

¹⁸³ 8 September: the Nativity of blessed Mary.

MENSE SEPTEMBRIS.

¶ Ad completorium.

A. *Beata mater.* P. *Cum invocarem.*

Cap. *Tu in nobis.*

Y. *<Salvator mundi.*

V. *Custodi nos.*)¹⁸⁴

A. *Glorificamus te.* P. *Nunc dimittis.*

||[Hoc completorium non mutatur per octavas, nisi in exaltacione sancte crucis.]

Ad matutinas.

Invit. *Corde et voce.*

Y. *Quem terra ponthus.*

In .i. nocturno.

A. *Hodie nata.* P. *Domine dominus noster.*

A. *Beatissime.* P. *Celi enarrant.*

A. *Quando nata.* P. *Domini est terra.*

V. *Sancta dei genitrix.*

Lc. *Approbate consuetudinis.*

R. *Hodie nata.* V. *Beatissime.*

R. *Beatissime.* V. *Cum iocunditate. Ut.*

R. *Stirps.* V. *Virgo dei.*

In .ii. nocturno.

A. *Hodie nata.* P. *Eructavit.*

A. *Dignum.* P. *Deus noster.*

A. *Benedicta.* P. *Fundamenta.*

V. *Post partum.*

R. *Nativitas gloriose.* V. *Cum iocunditate.*

R. *Nativitas tua.* V. *Felix.*

R. *Ad nutum.* V. *Ut vicium. Sicut.*

In .iii. nocturno.

A. *Nativitas.* P. *Cantate .i°.*

A. *Ista est.* P. *Dominus regnavit exultet.*

A. *Felix.* P. *Cantate .ii°.*

V. *Speciosa.*

¹⁸⁴ The text in brackets here corrects an obvious omission; see C:104^r, H:87^r, A:52^r, 1531-P:46^r (C-10:{1277}). (The page following S:115^v, which would have contained this rubric, has been torn out.)

MENSE SEPTEMBRIS.

Evn̄g. *Liber generacionis.*

R̄. *Beata progenies. V. Felix certe. Que.*

R̄. *Corde et. V. Omnes. In hac.*

R̄. *Solem. V. Cernere. Stella.*

V. *Ora pro nobis.*¹⁸⁵

R̄ia. per hebdomadam.

R̄. *Gloriose. V. Hodie. Cuius.*

R̄. *Regali. V. Corde. Et. (recte Cuius.)*

R̄. *Nativitas. V. Ipsa enim. Que.*

In laudibus.

A. *Nativitas est. V. Dominus regnavit.*

A. *Nativitas gloriose.*

A. *Regali. |*

A. *Corde.*

A. *Cum iocunditate.*

CaP. *Ego quasi.*

Y. *O gloriosa domina.*

V. *Elegit eam.*

A. *Nativitatem hodiernam. V. Benedictus.*

Oy. ut supra.

¶ Ad .i.

A. *Nativitas est.*

Ad .ii.

A. *Nativitas.*

CaP. *Ego quasi.*

Responsoria et versiculi sicut in assumptione dicantur ad omnes horas.

Ad .vi.

A. *Regali.*

CaP. *Transite ad me.*

¹⁸⁵ This is the versicle before lauds.

MENSE SEPTEMBRIS.

Ad .ix.

A. *Cum iocunditate.*
Cap. *Qui audit me.*

[Supradictus ordo horarum servetur cotidie, nisi in exaltacione sancte crucis.]

¶ Ad vespertas.

A. *Nativitas est.* P. *Dixit dominus.*
P. *Confitebor.*
P. *Beatus vir.*
P. *De profundis.*
P. *Memento.*

Iudem psalmi cum predicta antiphona dicatur cotidie ad vespertas per octavas.

Cap. *Ego quasi.*
R. *Solem iusticie.*
Y. *Ave maris stella.*
 vel Letabundus.
V. *Elegit eam.*
A. *Gloriose.* P. *Magnificat.*
O. ut supra.

Ad memm. de sancta maria.

Antiphone [[per octavas.
A. *O gloria.*
A. *Ibo michi.*
A. *Alma redemptoris.*
A. *Ave regina.*
A. *Sancta maria.*
A. *Quam pulcra es.]]¹⁸⁶*

[Antifane *(recte Antiphone)* de sancta maria ad processionem per estatem in introitu chori, nisi infra Assumptionem et Nativitatem beate Marie.

A. *Ave regina.*
A. *Alma redemptoris.*
A. *Beata dei genitrix.*
A. *Speciosa.*
A. *Ibo michi.*
A. *Quam pulcra.]*

¹⁸⁶The text in brackets here is written over an erasure of four lines.

MENSE SEPTEMBRIS.

«9»

Secunda die.

Invit. *In honore.*

Y. *Quem terra.*

A. *Benedicta tu.*

Et cetere antiphone cum suis psalmis que sequuntur.

V. *Sancta dei genitrix.*

R. *Hodie nata.*

R. *Beatissime.*

R. *Gloriose.*

In laudibus.

Hec sola A. *Nativitas.*

Cap. *Ego quasi.*

Y. *O gloriosa.*

V. *Elegit eam.*

A. *Dei genitrix.* P. *Benedictus.*

Et antiphone que sequuntur de historia dicantur infra octavas ad memoriam
72^r | et ad *Magnificat* et *Benedictus*.

O. *Supplicationem.*

Memoria fiat de sancto Gorgonio, martyre.¹⁸⁷

O. *Sanctus (gorgonius) martyr.*

Cotidie infra octavas dicatur servicium de sancta maria hoc modo preter
responsoria, que mutantur.

Ad .i. et ad alias horas,
omnia fiant sicut in die.

Ad vespertas.

A. *Beata progenies.* P. *Magnificat.*

O. *Supplicationem.*

¹⁸⁷ 9 September: Gorgonius of Rome (perhaps 3rd century). Little is known of the historical Gorgonius. In the medieval context, he was thought to be from Nicomedia, where he held high office under Diocletian, under whose edict he was martyred with his companion and fellow courtier, Dorotheus.

MENSE SEPTEMBRIS.

«10»

Tercio die.

R. *Nativitas gloriose.*
R. *Nativitas tua.*
R. *Regali.*
A. *Sancta maria. I. Benedictus.*

¶ Ad vespertas.

A. *Sub tuam proteccionem. I. Magnificat.*

Mem. de martyribus Protho et Iacinto.¹⁸⁸
A. *Gaudent in celi.*
V. *Letamini.*
Oy. *Beatorum martyrum tuorum prothi et Iacincti nos (quesumus) domine foveat.*

«11»

Quarto die.

R. *Beata progenies.*
R. *Corde.*
R. *Nativitas est.*
A. *Hodie nata. I. Benedictus.*

Mem. de martyribus.
A. *Istorum est.*
V. *Mirabilis deus.*
Oy. ut supra.

[Die quarto et ceteris diebus infra octavas, dicantur antiphone de nocturnis secundum ordinem super psalmos *Benedictus* et *Magnificat*, nisi in dominica.

Mem. de martyribus Proto et Iacinto.
Oy. ut supra.

|| Sequentibus vero diebus infra octavas servetur ordo de versiculis et responsoriis ad matutinas qui in predictis tribus diebus, si dies dominicus non intervenerit.

Si vero dies dominicus infra octavas ante festum exaltacionis sancte crucis contigerit, totum fit servitum de sancta maria hoc modo.

¹⁸⁸ 10 September: Protus (or Protatius, Proteus, Proto, Pratt) and Hyacinthus (or Hyacinth) (? – c.268). Little is known of these historical saints. In the medieval context, they were thought to be brothers, who were chamberlains to St Eugenia (no feast at Sarum), and who were martyred with her under Gallienus.

MENSE SEPTEMBRIS.

¶ Ad primas vespertas.

A. *Nativitas est.* I. *Dixit dominus.*

CaP. *Ego quasi.*

Non dicitur responsorium.

Y. *Ave maris.*

V. *Sancta dei genitrix.*

A. *Nativitas tua.* I. *Magnificat.*

O. *Supplicationem servorum.*

Mem. de dominica,
et de trinitate.

Et processio ante crucem.

In revertendo,

de omnibus sanctis ut supra in alio festo, nisi aliqua dominica omnino differatur.

Deinceps non servetur ordo dierum in versiculis (et) responsoriis ad matutinas cantandis, sed supradictus ordo versiculorum, responsorum, et antiphonarum servatur in sequentibus diebus infra octavas; ita tamen quod in die lune dicentur versiculus et responsoria de primo nocturno ystorie.]¹⁸⁹

¶ Si dies dominicus infra octavas contigerit, tota historia cantetur sicut in die primo, absque R. *Stirps iesse*, et absque R. *Solem iusticie*; et loco eorum dicantur duo responsoria ferialia. Nonum autem R. erit *Ad nutum domini*, quod dicatur ad primas vespertas.

Processio fiat ad crucifixum, sicut in alio festo prenotatum est.

¶ 14

In exaltacione sancte crucis.¹⁹⁰ |

Ad vespertas.

Super psalmos, A. *Dulce lignum* V [sine alleluia.] I. feriales.

CaP. *Michi autem.*

R. *O crux viride* .. [sine alleluia et sine prosa.]

Y. *Impleta sunt.* V. *Arbor decora.* V. *Beata cuius.* V. *O crux ave.* V. *Te summa.*

V. *Hoc signum crucis.* .. [Et dicitur responsio sine alleluia.]

A. *O crux benedicta.* I. *Magnificat.*

O. *Deus qui unigeniti.*

¹⁸⁹ The last few words in each line of this note are nearly illegible, but they correspond to the rubrics in the *New Ordinal*.

¹⁹⁰ 14 September: exaltation of the Holy Cross. This feast marks the day after the dedication of the newly-completed Church of the Holy Sepulcher in Jerusalem, when a piece of what was believed to be the true cross was brought into the basilica from a nearby chapel.

MENSE SEPTEMBRIS.

Memoria de martyribus.¹⁹¹

A. Gaudent.

V. Letamini in deo.

Oꝝ. Presta quesumus omnipotens deus.

+||[Quando hoc festum in dominica contigerit, fiat solemnis memoria de dominica ad utrasque vesperas et ad matutinas cum missa dominicali in capitulo; fiat etiam memoria de Trinitate solemniter ad primas vesperas et ad matutinas.]

Tunc eat processio ad crucem,

cum hac *A. O crux gloriosa* ^v[et finiatur cum *alleluya*.].

V. Dicte in nacionibus.

Oꝝ. Deus qui pro nobis.

In redeundo,

dicatur *A. de sancta maria, Beata dei genitrix.*

^v[*Oꝝ. Supplicationem.*]

Require omnia in invencione sancte crucis.

Vespere et matutine de sancta maria,

dicantur sicut in precedentibus feriis infra octavas + [sine aliqua memoria.

Completorium,

dicitur cum *A. super psalmos, Beata mater et innupta.*

Item ad horas,

omnia fiant sicud infra octavas cum ymno et psalmis sicud extra octavas.

Tamen ad *ii. dicitur,*

Cap. In omnibus requiem.

R. Ave Maria. V. Sancta dei genitrix.

Oꝝ. Supplicationem seniorum.]

¹⁹¹ 14 September: Cornelius (? – 253), pope of Rome 251 – 253, martyred under Trebonianus Gallus. Cornelius was elected pope about 14 months after the martyrdom of the previous pope Fabian (feast day 20 January), prevailing over the supposed frontrunner, Novatian. Cornelius convened a synod that excommunicated Novatian and his followers. Cornelius subsequently died in exile.

Cyprian (c.200 – 258), bishop of Carthage 249 – 258, martyred under Valerian; he had earlier survived the Decian persecutions by going into hiding. Cyprian supported the efforts of Cornelius to suppress the Novatian heresy. Cyprian is arguably the most influential Latin theologian prior to the Edict of Milan (313).

MENSE SEPTEMBRIS.

¶ Ad matutinas.

Invit. *Regem dominum*
Y. *Pange lingua.*

In .i. nocturno.

A. *Adoramus.* P. *Domine dominus noster.*
A. *Per signum.* P. *Domine in virtute.*
A. *Nos autem.* P. *Domini est terra.*
V. *Hoc signum crucis.*
Lc.i. *Tempore illo.*
R. *Dulce lignum.* V. *Hoc signum.*
R. *Hoc signum.* V. *Cum sederit. Tunc.*
R. *Adoramus.* V. *Tuam crucem.*

In .ii. nocturno.

A. *Salva nos.* P. *Exaltabo te.*
A. *Salvator.* P. *Omnes gentes.*
A. *Adoremus.* P. *Iubilate i.*
V. *Exultent iusti.*
Lc.iiii. *de martyribus. Temporibus decii.*¹⁹²
R. *Sancti tui.*
R. *(Verbera) Carnificum.*
R. | *O veneranda.*

72^v

In .iii. nocturno.

A. *Tuam crucem.* P. *Notus in iudea.*
A. *Crux alma.* P. *Cantate i.*
A. *Crux fidelis.* P. *Dominus regnabit exultet.*
V. *Adoramus te.*
Nulla exposicio.
R. *Tuam crucem.* V. *Adoramus.*
R. *O crux gloriosa.* V. *Michi autem. Per quod.*
R. *Per tuam.* V. *Miserere. Qui.*
Gloria patri. Et.

¹⁹² In Š:117^v, Č:105^v, Ḥ:88^r, Ā:52^v, 1531-S:137^v (C-10:{1349}), the incipit of the lesson is different, ‘Leccio .iii. Tenuit decius cesar’.

MENSE SEPTEMBRIS.

¶. *Dicite in nacionibus.*

In laudibus.

¶. *O magnum.*

¶. *Ecce crucem.*

¶. *Crux admirabilis.*

¶. *Super omnia.*

¶. *Crux benedicta.*

Cap. *Michi autem.*

Y. *Crux fidelis.* ¶. *Sola digna.* ¶. *Gloria et honor.*

¶. *Omnis terra.*

¶. *O crux.* ¶. *Benedictus.*

Oꝝ. *Deus qui unigeniti.*

Mem. de martyribus.

¶. *Istorum est.*

¶. *Mirabilis.*

Oꝝ. *Presta quesumus omnipotens deus.*

Mem. de sancta maria.

¶. {*Hodie nata.*} [Cum una antiphona suo ordine.]

¶ Ad .i.

¶. *O magnum.*

R. *Īhu x̄pe.* Dicatur cum *alleluya.*

Ad .ii.

¶. *Ecce crucem.*

Capitula, responsoria, et versiculi ad omnes horas sicut in alio festo.

Ad .vi.

¶. *O crux.*

Ad .ix.

¶. *Crux benedicta.*

MENSE SEPTEMBRIS.

¶ Ad vesperas.

Super psalmos feriales, **A.** *O magnum pietatis.*

Cap. *Michi autem.*

Y. *Crux fidelis.*

V. *Omnis terra.*

A. *O crux splendidior.* **P.** *Magnificat.*

Oz. *Deus qui unigeniti.*

{Ad processionem.

A. *Crux fidelis.*}

Mem̄. de sancta maria.

¹⁹³ [Tunc fiat solennis mem̄. de sancta maria cum hac
A. *Nativitas tua.*
V. *Sancta dei genitrix.*
Oz. *Supplicacionem.*

Deinde fiat solennis mem̄. de sancto Nicomedē, martyre.¹⁹⁴
Oz. *Adesto domine.*

|| Vespe de sancta maria,

extra chorūm dicentur hoc modo.

Super psalmos, hec sola **A.** *Dei genitrix.* **P.** *Dixit dominus.*

Cap. *Ego quasi vitis.*

Responsorium, ymnus et cetera sicud ad primas vesperas in prima die dicantur.

|| Completorium,

sicud extra octavas dicitur, cum **A.** *Beata mater* super psalmos.

|| Ad completorium de die,

sicud in festo sancte trinitatis.

¹⁹³ In 1319, the Feast of Relics was moved from 15 September to the Sunday after the translation of Thomas Becket (7 July); see footnote 121. As a result, 15 September became solely the octave of the Assumption, and the rubrics in the marginal note here are possibly intended to implement this change. Note, however, that the rubrics for the Feast of Relics in the main text are not crossed out.

¹⁹⁴ For the saints mentioned in this extensive marginal note, see the footnotes that accompany the main text, below.

MENSE SEPTEMBRIS.

«15»

|| In octava nativitatis beate marie.

Ad matutinas.

Invitatorium triplex. Tota dicitur istoria, sicud in dominica prenotatum est.

Lc. i. Ezechias.

Tres ultime fiant de exposicione evangelii, *Loquente ihu*, ut supra in dominica.

|| In laudibus,

omnes antiphone dicantur.

Mem. de sancto nichomede.

Cum Oꝝ. ut supra.

|| Ad omnes horas.

Omnia fiant sicud infra octavas.

Ad secundas vespertas,

non dicitur responsorium, sed fiant sicud in die.

Cum Yº. *Ave maris stella.*

|| Et fiat mem. de sancta editha virgine.

Oꝝ. *Deus qui fidelibus.*

Deinde fiat memoria de martyribus euphemia, lucia, geminiano.

Oꝝ. *Presta quesumus.*]

«15»

In festivitate reliquiarum.¹⁹⁵

Ad vespertas.

Super psalmos.

A. Sancti per fidem. P. Laudate pueri.

A. Isti sunt | sancti. P. Laudate dominum omnes gentes.

A. Absterget. P. Lauda anima.

A. Sanctum est. P. Laudate dominum quoniam bonus.

A. Gaudent in celis. P. Lauda ierusalem.

Cap. Hii sunt.

R. Iusti <autem> in perpetuum.

Yº. Sanctorum meritis.

V. Letamini.

A. Fulgebunt. P. Magnificat.

Oꝝ. Presta quesumus ominpotens deus.

¹⁹⁵ 15 September: the feast for all the relics housed in the cathedral, venerated as a group.

MENSE SEPTEMBRIS.

¶ Ad completorium.

A. Sanctorum precibus. P. Cum invocarem.
Cap. Tu in nobis.
Y. Salvator.
A. Lucem tuam. P. Nunc dimittis.

Ad matutinas.

Invit. Venite adoremus. P. Venite.
Y. Sanctorum meritis.

In .i. nocturno.

A. Secus recursus. P. Beatus vir.
A. Tanquam aurum. P. Quare fremuerunt.
A. Si coram. P. In domino confido.
V. Letamini.
Lc.ii. Hodie dilectissimi.
R. Absterget. V. Non esurient. Quoniam.
R. Exultabunt. V. Epulentur. Letabuntur.
R. Iusti in perpetuum. V. Ideo. Et cogitacio.
Gloria (laus) et honor. Apud altissimum.

In .ii. nocturno.

A. Dabo sanctis. P. Domine quis habitabit.
A. Sanctis qui. P. Conserva me.
A. Sancti qui. P. Domini est terra.
V. Exultent iusti.
R. Letamini. V. Cantate
R. Sancti tui. V. Victricem.
R. In circuitu. V. Lux perpetua.
V. Gloria.

In .iii. nocturno.

A. Iusti autem. P. Exultate iusti.
A. Tradiderunt. P. Benedicam.
A. O quam. P. Quam dilecta.
V. Iustorum anime.
Evn̄g. Videns turbas | ih̄c.
R. Corpora sanctorum. V. Sapienciam.
R. Propter testamentum. V. Fuerunt. Quia.
R. Concede nobis. V. Adiuvent nos. Talem.
Gloria. Ut.

MENSE SEPTEMBRIS.

V. *Iusti autem in perpetuum.*

In laudibus.

A. *Iustorum <autem> anime.*

A. *Cum palma.*

A. *Corpora sanctorum.*

A. *Martyres domini.*

A. *Exultabunt.*

Cap. *Hi sunt viri.*

Y. *Rex gloriose.*

V. *Mirabilia deus.*

A. *Te gloriosus.* P. *Benedictus.*

O. *Presta quesumus omnipotens deus.*

¶ Ad .ii.

A. *Iustorum <autem> anime.*

Ad .ii.

A. *Cum palma.*

Cap. *Hii sunt viri.*

Responsoria et versiculi plurimorum martyrum dicantur ad omnes horas.

Ad .vi.

A. *Corpora sanctorum.*

Cap. *Sapienciam sanctorum.*

Ad .ix.

A. *Exultabunt.*

Cap. *Corpora sanctorum.*

¶ Ad vesperas.

A. *Iustorum autem.* P. *Confitebor.*

P. *Credidi propter.*

P. *In convertendo.*

P. *Eripe me.*

P. *Lauda ierusalem.*

Cap. *Hii sunt.*

R. *In circuitu.*

Y. *Rex gloriose.*

V. *Mirabilis Deus.*

MENSE SEPTEMBRIS.

A. Salvator. I. Magnificat.
Oꝝ. ut supra.

Completorium,
ut supra.

Cotidie infra octavas et in octava,
fiat memoria de reliquiis ad vesperas et ad matutinas.

A. Corpora sanctorum.
V. Beati qui habitant.
Oꝝ. Presta quesumus omnipotens deus.

Ubi festum reliquiarum hac die non celebratur, totum servicium fiet de sancta maria cum .ix. lectionibus, sicut in dominica infra octavas notatum est.

Evn̄g. Loquente ihu.

Et memoria fiat de sancto Nichomedede, martyre.¹⁹⁶
Oꝝ. | Adesto domine.

Quinta, sexta, et septima die, responsoria ut in secunda, tercia, et quarta die prenotatum est.

«16» **Sancte edithe, virginis.¹⁹⁷**

Oꝝ. Deus qui fidelibus.
.ix. lecciones.
Cetera de communi unius virginis non martyris.

Eodem die de sanctis Eufemia, Lucia, et Geminiano, martyribus.¹⁹⁸ Memoria et medie lecciones fiant.

Oꝝ. Presta quesumus omnipotens deus.

¹⁹⁶ 15 September: Nicomedes of Rome (?); see footnote 75 on the principal feast, 1 June.

¹⁹⁷ 16 September: Edith of Wilton, or Editha, Ediva, Eadgyð (961 – 984), daughter of Edgar, king of England; nun at Wilton Abbey.

¹⁹⁸ 16 September: Euphemia of Chalcedon, Ευφημία ἡ μεγαλομάρτυς (? – c.304), martyred under Diocletian. Little is known of the historical Euphemia. In the medieval context, she was thought to be a young noblewoman who refused to sacrifice to pagan idols.

Lucia and Geminianus of Rome (? – c.304), likely fictional saints. In the medieval context, they were venerated for the many sensational miracles ascribed to them.

MENSE SEPTEMBRIS.

Lc. i. *Interveniente sancto Wyntonio pontifice.*

Lc. ii. de communi plurimorum martyrum.

¶[Cum versiculis et responsoriis de .ii. nocturno, nisi quando hoc festum in dominica vel in .ii. feria contigerit; tunc enim dicantur versus et responsoria de .i. nocturno.

Et .iii. ultime lecciones de proprietate sancte edithe sine exposicione evangelium legantur. Cetera de communi unius virginis non martyris.

Vespere erunt de sancta Editha.

Et mem. de sancto lamberto.

Oꝝ. *Sancti lamberti martyris.]*

«17»

Sancti lamberti.¹⁹⁹

.iii. lecciones et *Te deum.*

Lc. i. *Gloriosus martyr. (recte Lc. i. Gloriosus vir.)*

Cetera omnia unius martyris et pontificis.

8[||*Sancti lamberti, martyris.*

.iii. lecciones.

Cetera unius martyris et pontificis.

Lc. i. *Gloriosus vir dei lambertus.*²⁰⁰

|| Si hoc festum vel aliquod aliud festum .iii. lectionum in aliqua feria quatuor temporum septembbris contigerit, dicantur matutine de sancto cum nocturno, et missa dicitur de ieunio, nisi istoria *Peto domine* in ebdomada fuerit inchoanda. Quando dies dominicus in crastino sancti lamberti evenerit, tunc in ipsa dominica semper erunt vespere de sancta maria cum pleno servicio in crastino.]

«21»

Sancti mathei, apostoli et evangeliste.²⁰¹

Ad vesperas.

A. *Placentes deo. Iſi. feriales.*

¹⁹⁹ 17 September: Lambert (c.636 – c.700); Frankish nobleman; with St Willibrord of Northumbria (no feast at Sarum), he was a missionary to the area around the lower Meuse (or Mouze, Maas) river; later bishop of Maastrich c.670 – c.700; murdered as a result of domestic intrigues surrounding the mistress of Pepin of Heristal.

²⁰⁰ The marginal note begins by repeating the rubrics already found in the main text.

²⁰¹ 20-21 September: vigil and day of Matthew, the Apostle and Evangelist (1st century), a disciple of Jesus; sometimes called Levi; author of a Gospel account, possibly not the surviving one that bears his name. In the medieval context, he was thought to be the Apostle to Colchis, the ‘second Ethiopia’ in Armenia, where he was martyred.

MENSE SEPTEMBRIS.

Cap. *Similitudo*.

R. *Quatuor animalia*.

Y. *Mathee sancte. V. Annue x̄pe*.

V. *In omnem terram*.

A. *Ecce ego. P. Magnificat*.

O. *Da nobis*.

Eodem die, mem. de sancto Laudo, episcopo et confessore.²⁰²

A. *Confessor*.

V. *Amavit eum*.

O. *Presta quesumus*.

||[Ad completorium.

Omnia fiant sicut in festo sancte trinitatis.]

Ad matutinas.

Invit. *Regem evangelistarum. P. Venite*.

Y. *Mathee. V. Annue x̄pe*.

In .i. nocturno.

A. *Convocatis. P. Celi enarrant*.

A. *Mittens. P. Benedicam*.

A. *Īhu x̄pi. P. Eructavit*.

V. *In omnem terram*.

Lc.ii. *Erant duo magi*.

R. *In visione. V. De medio. Et*.

R. *Quatuor facies. V. Sub pennis*.

R. *Similitudo. V. Due penne*.

In .ii. nocturno.

A. *Sapienciam. P. Omnes gentes*.

A. *Labia eorum. P. Exaudi deus deprecationem*. |

73^v

A. *Elegit eos. P. Exaudi deus oracionem*.

V. *Constitues eos*.

R. *Facies et. V. Pedes eorum. Incedentes*.

R. *Similitudo. V. Et unumquodque*.

R. *Quatuor. V. Erat autem. Splendor*.

Gloria. Et.

²⁰² 21 September: Lô, or Laud, Launus (? – c.565), bishop of Coutances 525 – c.565. Little is known of the historical St Lô.

MENSE SEPTEMBRIS.

In .ii^o. nocturno.

- ¶. Electi sunt. ¶. Confitebimur.
¶. Sapienciam. ¶. Dominus regnavit exultet.
¶. Spiritu. ¶. Dominus regnavit irascantur.
¶. Nimis honorati.
Evn̄g. Cum transiret.
¶. Cum aspicerem. ¶. Aspectus. Et.
¶. Statura. ¶. Per quatuor. Et aspectus.
¶. Cum ambularent. ¶. Cum elevarentur. Quocunque.
Gloria. Illuc.

¶. Dedisti hereditatem.

In laudibus.

- ¶. Dilecti deo.
¶. Dederunt.
¶. Ex omni corde.
¶. Implevit.
¶. Datum est.
Cap̄. Similitudo.
Y^o. Exultet.
¶. Annunciaverunt.
¶. In medio. ¶. Benedictus.
Oy. Beati mathei.

Men̄. de sancto laudo.

¶ Ad .i.

- ¶. Dilecti.

Ad .ii.

- ¶. Dederunt.
Cap̄. Similitudo.

Responsoria et versiculi de communi apostolorum dicantur ad omnes horas.

Ad .vi.

- ¶. Ex omni.
Cap̄. Similitudo animalium.

MENSE SEPTEMBRIS.

Ad .ix.

A. Datum est.

Cap. Hec erat visio.

¶ Ad vesperas.

A. Iuravit. P. Dixit dominus.

Et alie antiphone cum suis psalmis.

Cap. Similitudo.

¶ [R. Cum ambularent.]

Y. Exultet.

V. Annuciaverunt.

A. Sapienciam. P. Magnificat.

O. Beati mathei.

¶ Mem. de sancto mauricio sociorumque (recte sociisque) eius.

A. Isti sunt.

V. Letamini.

O. Quesumus domine.

«22» **(Sancti mauricii sociorumque eius, martyrum.)²⁰³**

Invit. (et) cetera omnia de communi plurimorum martyrum.

.ix. lecciones fiant. |

Lc. Dioclicianus.

«23» **Sancte tecle, virginis.²⁰⁴**

.iiii. lecciones cum nocturno.

Cetera de communi unius virginis non martyris.

²⁰³ 22 September: Maurice, or Moritz, Morris (c.250 – 287), an Egyptian, born in Thebes (modern Luxor), a soldier in the Roman army, and principal officer of the Theban Legion that came to Gaul to fight under Maximian. He and all (more likely, a few) of his fellow soldiers were executed in Agaunum (modern Saint Maurice-en-Valais, Switzerland) for refusing to sacrifice to pagan gods. There is debate as to the extent of the historicity (if any) of this story.

²⁰⁴ 23 September: Thecla of Iconium, Θέκλα (1st century); though widely venerated from ancient times as a follower of St Paul (feast days 29 & 30 June), Thecla is a literary creation.

MENSE SEPTEMBRIS.

«25» **Sancti firmini, episcopi et martyris.²⁰⁵**

.111. lecciones et *Te deum*.

Lc.ī. Firminus <vero> cum esset.

Cetera de communi unius martyris et pontificis.

«26» **Sanctorum cipriani et iustine virginis, martyrum.²⁰⁶**

.111. lecciones et *Te deum*.

Cetera de communi plurimorum martyrum.

Lc.ī. Ciprianus vero. <recte Lc.ī. Ciprianus episcopus. >

«27» **Sanctorum cosme et damiani, martyrum.²⁰⁷**

Oꝝ. Magnificet te.

.111. lecciones et *Te deum*.

Lc.ī. Temporibus diocliciani.

Cetera de communi plurimorum martyrum.

[*Cum R̄. Hec est vera fraternitas.*]

«29» **Sancti michaelis archangeli.²⁰⁸**

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, *A. Excelsi regis.*

²⁰⁵ 25 September: Firmin of Pamplona and Amiens (possibly 3rd century). Firmin is associated with Pamplona, perhaps his birthplace, and Amiens, where he was martyred. He may or may not have been bishop of either city. There is a great deal of confusion among various saints named Ferminus.

²⁰⁶ 26 September: Cyprian and Justina of Antioch in Pisidia (? – c.300). Little is known of these historical saints. In the medieval context, Cyprian was thought to be a magician who tried to seduce Justina, but was instead converted by her; both were subsequently martyred.

²⁰⁷ 27 September: Cosmas and Damian of Aegaeia, Κοσμᾶς καὶ Δαμιανὸς οἱ ἀνάργυροι (? – c.287), reputed to be twin brothers; physicians who accepted no payment (thence their moniker the ‘unpaid’ or ‘unmercenary’); martyred under Diocletian.

²⁰⁸ 29 September: Michael the Archangel, the leader of the heavenly army and a key figure in Christian narratives of the Last Judgment and the apocalyptic battle between heaven and hell. This feast marks the consecration of the church of St Michael on the Via Salaria near Rome; but it is generally understood to be the principal feast of St Michael himself and, to a lesser extent, of all the bodiless powers of heaven.

MENSE SEPTEMBRIS.

Cap. *Significavit deus.*

R. *Te sanctum.*

Y. *Tibi xpe.*

V. *In conspectu angelorum.*

A. *Dum sacrum. P. Magnificat.*

O. *Deus qui miro ordine.*

Ad processionem.

A. *Fidelis sermo.*

V. *Gaudent angeli. V. [Stetit angelus iuxta.]*²⁰⁹

O. *{Perpetuum nobis domine.}*

+ [O. *Beati Michaelis archangeli tui intervencione suffulti, supplices te domine deprecamur: ut quos honore prosequimur, contingamus et mente. Per dominum.*]

In redeundo de sancta maria.

¶ Ad completorium.

A. *Miserere. P. Cum invocarem.*

Y. *Salvator.*

A. *Lucem tuam. P. Nunc dimittis.*

¶ Ad matutinas.

Invit. *Cuncta agmina. P. Venite.*

Y. *Tibi xpe.*

In .i. nocturno.

A. *Introibo. P. Verba mea.*

A. *Stetit angelus. P. Domine dominus noster.*

A. *Ascendit. P. In domino confido.*

V. *Stetit angelus.*

Lc. *Novem esse angelorum.*

74^r

R. *Factum est. V. Milia. | Salus.*

R. *Stetit angelus. V. Factum est.*

R. *Hic est. V. Archangele. Cuius.*

Gloria. Et.

In .ii. nocturno.

A. *Michael archangele. P. Domine quis habitabit.*

²⁰⁹ There is an erasure of half a line, and the text in brackets here is written over the erasure.

MENSE SEPTEMBRIS.

A. *Michael prepositus.* P. *Exaltabo te.*
A. *Gloriosus.* P. *Omnes gentes.*
V. *Ascendit fumus.*

R. *Venit michael.* V. *Data est. Ut.*
R. *In tempore illo.* V. *In tempore illo. Et veniet.*
R. *Fidelia sermo.* V. *Gaudent angeli. Gracia.*
Gloria patri.

In .iii^o. nocturno.

A. *Concussum est.* P. *Dominus regnavit exultet.*
A. *Data est. (recte A. Data sunt.)* P. *Dominus regnavit irascantur.*
A. *Laudemus.* P. *Benedic .i^o.*
V. *In conspectu angelorum.*
Evn̄g. *Accesserunt ad ih̄m discipuli.*
R. *In conspectu.* V. *Cantate ei.*
R. *In conspectu.* V. *Deus meus.*
R. *Te sanctum.* V. *Cherubin. Te.*
Gloria. Laus.

V. *Ascendit fumus.*²¹⁰

In sequenti festo sancti Michaelis,²¹¹ hoc sequens responsorium sit nonum;
et in hoc festo non dicitur, sed in alio festo ad vesperas et ad matutinas.

R. *Archangeli.* V. *Perpetuum. Ut.*

In laudibus.

A. *Dum preliaretur.*
A. *Dum committeret.*
A. *Archangele.*
A. *Angeli.*
A. *Angeli archangeli.*
Cap. *Significavit.*
Y. *Xp̄e sanctorum.*
V. *Laudate dominum omnes angeli eius.*
A. *Factum est.* P. *Benedictus.*
Oꝝ. *Deus qui miro.*

²¹⁰ This is the versicle before lauds.

²¹¹ I.e the feast of St Michael ‘in monte tumba’ on 16 October, below.

MENSE SEPTEMBRIS.

¶ Ad .i.

¶. *Dum preliaretur.*

Ad .ii.

¶. *Dum committeret.*

Cap. *Significavit.*

R. *Stetit angelus, cum alleluya. V. Habens thuribulum.*

V. *Ascendit fumus.*

Oꝝ. *ut supra.*

Ad .vi.

¶. *Archangele.*

Cap. *Factum est prelum.*

R. *Ascendit fumus.*

V. *In conspectu.*

Ad .ix.

¶. *Angeli archangeli.*

Cap. *Factum est silencium.*

R. *In conspectu angelorum. V. Adorabo.*

V. *Laudate dominum omnes angeli eius.*

[Hac die vespere ut inferius notatum est in mariena (*recte* in margine).]

Ad vesperas.

{¶. *Dum preliaretur.* ¶. *feriales.*

Cap. *Significavit.*

R. *Fidelis sermo.*

Y. [X̄pe sanctorum.]²¹²

V. *Laudate dominum omnes angeli eius.*

¶. *Michael gabriel.* ¶. *Magnificat.*

Oꝝ. *Deus qui miro.*}

¶ Mem. de sancto Ieronimo.²¹³

¶. *Iustum deduxit.*

V. *Amavit eum.*

Oꝝ. *Deus qui nobis.*

²¹² The cue for the hymn is written over a short erasure within the stricken rubrics.

²¹³ This memorial is not crossed out in the manuscript, but it would not be said here if the rubrics in the marginal notes were followed and vespers were said for St Jerome.

MENSE SEPTEMBRIS.

¶[Hac die erunt vespere de sancto Ieronimo, confessore et doctore, hoc modo.

Super psalmos feriales **A.** *Iustum deduxit.*

Caپ. *Dedit dominus confessionem.*

Rq. *Miles xپi.*

Yº. *Iste confessor.*

V. *Amavit eum.*

A. *Confessor.* **P**. *Magnificat.*

Oу. *Deus qui nobis.*

Et memoria de sancto michaele fiat,
cum hac **A.** *Michael gabriel.*

V. *Laudate deum omnes angeli eius.*

Oу. *Deus qui miro.*

Ad completorium,
omnia fiant sicut in festo sancte trinitatis.

¶ Ubi vero dedicata est ecclesia in honorem sancti michaelis tunc erunt vespere de eo ut supra dictum est. Deinde memoria de sancto Ieronimo ut supra.]

〈**Sancti ieronymi, confessoris et doctoris.214**

〈**Ad matutinas.**

Lc. 1. *Ieronimus.*

Eвnг. *Vos estis sal terre.*

Cetera omnia de communi unius confessoris et doctoris.

^**[Invit. Iustus florebit.**

Secundum Rq. erit *Iustus germinabit sicut.*

In laudibus.

A. *Iustum deduxit.*

Ad secundas vesperas.

A. *Iustum deduxit.*

Rq. *Sancte N. xپi confessor.*]

²¹⁴ 30 September: Jerome of Bethlehem, or Hieronymus (c.341 – 420); monk, hermit, priest, theologian, historian; best known for his translation of the Bible into the Latin of his time, and also known for a large number of theological writings; revered from the early Middle Ages as one of the 4 doctors of the church.

This is also the Dedication Feast at Sarum, a date not widely attested and not mentioned on this date in the *Customary* or the *Ordinal*; see Wordsworth Ceremonies:xxi, with footnote 3; Pfaff Liturgy:436. The first altars of the new cathedral were dedicated on 28 September 1225; and the high altar was dedicated on 29 or 30 September 1258.

MENSE OCTOBRI.

Hac die vespere fiant de sancto ieronimo.

Et mem̄. de sanctis remigio et germano et aliis sanctis.

A. Fulgebunt iusti.

V. Letamini.

Oꝝ. Exaudi quesumus domine.

Deinde fiat de sancto Melore (*recte Meloro*), martyre, memoria.

A. Hic est vere.

V. Gloria et honore.

Cetera de communi.

⟨MENSE OCTOBRI.⟩

¶ ⟨Sanctorum remigii, germani, vedasti, et bavonis,
episcoporum et confessorum.
Sancti mylori, martyris.⟩²¹⁵

¶ Ad matutinas.

- .111. prime lecciones de sancto Remigio sociorumque (*recte sociisque*) eius [de communi plurimorum martyrum].
 - .111. medie lecciones de sancto Melore (*recte Meloro*) martyre [videlicet de communi unius martyris].
 - .111. ultime lecciones de exposizione evangelii plurimorum confessorum.
- Cetera de communi plurimorum confessorum.

Evn̄g. *Sint lumbi vestri precincti et lucerne.*

²¹⁵ 1 October: This day, the feast of all the apostles to ‘la Gaule septentrional’, marks the translation feasts of Remi of Reims (deposition feast 13 January, not observed at Sarum), of Germain of Auxerre (deposition feast 31 July), and of Vaast of Arras and Amand of Maastricht (deposition feast for both, 6 February). This is also the deposition feast of Piat, first bishop of Tournai, though neither Piat nor Amand are mentioned on this day in Sarum sources.

For Germain, Vaast, and Amand, see the footnotes on their principal feast days.

Remi (c.437 – 533), Gallic nobleman, bishop of Reims 459 – 533; later apostle to the Franks. Remi baptized Clovis I, king of the Franks, under whom he later served as Lord Chancellor of France and Referendary of France.

Bavo of Ghent, or Baaf, Allowin (622 – 659), soldier; converted by St Amand, with whom he was a missionary to Flanders. Bavo was a widower and a monk; he is incorrectly called a bishop in many sources, including Sarum.

Mylor of Cornouaille, or Melor, Méloir (?). Little is known of the historical Mylor, and he is often confused with various Cornish saints of the same name.

MENSE OCTOBRIS.

«2» De sancto leodegario, episcopo et martyre.²¹⁶

8[In die sancti leodegarii fiat servicium de sancto thoma herfordie.²¹⁷ [] Medie lecciones de sancto leodegario, martyre, sine exposicione.]

A. *Hic est vere martyr.*

V. *Gloria et honore.*

O₂. *Da quesumus omnipotens deus. |*

.111. lecciones et *Te deum.*

Lc.ī. *Beatus leodegarius.*

Cetera de communi unius martyris et pontificis.

74^v

«6» Sancte fidis, virginis et martyris.²¹⁸

{O₂. *Presta quesumus domine.*}

||[O₂. *Deus qui presentem diem.*]

.111. lecciones et *Te deum.*

Lc.ī. *Sancta fides.*

Cetera unius virginis et martyris.

«7» Sanctorum marci, marcelli, et apulei, martyrum.²¹⁹

[Invitatorium duplex.]

O₂. *Sanctorum tuorum.*

.111. lecciones et *Te deum.*

Cetera plurimorum martyrum.

²¹⁶ 2 October: Léger of Poitiers, or Leodegar (*c.615 – 679*), abbot of Saint-Maixent 653 – 679, bishop of Autun 659 – 679; murdered as a result of political intrigues surrounding Childeric II, king of the Franks.

²¹⁷ 2 October: Thomas de Cantilupe (*c.1218 – 1282*); lecturer in canon law at Oxford University, Chancellor of Oxford, Lord Chancellor of England; bishop of Hereford, 1275 – 1282. He was canonized in 1320, the earliest possible date for this note. The small erasure here likely read ‘non sarum’.

²¹⁸ 6 October: Faith of Agen, or Foy (*3rd century*). Little is known of the historical St Faith. In the medieval context, she was venerated as a child martyr who refused to sacrifice to pagan idols.

²¹⁹ 7 October: Mark (? – 336), pope of Rome for less than 9 months in 336. He died of natural causes, though he was long venerated as a martyr.

Marcellus of Capua (*3rd or 4th century*). Little is known of the historical Marcellus. In the medieval context, he is associated with an ‘Apuleius of Capua’, likely a literary invention.

MENSE OCTOBRI.

«9»

Sancti dionisii, sociorumque eius.²²⁰

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, **A.** *Sancti per fidem.*

Cāp. *Iustorum autem anime. (recte Cāp. Iustorum anime.)*

R. *Vir inclitus.*

Y. *Sanctorum meritis.*

V. *Letamini.*

A. *Insignes.* **P.** *Magnificat.*

Oꝝ. *Deus qui hodierna die.*

¶ Ad matutinas.

Invit. *Adoremus regem.* **P.** *Venite.*

Y. *Sanctorum meritis.*

In .i. nocturno.

A. *Sanctus dyonysius.* **P.** *Beatus vir.*

A. *Quo amplius.* **P.** *Quare fremuerunt.*

A. *Non.* **P.** *In domino confido.*

V. *Letamini.*

Lc. Preciosus (athleta) domini.

R. *Post passionem.* **V.** *Qui cum. Quos.*

R. *Gracias tibi.* **V.** *Quinimo. Ut.*

R. *Beatissimus.* **V.** *Et parisius. Et quo.*

Gloria. Illuc.

In .ii. nocturno.

A. *Ecclesiam.* **P.** *Domine quis habitabit.*

A. *Cinctus ergo.* **P.** *Conserua me.*

A. *Miroque modo.* **P.** *Domini est terra.*

V. *Exultent iusti.*

R. *Tantas.* **V.** *In quo. Ut rebellium.*

R. *Dum factum.* **V.** *Mecum est enim. Dansque.*

R. *Mecum est.* **V.** *Dileccio. Nunc.*

Gloria. Et.

²²⁰ 9 October: Denis, or Dionysius, Dennis (3rd century), first bishop of Paris; one of the seven Apostles to the Gauls sent by Fabian, pope of Rome (feast day 20 January); martyred under Decius, with his companions Rusticus and Eleutherius.

MENSE OCTOBRI.

In .m^o. nocturno.

- A. *Tantas.* P. *Exultate iusti.*
A. *Dum sacrum.* | P. *Benedicam.*
A. *Dansque.* P. *Deus venerunt.*
V. *Iustorum anime.*
Nulla exposicio.
R. *Adest namque.* V. *Quem.*
R. *Vir inclitus.* V. *Cuius intercessio.*
R. *Beatus dyonisius.* V. *Beatorum. Reddentes.*
Gloria. Beatus.

V. *Iusti autem imperpetuum.*

In laudibus.

- A. *Hi sancti.*
A. *In hac.*
A. *Tali namque.*
A. *Beata.*
A. *Et facta est.*
Cap. *Iustorum.*
Y. *Rex gloriose.*
V. *Mirabilis deus.*
A. *Adest namque.* P. *Benedictus.*
Oꝝ. ut supra.

¶ Ad .i.

- A. [[*Hi sancti.*]²²¹]

Ad .ii.

- A. *In hac ergo.*

Capitula, responsoria, et versiculi plurimorum martyrum dicuntur ad omnes horas.

Ad .vi.

- A. *Tali namque.*

²²¹ The cue is written over a brief erasure.

MENSE OCTOBRI.

Ad .ix.

A. Et facta est.

¶ Ad vesperas.

A. Huius sancti. I. ferialis.

Cap. Iustorum anime.

Y. Rex gloriose.

V. Mirabilis.

A. O beate dionisi. P. Magnificat.

Oz. ut supra.

Mem. de sancto Gereone sociorumque (*recte sociisque*) eius, martyribus.

A. Gaudent in celis.

V. Letamini.

Oz. Presta quesumus omnipotens deus.

«10» **⟨Sancti gereonis sociorumque eius, martyrum.⟩²²²**

.111. lecciones et Te deum.

Cetera plurimorum martyrum.

«11» **Sancti nigasii sociorumque eius.²²³**

[Invitatorium duplex.]

Oz. Deus qui sanctam.

.111. lecciones et Te deum.

Lc.i. Beatus Nigasius.

Cetera omnia plurimorum martyrum.

²²² 10 October: Gereon of Cologne (probably 4th century), the ‘Golden Saint’, and his companions, soldiers, martyred in Cologne. Little is known of these historical saints. Medieval narratives, drawing on accounts by Gregory of Tours, associate Gereon and his companions with the Theban League (feast day 22 September); but early sources make no such connection.

²²³ 11 October: Nicaise (? – c.260), Apostle to the Vexin; martyred with his companions before reaching Rouen. In the medieval context, St Nicaise was erroneously venerated as the first bishop of Rouen. In actuality, the first bishop of the see was probably one of his disciples, St Mellon.

MENSE OCTOBRI.

13 [xi] **Translacio sancti edwardi, regis et confessoris.** [xi]²²⁴

[Duplex festum.]

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Amavit eum dominus.*

Cāp. *Iustum deduxit.*

R. *Miles xp̄i.*

Y. *Iste confessor.*

V. *Amavit.*

A. *Similabo.* P. *Magnificat.*

O. *Deus qui beatum regem.*

||[Tunc eat processio ad altare eiusdem,²²⁵ cantando

R. *Sancte N. xp̄i confessor.*

V. *Ora pro nobis.*

O. *Deus qui unigenitum, ut supra in vigilia epiphanie.*

Completorium,

sicud in *(festo) sancte trinitatis.*

In laudibus.

(Cap.) Iustus cor suum.

Ad .iiii.

(Cap.) Iustum deduxit.

Ad .vii.

Cāp. *Custodivit eum.*

Ad .ix.

(Cap.) Sapiencia.

²²⁴ The title of this feast is set off on either side with the markings ‘xi’.

13 October: the Second Translation (in 1269) of Edward the Confessor, or Eadweard (1003 – 1066), king of England. Deposition feast 5 January. Much is known of Edward as a political leader; less is known of his piety, and some modern scholars view his canonization as politically motivated. At Sarum, the translation feast is the principal feast, because the deposition feast falls on the vigil of Epiphany. In the *Ordinal*, this is apparently a single feast. In the *Customary*, it is described as a double feast *ex novo*.

²²⁵ There likely was no altar to Edward, and therefore no procession, at the time the main text of Risby was written.

MENSE OCTOBRI.

Ad secundas vesperas.

A. *Iustum deduxit.*

Cap. *Iustus cor suum.*

R. *Sancte N. xp̄i confessor.*

Y. *Ihsu redemptor.*

V. *Iustus germinabit.*

A. *Iste est. (P. Magnificat.)*

O. *Deus qui beatum.*

Mem. de sancto kalixto, martyre.

O. *Deus qui non.]*

Ad matutinas.

75^r

Invitorium, | ymnus, antiphone, psalmi, versiculi, et responsoria, et laudes de unio confessore et abbe.

.ix. lecciones fiant.

Lc. *Preciosus athleta.*

Nulla exposicio.

14

Sancti kalixti, pape et martyris.²²⁶

O. *Deus qui nos.*

.iii. lecciones et *Te deum.*

Lc. *Temporibus macrini.*

Cetera omnia unius {unius}²²⁷ martyris et pontificis.

15

Sancti wlfranni, episcopi et confessoris.²²⁸

O. *Da quesumus omnipotens deus.*

.ix. lecciones fiant.

Cetera omnia unius confessoris et pontificis.

²²⁶ 14 October: Callixtus I (? – c.222), slave, convicted thief, and pope of Rome c.217 – c.222. His papacy was controversial, and he was killed in a popular uprising.

²²⁷ The word ‘unius’ is written twice in the manuscript, an error apparently noticed and corrected by the scribe.

²²⁸ 15 October: Wulfram, or Wulfrann, Vulfran, Vuilfran (c.640 – 703), monk; archbishop of Sens 692 – 695. After retirement from episcopal office, he became a missionary to Frisia, then retired to a certain ‘Fontanelle Abbey’, today known as the Abbey of St Wandrille.

MENSE OCTOBRI.

16 Dedicacio sancti michaelis in monte tumba.²²⁹

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, *A. Excelsi.*

R. Archangeli.

Cetera omnia fiant sicut in alio festo, preter lecciones,
et nonam *R.* quod erit *Archangeli.*

Lc. Postquam gens francorum.

Nulla exposicio.

18 Sancti luce, evangeliste.²³⁰

Ad vesperas.

Super psalmos antiphone, capitula, et responsoria sicut in festo sancti
mathei apostoli.

O. Interveniat pro nobis.

Eodem die sancti Iusti, martyris,²³¹ (mem.)

A. Hic est vere

V. Gloria et honore.

O. Deus qui beato Iusto.

Ad matutinas.

Invitatorium, ymnus, antiphone, psalmi, et cetera omnia sicut in festo
sancti mathei apostoli, cum ymno de communi apostolorum.

Lc. Gloriosissimus.

Evn̄g. Designavit.

Cetera ut dictum est.

²²⁹ 16 October: this feast celebrates the apparition of Michael the Archangel (principal feast 29 September) to St Aubert, bishop of Avranches (no feast at Sarum), on the rocky island of Mt Tombe, Normandy, in 708. The angel instructed Aubert to build a church there, which became the monastery of Mont Saint-Michel. Indirectly, this feast also celebrates the apparition of Michael to the bishop of Siponto on Mt Gargano in Apulia (Puglia), c.490.

²³⁰ 18 October: Luke the Evangelist (1st century), physician, disciple of Paul, and likely a member of Paul's missionary group. In ancient sources, he is credited as the author of the Gospel that bears his name and of the Acts of the Apostles. Ancient sources state that he died at age 84 in Boeotia.

²³¹ 18 October: Juste of Beauvais (c.278 – c.287), martyred under Diocletian. Little is known of the historical Juste, and he is often confused with St Juste of Paris (no feast at Sarum). In the medieval context, he was venerated as a child saint, martyred at age 9 when he confessed to being a Christian and refused to reveal the hiding place of his father and uncle.

MENSE OCTOBRI.

Ad vesperas.

*A. Dilecti deo. I^{fi}. de apostolis.
Cetera sicut in festo sancti mathei.
+[R. ad vesperas. Cum ambularent.]*

¶ In festo .xi. milia (recte milium) virginum.²³²

⟨Ad vesperas.⟩

Antiphone et psalmi feriales.
Cap. *O quam pulchra.*
Y^o. *Ihsu corona.*
V. *Adducentur.*
A. *Simile est regnum celorum.* | P. *Magnificat.*
O^y. *Deus qui sanctam.*

Ad matutinas.

Invit[†]. *Agnum sponsum.*
Y^o. *Ihsu corona.*

In nocturno.

Hec sola A. *O quam pulchra.* P. *Domine dominus noster.*
Et omnes psalmi unius virginis dicantur.
V. *Adducentur.*
Lc.ii. *Fuit in britannia.* (Lc.ii. *Fuit in britannie.*)
R. *Audivi vocem.* V. *Media nocte.* Oleum.
R. *Feliciter.* V. *Beate.*
R. *Innumerabilis.* V. *Ecce florentem.* Dum.
Gloria. Actu.

V. *Media nocte.*

In laudibus.

A. *Virgines.* P. *Dominus regnavit.*

²³² 21 October: the 11,000 virgins martyred in Cologne c.383. Whatever truth may lie at the heart of this story (perhaps a group of women martyred in Cologne sometime in the 4th century), it has been completely lost in the sensational legend of a young British woman, Ursula, who undertook a wondrous pilgrimage throughout Europe, and who was killed by the Huns during a siege of Cologne, alongside 11,000 of her closest friends.

MENSE OCTOBRI.

Cap. *O quam pulchra.*

Y. *Rex gloriose.*

V. *Mirabilis deus.*

A. *Simile est regnum celorum decem virginibus.* P. *Benedictus.*

O. *ut supra.*

¶ Ad .i.

A. *Virgines sancte.*

Ad .ii.

A. *Media nocte.*

Cap. *O quam.*

R. *Adducentur.* V. *Proxime.*

V. *Media nocte.*

Ad .vi.

A. *Prudentes virgines.*

Cap. *Emulor enim.*

R. *Media nocte clamor.* Ecce sponsus venit.

V. *Prudentes virgines.*

Ad .ix.

A. *Tunc surrexerunt.*

Cap. *Sapiencia vincit.*

R. *Prudentes virgines.* V. *Et exierunt obviam.*

Si hoc festum in dominica evenerit, mem. fiat de sancto ad vesperas et matutinas; et medie lecciones.

Sancti romani, episcopi et confessoris.²³³

O. *Deus qui beatus.* (recte O. *Deus cui beatus.*)

.iii. lecciones cum nocturno.

Cetera unius confessoris et pontificis.

²³³ 23 October: Romain (? – c.640), aristocrat; possibly tutored by St Ouen (feast day 24 August) or St Eloi (no feast at Sarum); bishop of Rouen 630 – c.640; Lord Chancellor of France and Referendary of France under Dagobert I.

MENSE OCTOBRI.

25 Sanctorum crispini et crispiniani, martyrum.²³⁴

[.ix.] lecciones et {*Te deum*}²³⁵

O γ . *Deus qui sanctis.*

Lc. Crispinus et crispinianus.

Cetera plurimorum martyrum.

+ .iii. prime lecciones de proprietate.

.iii. medie lecciones de sancto iohanne beverlac,²³⁶ de communi unius confessoris et pontificis.

.iii. ultime lecciones de exposicione E \breve{n} g. *Descendens ih \breve{s} c de monte.*]

28 In vigilia apostolorum symonis et iude. ²³⁷

Ad vesperas.

75^v

Cap. *Scimus quoniam.* |

Et dicetur ad matutinas et ad .iiii.

Y^o. *Beate Symon. V. Annue x \breve{p} e.*

[Et dicatur in Y^o. *Annue, V. <Nobis> per horum <tibi> cara merita.*]

O γ . *Concede quesumus omnipotens deus.*

²³⁴ 25 October: Crispinus and Crispinianus of Soissons (or Crépin and Crépinien) (? – c.285), likely martyred in Rome under Diocletian. Little is known of these historical saints. In the medieval context, they were thought to be Roman missionaries to Soissons, who worked as tanners and cobblers, and who were thought to have been martyred there.

²³⁵ The numeral ‘.ix.’ is written over a partial erasure of the numeral ‘.iii.’. The phrase ‘*Te deum*’ is partially erased with an insertion mark ‘+’ placed over the erasure.

²³⁶ 25 October: John of Beverley (? – 721), educated at Canterbury under St Hadrian (no feast at Sarum); monk at Whitby Abbey under St Hilda (no feast at Sarum); friend of Venerable Bede (no feast at Sarum); bishop of Hexham 687 – 705; bishop of York 705 – 717; he died at the monastery he had founded at Beverley. This feast is likely ‘non sarum’.

²³⁷ 27-28 October: vigil and day of the Apostles Simon the Zealot and Jude Thaddeus. In the Western medieval context, the two were thought to be missionaries in Persia, where they were martyred together.

Simon the Zealot (or Simon Cananaeus), the Apostle (1st century), a disciple of Jesus; called Kananaios, Kananites, or Zelotes (all meaning ‘zealous’, from Hebrew or Greek; often mistranslated as ‘Canaanite’) to distinguish him from Simon Peter (feast day 29 June); martyr. Historically, he is possibly the same as Simeon of Jerusalem (who became the second bishop of Jerusalem) or Simon, the brother (or kinsman or cousin) of Jesus.

Jude Thaddeus (or Judas) the Apostle (1st century), a disciple of Jesus; martyr. He may be the same as Judas the brother (or kinsman or cousin) of Jesus; and he may or may not be the Jude who wrote the letter included in the Christian canon.

MENSE NOVEMBRIS.

In die, Oꝝ. Deus qui nos.

Cetera omnia ad vesperas, et ad matutinas, et ad alias horas de communi apostolorum.

Lc.ī. Simon chananeus et Iudas.

[Ad secundas vesperas, R. Cives apostolorum.]

31 **Sancti quintini, martyris.²³⁸**

Oꝝ. Sancti nos.

Ad matutinas et ad alias horas,

totum servicium fiat de sancto Quintino [preter missam que erit de vigilia].

.111. lecciones fiant cum nocturno, propter vigiliam.

Lc.ī. Sanctus Quintinus

Cetera omnia unius martyris.

⟨MENSE NOVEMBRIS.⟩

1 In vigilia omnium sanctorum.²³⁹

Ad vesperas.

Super psalmos,

A. Sancti dei omnes. P. Laudate pueri.

A. O quam gloriosum. P. Laudate dominum omnes gentes.

A. Fulgebunt iusti. P. Lauda anima.

A. Sanctum est. P. Laudate dominum quoniam bonus.

A. Omnes electi. P. Lauda ierusalem.

Cap. Ecce ego iohannes.

R. Laudem dicite. V. Genus electum. Quoniam.

Gloria. Gaudeamus.

Y. Īhu salvator.

V. Letamini.

A. Beati estis. P. Magnificat.

Oꝝ. Domine deus noster.

²³⁸ 31 October: Quentin of Amiens (? – c 287); martyr; thought to have been among the Roman missionaries who accompanied St Lucian (feast day 8 January) to Gaul.

This day is also the vigil of All Saints, but the hours are said *cū.ñ.* for St Quentin until first vespers of the feast.

²³⁹ 31 October – 1 November: vigil and day of the Festival of All Saints.

MENSE NOVEMBRIS.

+ [Nulla fiat memoria ad has vesperas, nec ad matutinas, neque ad secundas vesperas; nisi quando hoc festum in dominica contigerit, tunc enim fiat memoria privatim de dominica sed non de trinitate, nec eciam fiat processio. Similiter fiat ad secundas vesperas quando hoc festum in sabato contigerit.]

Ad completorium.

A. *Sanctorum precibus.* I. *Cum invocarem.*

Cap. *Tu in nobis.*

Y. *Salvator.*

(V. *Custodi nos.*)

A. *Lucem tuam.* I. *Nunc dimittis.*

¶ Ad matutinas.

Invit. *Venite adoremus.* I. *Venite.*

Y. *Ihsu salvator.*

In .i. nocturno.

A. *Adesto deus.* I. *Domine dominus noster.* |

A. *Sicut lilyum.* I. *Celi enarrant.*

A. *Laudemus dominum.* I. *Benedic .i.*

V. *Letamini.*

Lc. *Legimus in ecclesiasticis historiis.*

R. *Summe trinitati.* V. *Prestet. Qui totum.*

R. *Felix namque.* V. *Ora pro populo. Quia.*

R. *Te sanctum.* V. *Cherubin. Te.*

Gloria. *Laus.*

In .ii. nocturno.

A. *Inter natos.* I. *Bonum est confiteri.*

A. *Estote fortes.* I. *Benedicam.*

A. *Isti.* I. *Deus venerunt.*

V. *Exultent iusti.*

R. *Inter natos.* V. *Fuit homo. Qui.*

R. *Cives apostolorum.* V. *Audite preces. Portantes.*

R. *O constancia.* V. *Nobis ergo. Invenietur.*

Gloria patri. *In tempore.*

In .iii. nocturno.

A. *Sint lumbi.* I. *Exultate iusti.*

A. *Virgines sancte.* I. *Eructavit.*

A. *Laudem.* I. *Quam dilecta.*

V. *Iustorum anime.*

MENSE NOVEMBRIS.

Evn̄g. *Videns turbas īhc. (recte Evn̄g. Videns īhc turbas.)*
R. *Sint lumbi. V. Vigilate. Et lucerne.*²⁴⁰

Tunc²⁴¹ quinque pueri in superpelliceis velatis capitibus amictis, tenentes cereos ardentes in manibus, ad gradum chori conversi ad altare,

R. *Audivi*, simul incipient. Deinde V. *Media nocte dicant. Oleum.*

R. *Concede nobis. V. Adiuvent nos. Talem.*
Gloria. Ut.

V. *Iusti autem.*

In laudibus.

76^r

A. *Vidi turbam.*

A. *Et | omnes.*

A. *Et redemisti.*

A. *Benedicite.*

A. *Hymnus.*

Y. *Xp̄e redemptor.*

V. *Mirabilis deus.*

A. *Te gloriosus. V. Benedictus.*

Oꝝ. *Omnipotens sempiterne deus.*

¶ Ad .i.

A. *Vidi turbam.*

Ad .ii.

A. *Et omnes.*

Cap. *Ecce ego Iohannes.*

Responsoria et versiculi plurimorum matyrum dicuntur ad omnes horas.

Ad .vi.

A. *Redemisti.*

Cap. *Audivi.*

Ad .ix.

A. *Hymnus.*

Cap. *Vidi turbam.*

²⁴⁰ Apparently thus in H:92^r. But compare S:121^v, C:109^v, A:54^r, 1520-S:152^v (C-12:{1576}), where the cue for the re-entry is ‘Et vos’.

²⁴¹ I.e. after the 8th lesson.

MENSE NOVEMBRIS.

¶ Ad vesperas.

- A. *Vidi turbam.* P. *Confitebor.*
P. *Credidi propter.*
P. *In convertendo.*
P. *Eripe me.*
P. *Lauda ierusalem.*

Cap. *Ecce ego Iohannes.*

Require in festo plurimorum confessorum hoc R. *Iusti in perpetuum.*

Y. *Xp̄e redemptor.*

¶. *Mirabilis.*

A. *Salvator.* P. *Magnificat.*

O. *Omnipotens sempiterne.*

⟨Ad vesperas mortuorum.⟩

¶ Finitis hiis vesperis, statim incipiuntur vespere mortuorum in superiori.

- A. *Placebo.*
Et dicantur festive vespere in conventu.

¶. *A porta inferi.*

Et dicatur iste versiculus a duobus pueris, et omnes alii versiculi similiter hac die tantum.

A. *Audivi.* P. *Magnificat.*

Kyrieleyson. *Xp̄eleyson.* *Kyrieleyson.*

Pater noster, sine prostracione, et sine pronunciacione *Et ne nos.*

P. *Lauda anima mea,* et cetera.

Cum hac O. tantum, *Fidelium deus,* ad vesperas et ad matutinas et ad alias horas.

¶ [Non dicitur *Dominus vobiscum* post oracionem, sed *Requiescant in pace.*]

⟨Completorium de die.⟩

Quibus finitis dicatur completorium de die, ut in primis vesperis. |

↔ Die commemorationis animarum.²⁴²

Ad matutinas.

- Sine *Venite* incipiatur.
A. *Dirige,* in superiori gradu.

Similiter antiphona in laudibus.

²⁴² z November: Commemoration of All the Faithful Departed.

MENSE NOVEMBRIS.

Et fiant .ix. lecciones festive, et unumquodque responsum a duobus incipiatur.

Nonum responsum a tribus dicatur cum tribus versibus, scilicet,
Dies illa.

V. Quid ergo.

V. Nunc (te) xpe.

Vel cum hiis tribus,

V. Dies illa.

V. Ardentes.

V. Creator.

Et in singulis nocturnis, repetatur tertium responsum.

Iste versiculus sequens secundum usum sarum semper dicitur ante laudes in exequiis mortuorum .ix. lectionum.

V. Requiescant in pace.

(In laudibus.)

A. Exultabunt.

Nec prosternant se clerici hac die ad horas, quia quasi festum habetur.

Matutine de sancta maria in conventu dicantur.

Et ad matutinas de sancta maria,
fiat merii. de sancto Eustachio sociorumque (*recte sociisque*) eius.²⁴³

A. I storum est.

V. Mirabilis deus.

Oz. Da nobis.

[Non dicitur *Ad te levavi*²⁴⁴ hac die post matutinas. Non dicitur ad .i. nec ad alias horas *Deus in adiutorium*, sed incipiatur antiphona. *P. Beati immaculati.*]

Ad .i.

A. Requiem eternam. P. Deus in nomine.

P. Beati immaculati.

P. Retribue.

Kyrieleyson. Xpeleyson. Kyrieleyson.

²⁴³ 2 November: Eustace of Rome (2nd century). Little is known of the historical Eustace. In the medieval context, he was a soldier who was martyred with his family for refusing to sacrifice to pagan gods.

²⁴⁴ I.e. the prayers pro pace ecclesie; see above on the first Sunday of Advent, Risby:2^v (I:9).

MENSE NOVEMBRIS.

Pater noster.
Et ne nos.
Requiem eternam.
A porta inferi.
Credo videre.
Dominus vobiscum.
Oꝝ. Fidelium deus.

In capitulo.

Preciosa est.
Cum Oꝝ. tantum, Sancta maria.

Hic ordo servetur ad omnes horas huius diei. Omnes hore dicantur ante missam.

76^v Et deinde dicantur, usque ad .iiii. feriam ante pascha, post vesperas, *Placebo* | et *Dirige* usque ad laudes; laudes vero post matutinas. Ad vesperas, post *Kyrieleyson* et *Pater noster*, dicitur Iſ. *Exaltabo te*. Ad matutinas, post *Exultabunt*, dicitur Iſ. *Voce mea supradicto modo*, post *Kyrieleyson*, *X̄peleyson*, *Kyrieleyson*, *Pater noster*.

+ [A pascha vero usque ad festum omnium sanctorum, (dicuntur) *Placebo* et *Dirige* et laudes statim post vesperas de die et de sancta maria, quando in conventu dicuntur.]

¶ Si hec commemoracio die dominica contigerit, differatur usque in crastinum; et fiant medie lecciones de martyribus in ipsa dominica, et memoria ad matutinas et ad missam. Cetere lecciones de dominica fiant.

«6» **Sancti leonardi, confessoris et abbatis.²⁴⁵**

Oꝝ. Preces nostras.
.ix. lecciones.
Lc.ī. *Beatus igitur Leonardus.*
.iui. ultime lecciones de exposicione Ēnḡ. *Nemo accedit.*]
Cetera de communi unius confessoris et abbatis.

²⁴⁵ 6 November: Léonard of Noblac, or Liunard, Linhart, Annard (? – 559), hermit. Little is known of the historical Léonard. In the medieval context, he was thought to be a Frankish nobleman who became a hermit, and who subsequently founded the abbey of Noblac.

MENSE NOVEMBRIS.

8. Sanctorum quatuor coronatorum martyrum.²⁴⁶

[Invitatorium duplex.]

O γ . *Presta quesumus.*

. III . lecciones et *Te deum.*

Lc. i . *Tempore quo.*

Cetera plurimorum martyrum.

9. Sancti theodori, martyris.²⁴⁷

O γ . *Deus qui nos*

. III . lecciones et *Te deum.*

Lc. i . *Temporibus maximiani.*

Cetera plurimorum martyrum.

[Si hoc festum die martis contigerit, semper erunt vespere de sancta maria cum pleno servicio in crastino.²⁴⁸]

11. Sancti martini, episcopi et confessoris.²⁴⁹

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *O beatum.*

Cap. *Ecce sacerdos.*

R $\acute{\text{s}}$. *Beatus martinus.*

Y \circ . *Iste confessor.* V. *Amavit eum dominus.*

A. *O martine.* V. *Magnificat.*

O γ . *Deus qui conspicis.*

²⁴⁶ 8 November: the four crowned martyrs of Rome (possibly 2nd century). Two different groups of martyrs are venerated on this day. The best-known is of four martyrs whose names were at one time not known (though later supposedly revealed), and who were identified only by their crown of martyrdom. Their feast was added at some point to the older feast of five Persian stonemasons who were martyred under Diocletian.

²⁴⁷ 9 November: Theodore of Amasea, Θεόδωρος ὁ μεγαλομάρτυρ (?) – c.306), a soldier who refused to sacrifice to pagan gods, and was martyred under Maximian.

²⁴⁸ The octave days of St Martin take precedence over the full service of blessed Mary; as such, in a week when the feast of St Theodore falls on a Tuesday, the only possible day for saying the full service of blessed Mary is on Wednesday.

²⁴⁹ 11 November: Martin (c.316 – 397), military conscript, conscientious objector; monk, hermit; founder of the abbey of Marmoutier; bishop of Tours 370 – 397. Much is known of his life from the written record of his contemporary and personal acquaintance, Sulpicius Severus.

MENSE NOVEMBRIS.

Memor. de sancto mennae, martyre.²⁵⁰

A. *Hic est vere martyr.*

V. *Gloria et honore.*

O*ur*. *Presta quesumus.*

Ad processionem.

R. *Martinus abrahe.*

V. *Martinus episcopus.*

V. *Ora pro nobis beate martine.*

O*ur*. *Deus bonitatis, ut in processione sancti Nicholai, episcopi.*

In redeundo de sancta | maria.

Ad matutinas.

Invit*at*. *Martinus ecce. P. Venite.*

Y*ours*. *Iste confessor.*

In .i. nocturno.

A. *Sanctus martinus. P. Beatus vir.*

A. *Cum repente. P. Quare fremuerunt.*

A. *Scimus quidem. P. Domine quid multiplicati.*

V. *Amavit eum.*

Lc*onf*. *Martinus sabaria.*

R. *Hic est martinus. V. Sancte trinitatis. Cui.*

R. *Dum sacramenta. V. Dum enim.*

R. *Beatus martinus. V. Viribus. Dissolucionem.*

Gloria patri. Quia.

In .ii. nocturno.

A. *Domine iam. P. Cum invocarem.*

A. *Artus febre. P. Verba mea.*

A. *Sinite me. P. Domine dominus noster.*

V. *Iustum deduxit.*

R. *Dixerunt discipuli. V. Scimus quidem. Invadent.*

²⁵⁰ 11 November: Menas of Egypt, or Minas, Μῆνας, مينا (285 – c.309). Menas was apparently a prisoner of war from northern Africa, who was conscripted into the *cohors marmaritarum*, and who subsequently converted to Christianity and was martyred in Antioch under Maximinus Daza. His relics were then returned to Alexandria by Bishop Peter. The details of his life and the legend that he once carried the Christ child indicate that St Menas is likely the same person as St Christopher (feast day 25 July).

MENSE NOVEMBRIS.

R. Domine si. V. Iam enim.
R. Oculis ac manibus. V. Nichil. Invictum.

In .iii^o. nocturno.

A. Media nocte. P. Domine quis habitabit.
A. Glorificati. P. Domine in virtute.
A. Adest multitudo. P. Domini est terra.
V. Iustus ut palma.
Nulla exposicio.
R. O beatum virum. V. Ecclesia illius.
R. O quantus. V. Beati viri. Quia.
R. Martinus. V. Martinus episcopus. Martinus.
Gloria patri. Celum.

V. Ora pro nobis.²⁵¹

In octava, dicitur hoc R. tertium, *O beatum virum. V. Beatus martinus. Qui.*

In laudibus.

77^r

A. Dixerunt discipuli.
A. Domine si adhuc.
A. O virum.
A. Oculis ac.
A. Martinus abrahe.
Cap. Ecce sacerdos.
Y. Ihu redemptor.
V. Iustus germinavit.
A. | O quantus. P. Benedictus.
Oꝝ. Deus qui conspicis.
Mem̄. de sancto menna, martyre.
A. Nisi granum.
||[vel A. Qui vult venire post me.]
V. Posuisti domine.
Oꝝ. Presta quesumus.

²⁵¹ This is the versicle before lauds.

MENSE NOVEMBRIS.

¶ Ad .i.

¶. *Dixerunt discipuli.*

Ad .ii.

¶. *Domine si.*

Capitula, responsoria, et versiculi unius confessoris et pontificis dicuntur ad omnes horas.

Ad .vi.

¶. *O virum.*

Ad .ix.

¶. *Martinus abrahe.*

¶ Ad vespertas.

Super psalmos feriales, ¶. *Dixerunt discipuli.*

Cap. *Ecce sacerdos.*

Yº. *Ihsu redemptor.*

¶. *Iustus germinabit.*

¶. *O beatum virum.* ¶. *Magnificat.*

¶. *Deus qui conspicis.*

[Hoc modo erunt vespere per octavas, nisi quod antiphona super *Magnificat* variatur.]

Infra octavas.

Invit. *Martinus ecce.*

Yº. *Iste confessor.*

In .i. nocturno.

¶. *Martinus adhuc.* ¶. *Beatus vir.*

¶. *Sancte trinitatis.* ¶. *Quare fremuerunt.* Et ceteri psalmi sicut in die.

¶. *Beatus martinus.*

¶. *Ego signo.*

¶. *Confido.*

¶. *Thetradius.*

¶. *Dominus ihc.*

¶. *Dum sacramenta.*

¶. *O ineffabilem.*

MENSE NOVEMBRIS.

V. Amavit eum.

Lecciones de vita sancti martini, vel de miraculis eius.

Responsoria et versiculi de historia dicantur cotidie secundum ordinem nocturnorum.

[Cantatur *Te deum.*]

V. Ora pro nobis.

In laudibus cotidie.

Hec sola *A. Dixerunt discipuli.*

+ [Cap. *Ecce sacerdos.*]

Oꝝ. ut supra.

Hee sequentes antiphone dicantur cotidie infra octavas ad vesperas et ad matutinas super psalmos *Benedictus* et *Magnificat*; similiter ad memorias.

A. Sacerdos dei (aperti).

⋮ [*A. Sacerdos dei martine et pastor. (recte A. Sacerdos dei martine pastor.)*] ⋮

A. Sanctus martinus.

A. Cum repente.

Et cetere antiphone que sequuntur ||[de nocturnis.

Et semper cum hoc *V. Ora pro nobis*, tam ad vesperas quam ad matutinas.

Preterquam ad secundas vesperas sancti hugonis, tunc enim dicitur,

V. Amavit cum dominus, videlicet ad memor. de sancto martino.

Oꝝ. Deus qui conspicis.

|| Memorie feriales dicuntur quando de octavis dicitur servicium.]

Ad .i. et al alias horas,
omnia fiant sicut in die. |

Nono. **C** Si festum sancti martini sabbato contigerit, secunde vespere erunt de dominica; et in crastino fiant medie lecciones de sancto Martino, et memoria ad matutinas.

[Tamen non in ordinale sarum.]²⁵²

²⁵² Indeed, this rubric for the Sunday service is lacking in *S*, *C*, *H*, *A*, and 1531.

MENSE NOVEMBRIS.

13 **Sancti bricci, episcopi et confessoris.²⁵³**

Ad vesperas.

Antiphone et psalmi feriales.

Capitulum, hymnus, et versiculus unius confessoris et pontificis.

Oꝝ. *Conserua quesumus domine.*

Memoria de sancto martino ad vesperas et ad matutinas.

[Et memorie consuete, nisi dominica fuerit.]

⟨Ad matutinas.⟩

Invitatorium et cetera omnia de communi unius confessoris et pontificis.

.iiii. lecciones.

Lc.ii. *Bricius cum esset.*

In laudibus.

A. *Post excessum.*

A. *Tricesimo.*

A. *Illo quoque.*

A. *Respondens.*

A. *Sanctus bricius.*

Cap. *Ecce sacerdos.*

Y. *Īhu redemptor.*

V. *Iustus germinabit.*

A. *Populis. I. Benedictus.*

Oꝝ. *Conserua quesumus domine.*

¶ Ad .i.

A. *Post excessum.*

Ad .ii.

A. *Tricesimo.*

Capitula, responsoria, et versiculi unius confessoris et pontificis dicuntur ad omnes horas.

²⁵³ 13 November: Brice (*c.370 – 444*), bishop of Tours 397 – 444; a pupil of St Martin, Brice's predecessor as bishop. Brice was of a volatile temperament and poor moral judgment, even while bishop. A pilgrimage to Rome and seven years of exile were apparently viewed as a mark of sanctity.

MENSE NOVEMBRIS.

Ad .vi.

A. *Illo quoque.*

Ad .ix.

A. *Sanctus bricius.*

Nō. ¶ Si festum sancti bricci in dominica evenerit,

⟨Ad matutinas.⟩

.iiii. prime lecciones fiant de sancto Bricio.

+ [Cum responsoriis (et) versiculo de .i. nocturno historie unius confessoris.]

Et medie lecciones de sancto Martino.

[Cum V. *Iustum deduxit* et cum responsoriis de .ii. nocturno sancti martini.]

Ultime lecciones de expositione Evn̄g. *Homo quidam nobilis.*

[Cum versiculo (et) responsoriis de .iii. nocturno de commune unius confessoris et pontificis.

V. *Ora pro nobis.*²⁵⁴]

Et ad primas vespertas, dicetur R'. *Miles xp̄i.*

Si quavis alia feria infra octavas dies dominicus evenerit, fiant medie lecciones de sancto martino; nisi in die sancti aniani vel sancti Eadmundi, tunc de eo tantum fiet memoria.

8[Ad primas vespertas.²⁵⁵

Super psalmos feriales, A. *Iustum deduxit* maior.

Cap. *Ecce sacerdos.*

R'. *Miles xp̄i.*

Hymnus et cetera de communi.

Oz. *Conserva quesumus.*

Memoria de sancto Martino,
et postea de (dominica,
deinde de)²⁵⁶ trinitate,
et processio ad crucem.

²⁵⁴ This is the versicle before lauds.

²⁵⁵ The marginal notes repeat and expand on the rubrics for the feast when it falls on Sunday.

²⁵⁶ The text in brackets here corrects an obvious omission; see S:124^r, C:111^v, H:94^r, A:55^r, 1531-S:175^v (C-12:{1662}).

MENSE NOVEMBRIS.

: Ad matutinas,
ut supra.

Ad .i.
Super F. *Quicunque*, A. *Te iure laudant*.

Ad secundas vesperas.
Super psalmos dominicales, A. *Post excessum beatissimi*.

Cap. *Ecce sacerdos*.
Y. *Ihu redemptor*.
V. *Iustus germinabit*.
A. *Iste est*. V. *Magnificat*.
Oz. *Conserua quesumus domine*.

Si dies dominicus in .ii. die, vel in die sancti Bricii, aut in .iiji. die evenerit, fiant medie lecciones de sancto Martino.

¶ Ceteris autem diebus, tantum memoria. Tamen in festo sancti Machuti episcopi, fiant medie lecciones de sancto Martino, quacunque die contigerit.]

«15» Sancti machuti, episcopi et confessoris.²⁵⁷

77^v

Oz. *Omnipotens sempiterne deus*. |
.ix. lecciones fiant.
Et medie lecciones de sancto Martino.
Cetera unius confessoris et pontificis.
In ecclesia sarum, propria habetur historia de sancto Edmundo.

[Mem. ad vesperas de sancto martino.

Lc.i. *Gloriosus confessor xp̄i Machutus*.
Medie lecciones de sancto Martino.
V. *Iustum deduxit dominus*.
Cum tribus responsoriis secundum ordinem nocturnorum sancti martini.
Et .iiii. ultime lecciones de proprietate sancti Machuti sine exposicione evangelii.
Cetera unius confessoris et pontificis.]

²⁵⁷ 15 November: Malo, or Maclou, Mac'h Low, Maclovius (c.520 – 621), disciple of St Brendan of Clonfert (no feast at Sarum); monk at Llancarfan Abbey; first bishop of Aleth (modern Saint-Servan, France). Possibly born in Wales, Samson was among the missionaries who formed a part of the Briton emigration to Brittany. He is venerated as one of the ‘seven founding saints of Brittany’.

MENSE NOVEMBRIS.

16 Sancti edmundi, archiepiscopi et confessoris.²⁵⁸

[De communi.]

Oꝝ. Deus qui largiflue.

[Ad vesperas, mem̄. de sancto machuto.

Et postea de sancto martino ante processionem.]

Ad processionem.

R. Sancte edmunde. V. O sancte.

V. Ora pro nobis. Oꝝ. Beati edmundi. (recte V. Ora pro nobis beate edmunde.)

Oꝝ. Plenam in nobis.

In redeundo,
de sancta maria.

.ix. lecciones fiant.

Lc. Novum matris ecclesie.

Cetera omnia de communi unius confessoris et pontificis.

[Sine exposicio evangelii.

Et tantum memoria de sancto Martino in die.]

17 Sancti aniani, episcopis et confessoris.²⁵⁹

Oꝝ. Deus qui nos.

.iii. lecciones et Te deum.

Lc. In illo tempore cum.

Cetera unius confessoris et episcopi.

[Hac die fiat servitium de sancto hugone,²⁶⁰ videlicet medie lecciones de sancto aniano et memoria.

²⁵⁸ 16 November: Edmund Rich of Abingdon (c.1175 – 1240), scholar, lecturer in theology at Oxford; treasurer of Salisbury Cathedral c.1222 – 1234; archbishop of Canterbury 1234 – 1240. Translation feast 9 June. In the *Ordinal*, this is a single feast with a triple invitational. In the *Customary*, it is described as a double feast *ex novo*.

²⁵⁹ 17 November: Aignan, or Agnan (358 – 453), bishop of Orléans 385 – 453. Aignan famously helped defend the city of Orléans against Attila the Hun in 451.

²⁶⁰ 17 November: Hugh of Avalon (c.1140 – 1200), French nobleman, monk; procurator of the Grand Chartreuse; third prior of the Witham Charterhouse (the Carthusian house established by Henry II, king of England, as penance for his part in the murder of Thomas Becket, feast day 29 December); bishop of Lincoln 1186 – 1200.

In 1319, the feast of St Hugh was officially added to the kalendar at Sarum; see the discussion of Martival's statutes in footnote 120. The marginal note here is apparently intended to implement the change. The new feast of St Hugh is of higher rank than that of St Aignan.

MENSE NOVEMBRIS.

Ad primas vespertas de sancto martino,
nichil nisi memoria, que *recte quia* vespere erunt de sancto hugone.]

«18»

In octava sancti martini.

Ad vespertas.

Super psalmos feriales, *A. Dixerunt discipuli.*

Cap. Ecce sacerdos.

Y. Iste confessor.

V. Amavit eum.

A. O martine. P. Magnificat.

O. Concede nos.

¶ Ad matutinas.

Invit. Martinus ecce. P. Venite.

In .i. nocturno.

A. Sanctus martinus.

Et alie que sequuntur cum suis psalmis.

V. Amavit eum.

R. Hic est martinus.

R. Dum sacramenta.

R. O beatum virum.

[Si octava sancti Martini in sabato contigerit, hoc predictum *R. O beatum virum martinum* *(eo)* anno omnino pretermittatur.

V. Ora pro nobis.]

In laudibus.

Hec sola *A. Dixerunt discipuli.*

Cetera sicut in die.

«20»

Sancti eadmundi, regis et martyris.²⁶¹

Ad vespertas.

[*R. Percepturus.*

V. Gloria et honore.]

²⁶¹ 20 November: Edmund, or Eadmund (*c.841 – 869*), king of East Anglia *c.855 – 869*. Little is known of the historical Edmund; he was likely killed in battle against the invading Vikings. In the medieval context, he was thought to have been taken prisoner by the Vikings and subsequently beaten to death for refusing to deny the faith.

MENSE NOVEMBRIS.

Super *P. Magnificat*, *A. Ave rex gentis*.
Et dicatur ad utrasque vespertas.
Oꝝ. Deus ineffabilis.

Ad processionem.
R. Beatus vir. V. Hic accipiet.
V. Ora pro nobis.
Oꝝ. [Presta quesumus.]²⁶² [quere in communi unius martyris.]

In redeundo,
de sancta maria.

.ix. lecciones fiant.
Cetera omnia unius martyris decollati.
Lc.ii. [Provincia qui et anglia.]
[Vacat.] Exposicio. *Si quis venit ad me.* [Non debet dici exposicio.]

«22» Sancte cecilie, virginis et martyris.²⁶³

Ad vespertas.
Super psalmos feriales, *A. Triduanas*.
Caꝝ. Domine deus meus.
R. Cecilia.
Y. Virginis proles.
A. O virgo gloriosa. P. Magnificat.
Oꝝ. Deus qui nos annua.

¶ Ad matutinas.

Invit. *Xpm venerantes. P. Venite.*
Y. Virginis proles.

²⁶² The cues for this prayer and for the first reading below are written over short erasures.

²⁶³ 22 November: Cecilia of Rome (? – c.180), martyred possibly under Marcus Aurelius. Little is known of the historical Cecilia. In the medieval context, she was venerated as a patrician woman who converted her husband, Valerianus, on their wedding night; literary accounts describe her as singing devout songs instead of joining the wedding celebration. She was subsequently martyred under Alexander Severus c.230, sometime after the martyrdom of her (supposed) husband Valerius, his brother Tiburtius, and the Roman soldier Maximus (their feast day 14 April).

MENSE NOVEMBRIS.

In .i. nocturno.

- A. *Cecilia.* P. *Domine dominus noster.*
A. *Expansis.* P. *Celi enarrant.*
A. *Cilicio.* P. *Domini est terra.*
V. *Diffusa est.*
Lc. *Beata cecilia.*
R. *Cantantibus.* V. *(Biduanis ac) Triduanis.* Fiat.
R. *Virgo gloriosa.* V. *Cilicio.* Et non.
R. *Cecilia.* V. *Tunc valerianus.* Ut ostendatis.
Gloria. Quia.

In .ii. nocturno.

- A. *Biduanis.* P. *Eructavit.*
A. *Fiat domine.* P. *Deus noster.*
A. *Domine ihu.* P. *Fundamenta.*
V. *Specie tua.*

- R. *Beata cecilia.* V. *Sicut amor.* Quia.
R. *Domine ihu.* V. *Nam sponsum.* Cecilia.
R. *Cilicio.* V. *Non diebus.* Almachium.
Gloria. Tyburcium.

In .iii. nocturno.

- A. *Beata cecilia.* P. *Cantate .i^o.*
A. *Credimus.* P. *Dominus regnabit exultet.*
A. *Nos scientes.* P. *Cantate .ii^o.*
V. *Adiuvabit eam deus.*
Nulla exposicio.
R. *Ceciliam.* V. *Angelus.* Quem.
R. *O beata.* V. *Beata es virgo.*
R. *Dum aurora.* V. *Cecilia.* Eya.
Gloria. Abiicite.

V. *Ora pro nobis.*

In laudibus.

- A. *Cantantibus.*
A. *Est secretum.*
A. *Valerianus.*
A. *Benedico te.*
A. *Cecilia.*

MENSE NOVEMBRIS.

Cap. *Domine deus meus.*
Y^o. *Ihsu corona.*
V^o. *Adducentur.*
A^o. *Dum aurora.* P^r. *Magnificat.*
O^r. *Deus qui nos.*

¶ Ad .i.

A^o. *Cantantibus.*

Ad .ii.

A^o. *Est secretum.*

Capitula, responsoria, et versiculi unius virginis et martyris dicuntur ad omnes horas.

Ad .vi.

A^o. *Valerianus.*

Ad .ix.

A^o. *Cecilia.*

23 Sancti clementis, pape et martyris.²⁶⁴

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A^o. *Iste sanctus.*

Capitula ad vesperas et ad alias horas unius martyris et pontificis.

R^o. *Oremus omnes.*
Y^o. *Martyr dei.*
V^o. *Gloria et honore.*
A^o. *Dedisti domine.* P^r. *Magnificat.*
O^r. *Deus qui nos.*

²⁶⁴ 23 November: Clement I (? – 99), pope of Rome 88 – 99; the fourth pope, after Peter (feast day 29 June), Linus (feast day 26 November), and Anacletus or Cletus (no feast at Sarum). He is often incorrectly said to be the same as the Clement mentioned in St Paul's letter to Philemon. One of Clement's letters survive; others attributed to him are likely not authentic. He likely died in exile under Trajan.

MENSE NOVEMBRIS.

Mem. de sancta Cecilia.
A. *O beata cecilia.*
V. *Adducentur.*
Oꝝ. *Deus qui nos.*

Mem. de sancta Felicitate, virgine et martyre.²⁶⁵
A. *Similiter est regnum.*
V. *Diffusa est.*
Oꝝ. *Presta quesumus.*

¶ Ad matutinas.

Invit. *Iustus florebit.*
Yº. *Martyr dei.*

In .i. nocturno.

A. *In lege.* P. *Beatus vir.*

Et alie antiphone cum suis psalmis que sequuntur de communi unius martyris, in omnibus nocturnis dicatur.

Et V. similiter.

Lc.ii. *Beatus clemens.*

R. *Iste sanctus.*

R. *Iustus germinabit.*

R. | *Oremus omnes.* V. *Qui percussit.* Ut confessoribus.

Gloria. *Ut de.*

R. *Desiderium.*

R. *Domine prevenisti.*

R. *Orante sancto clemente.* V. *Cunque.* <De>sub.

Gloria. *Fluminis.*

Evn̄g. *Homo quidam nobilis.*

R. *Dedisti domine.* V. *Hoc domine.* Ut enarrent.

R. *Phebus et cornelius.* V. *Cunque.* *Oremus.*

R. *Ora pro nobis.* V. *Tu autem.* Ut.

²⁶⁵ 23 November: Felicitas of Rome (c.101 – 165). Little is known of the historical Felicitas. In the medieval context, she was venerated as the mother of the seven holy brothers of Rome (feast day 10 July), but this is a literary fiction.

MENSE NOVEMBRIS.

V. Ora pro nobis.

In laudibus.

A. Non meis.

A. Orante sancto.

A. Vidi supra.

A. De sub.

A. Omnes gentes.

Cap. unius martyris.

Y. Deus tuorum.

V. Iustus germinabit.

A. Oremus. P. Benedictus.

O. Deus qui nos.

Mem. de sancta felicitate.

A. Veniente.

V. Adducentur.

O. Presta quesumus.

Ad .i.

A. Non meis.

Ad .ii.

A. Orante sancto.

Capitula, responsoria, et versiculi unius martyris et pontificis dicuntur ad omnes horas.

Ad .vi.

A. Vidi supra.

Ad .ix.

A. Omnes gentes.

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, *A. Non meis.*

Cap. Omnis pontifex.

Y. Deus tuorum.

V. Iustus germinabit.

MENSE NOVEMBRIS.

A. *Invenerunt. I. Magnificat*

O₂. ut supra.

Mem. de sancto Grisogono, martyre.

A. *Hic est vere martyr.*

V. *Gloria et honore.*

O₂. *Adesto domine.*

24 <De sancto grisogono, martyre.›²⁶⁶

.111. lecciones.

¶[Versiculus et responsoria de .ii^o. nocturno; nisi quando hoc festum in dominica contigerit, tunc enim dicuntur responsoria de .i^o. nocturno.]

Lc. *Dioclicianus in equilea.*

Cetera omni de communi unius martyris.

25 In natali sancte katerine, virginis et martyris.²⁶⁷

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Ave mater.* (recte A. *Ave virginum.*)

Cap. *Confitebor.*

R. *O mater nostra,* cum prosa ad primas vesperas tantum.

78^v Y. *Virginis | proles.*

V. *Diffusa est.*

A. *Inclita sancte.* I. *Magnificat.*

O₂. *Omnipotens sempiterne.*

Ad processionem.

R. *Virgo flagellatur.* V. *Sponsus.*

V. *Ora pro nobis.*

O₂. *Deus qui dedisti.*

In redeundo de sancta maria.

²⁶⁶ 24 November: Chrysogonus of Aquileia, or Crisogono, Krševan (? – c.304), martyred under Diocletian. Little is known of this historical saint. In the medieval context, he was thought to be a Roman official martyred in Aquileia; he may have been Aquileian by birth.

²⁶⁷ 25 November: Catherine of Alexandria, Αἰκατερίνα ἡ μεγαλομάρτυς (early 4th century). Catherine is a literary creation, likely intended as a Christian response to the pagan philosopher, Hypatia of Alexandria. In the narrative, she is a princess and a scholar, whose wisdom exceeds that of the wisest philosophers at court; she and the many people converted by her teaching were martyred under Maxentius.

MENSE NOVEMBRIS.

¶ Ad matutinas.

Invit. *Adoretur virginum rex.*

Y. *Virginis proles.*

In .i. nocturno.

A. *Virgo sancta.* P. *Domine dominus noster.*

A. *Specie corporis.* P. *Celi enarrant.*

A. *Traditur ergo.* P. *Domini est terra.*

V. *Diffusa est.*

Lc. *Maxencius imperator.*

R. *Nobilis et pulchra.* V. *Cui rex. Flagrat.*

R. *Martyrium siciens.* V. *Demoniis. Exclamat.*

R. *Hac quinquagenos.* V. *Efficiens. Dirigit.*

In .ii. nocturno.

A. *Cum esset.* P. *Eructavit.*

A. *Maxencius.* P. *Deus noster.*

A. *Cesar electos.* P. *Fundamenta.*

V. *Specie tua.*

R. *O quam felix.* (recte R. *O quam felices.*) V. *Cum duce. Quos.*

R. *Impius.* V. *Illa manet. Hanc.*

R. *Virgo flagellatur.* V. *Sponsus. Flagrat.*

In .iii. nocturno.

A. *Gloriosam.* P. *Cantate .i°.*

A. *Illa deo.* P. *Dominus regnavit exultet.*

A. *Cum fletu.* P. *Cantate .ii°.*

V. *Adiuvabit eam deus.*

Nulla expocisio.

R. *Horrendo.* V. *Tanquam. Ecce.*

R. *Percussa gladio.* V. *Membris. Quam.*

R. *O mater nostra.* V. *Iam xpo, {cum prosa Eterne virgo} non dicatur hic sed ad primas vesperas tantum.*

V. *Ora pro nobis.*

In laudibus.

A. *Passionem | gloriose.*

A. *Post plurima.*

A. *Expecto.*

A. *Vox de celis.*

A. *Quia devotis.*

MENSE NOVEMBRIS.

Cap. *Confitebor.*
Y^o. *Ihsu corona.*
V. *Adducentur.*
A. *Benedictus. I. Ipsum.*
O^r. *Omnipotens sempiterne.*

C Ad .i.

A. *Passionem.*

Ad .ii.

A. *Post plurima.*

Capitula, responsoria, et versiculi unius virginis et martyris dicantur ad omnes horas, cum O^r. de die.

Ad .vi.

A. *Expecto.*

Ad .ix.

A. *Quia devotis.*

C Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Passionem.*

Cap. *Confitebor.*
Y^o. *Ihsu corona.*
V. *Adducentur.*
A. *Prudens. I. Magnificat.*
O^r. *Omnipotens sempiterne.*

Mem. de sancto Lino, martyre.

O^r. [[martyris et pontificis.]]

26

⟨Sancti lini, pape et martyris.⟩²⁶⁸

.iii. lecciones.

Cetera omnia de communi unius martyris et pontificis.

²⁶⁸ 26 November: Linus (? – 76), pope of Rome 67 – 76; the second pope and the immediate successor to St Peter. He is very likely the same Linus mentioned by St Paul in his second letter to Timothy. Though long venerated as a martyr, Linus likely died a confessor.

COMMUNE SANCTORUM, IN PASCHALI TEMPORE.

29. **Sancti saturnini sociorumque eius, martyrum.²⁶⁹**

¶[Si festum sancti saturnini et sociorum eius martyrum infra adventum contigerit, nihil fiat de festo nisi tantum memoria, nisi ad missam de vigilia sancti andree apostoli.]

O₂. Deus qui nos.

.111. lecciones cum nocturno.

Et omnes hore fiant de sancto saturnino sociorumque eius.

Lc.1. Beatus saturninus.

Cetera de communi plurimorum martyrum.

Missa erit de vigilia.

⟨COMMUNE SANCTORUM.⟩

⟨IN PASCHALI TEMPORE.⟩

In natali unius apostoli sive evangeliste
⟨vel plurimorum apostolorum⟩²⁷⁰ in paschali tempore,
scilicet a pascha usque ad pentecosten.

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. Lux perpetua minor.

Capitula ad vesperas et ad matutinas et ad alias horas dicantur propria si
habeantur. Sin autem, dicantur de communi reliqui temporis.

R. Candidi.

Y. Tristes erant. V. Quesumus auctor. V. Gloria tibi.

V. Gavisi sunt discipuli.

A. Filie ierusalem. | P. Magnificat.

79^r

Mem. de resurreccione,
tam ad vesperas quam ad matutinas.

²⁶⁹ 29 November: Sarnin, or Sernin, Saturnin (3rd century), first bishop of Toulouse; one of the seven Apostles to the Gauls sent by Fabian, pope of Rome (feast day 20 January); martyred under Decius.

This is also the vigil of St Andrew, but the hours are said for St Sarnin cū.ñ. until first vespers of St Andrew; see the first service in the *Temporale*, Risby:55^r (II:285), above.

²⁷⁰ The text in brackets corrects an obvious omission; see Š:126^v, Č:113^v, H:96^v, A:56^r, 1531-P:66^r (B-17:[610]).

COMMUNE SANCTORUM, IN PASCHALI TEMPORE.

C Ad matutinas.

Invit. *Exultent in domino.* P. *Venite.*

Y. *Tristes.*

A. *Tristicia.* Tres primi psalmi de apostolis dicantur, deinde secundum ordinem nocturnorum.

+ [Et hoc per totum tempus paschale, videlicet non incipiendo a .i. nocturno in qualibet ebdomada. Eodem modo fiat de martyribus et de ceteris sanctis in predicto tempore contingentibus.]

V. *Gavisi sunt.*

R. *Virtute magna.*

R. *Isti sunt agni.*

R. *Candidi.*

V. *Vox leticie.*

In laudibus.

A. *Sancti tui domine.*

A. *Sancti et iusti.*

A. *In velamento.*

A. *Spiritus et anime.*

A. *In celestibus.*

Y. *Claro paschali.*

V. *Gaudete iusi.*

A. *Lux perpetua maior.* P. *Benedictus.*

Oꝝ. ut supra.

C Ad .i.

A. *Sancti tui.*

Ad .ii.

A. *Sancti et iusti.*

R. *Tristicia vestra.*

V. *Preciosa est.*

Ad .vi.

A. *In velamento.*

R. *Preciosa est.*

V. *Gaudete.*

COMMUNE SANCTORUM, IN PASCHALI TEMPORE.

Ad .ix.

A. In celestibus.

R. Gaudete iusti.

V. Vox leticie et exultacionis.

¶ Ad vesperas.

A. Sancti tui. P. Dixit dominus.

Et ceteri psalmi de apostolis.

[Si fuerit duplex festum, tunc dicitur R. Candidi facti sunt.

Sin autem, nullum responsorium.]

Y. Claro paschali.

V. Gaudete iusti.

A. Lux perpetua minor. P. Magnificat.

In natali unius martyris sive confessoris.²⁷¹

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. Lux perpetua minor.

Capitula ad vesperas et ad alias horas de communi.

R. Filie ierusalem.

Y. ad vesperas et ad matutinas de communi.

V. Tristitia vestra.

A. Filie ierusalem. P. Magnificat.

¶ Ad matutinas. |

Invit. Exultent.

A. super psalmos, Tristicia.

Tres psalmi dicantur secundum ordinem nocturnorum.

V. Preciosa est.

R. Beatus vir. V. Potens.

R. Preciosa. V. In conspectu.

R. Filie ierusalem. V. Quoniam confortavit.

²⁷¹ Presumably both ‘cum regimine chori’ and ‘sine regimine chori’. But the marginal note below gives slightly different rubrics for feasts ‘sine regimine chori’, perhaps indicating a later practice.

COMMUNE SANCTORUM, IN PASCHALI TEMPORE.

V. Vox leticie.

In laudibus.

A. Sancti tui.

Et alie antiphone ut supra.

[Capitulum, hymnus ut supradictus est.]

V. Gaudete iusti.

A. Lux perpetua maior. P. Benedictus.

Ad *ii.* et ad alias horas.

Antiphone, responsoria, et versiculi ut supra de apostolis.

¶ Ad vesperas.

Super psalmos, *A. Sancti tui domine.*

[Si duplex festum fuerit, tunc dicitur *R. Filie ierusalem.*]

V. Gaudete iusti.

A. Lux perpetua minor. P. Magnificat.

Et cetera.

**[In natali unius martyris sive confessoris, sine regimine chori,
paschalis temporis.**

(Ad vesperas.)

A. Alleluya. P. f. feriales.

Capitulum et ymnus de communi reliqui temporis.

V. Tristitia vestra.

A. Filie ierusalem. P. Magnificat.

Ad matutinas.

Invitatorium et cetera ut supra, usque ad laudes.

In laudibus.

Hec sola *A. Sancti tui domine. P. Dominus regnavit.*

V. Gaudete iusti.

A. Lux perpetua minor. P. Benedictus.

Et cetera.

Ad *ii.* et ad alias horas,

ut supra.]

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

In natali plurimorum martyrum sive confessorum.²⁷²

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, *A.* alleluiatice.

Ad vesperas et ad alias horas, capitula de communi.

V. Tristitia vestra.

A. File ierusalem. V. Magnificat.

Ad matutinas.

Invit. Exultent.

Super psalmos, *A. Tristitia vestra.*

Tres psalmi de communi dicantur secundem ordinem nocturnorum.

V. Preciosa est.

R. Tristitia vestra. V. Mundus.

R. Preciosa est. (recte R. Preciosa in.) V. In conspectu.

R. Lux perpetua. V. Vox leticie.

In laudibus.

A. Sancti tui.

V. Gaudete iusti.

A. Lux perpetua minor. V. Benedictus.

Ad primam et ad alias horas,
antiphone, responsoria, et versiculi ut supra de apostolis.

⟨EXTRA TEMPUS PASCHALE.⟩

In vigilia unius apostoli sive plurimorum apostolorum.

[(per totum annum extra tempus paschale.)]

Ad vesperas.

Super psalmos, *A. Estote fortes. I. de die.*

²⁷² Thus also in *S:27^v, C:120^r, H:97^v, A:56^v*, and presumably both ‘cum regimine’ and ‘sine regimine chori’; see also Exeter Ordinal:283. But compare *1531-P:67^r (A-17:[633])*, where only ‘sine regimine chori’ is specified.

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

79^v Cap. *Iam non estis.*
R. *Qui sunt. | X. Candidiores. Et quasi.*
Gloria. *Ad fenestras.*²⁷³
Y. *Annue x̄pe.*
V. *In omnem terram.*

Hic ymnus dicitur in omnibus festis apostolorum et evangelistarum per totum annum preterquam in paschali tempore ad vesperas et ad matutinas et excepto festo apostolorum petri et pauli et per octavas eorum.

A. *Beati eritis. P. Magnificat.*

Si ⟨oracio⟩²⁷⁴ habeatur de vigilia, dicatur ad primas vesperas; sin autem dicatur de historia.

Oꝝ. *Concede nos quesumus omnipotens deus.*

Plurimorum apostolorum, Oꝝ. *Quesumus omnipotens deus.*

+ [Et si necesse fuerit quod processio fieri debeat ad altare alicuius apostoli et non habeatur propria oracio de vigilia, tunc dicitur ad processionem Oꝝ. *Quesumus omnipotens deus.*]]

¶ Ad matutinas.

Invit. *Regem apostolorum. P. Venite.*
Y. *Annue x̄pe.*

In .i. nocturno.

A. *In omnem terram. P. Celi enarrant.*

A. *Clamaverunt. P. Benedicam.*

A. *Constitues eos. P. Eructavit.*

V. *In omnem terram.*

R. *Ecce ego mitto. V. Dum lucem. Estote.*

R. *Tollite iugum. V. Et invenietis. Et discite.*²⁷⁵

R. *Dum stetiris. V. Non enim. Dabitur.*

²⁷³ Compare Š:127^v, Č:113^v, Ě:97^v, Ā:66^v, and 1531-P:67^r (A-18:[639]), where the cue for the re-entry is ‘Et quasi’.

²⁷⁴ There is a scribal error here, but the word ‘oracio’ is likely intended.

²⁷⁵ Compare Š:128r, Č:114^r, Ě:97^v, Ā:56v, and 1531-P:67^v (A-18:[647]), where the cue for the re-entry is ‘Iugum’.

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

In .ii^o. nocturno.

- A. *Principes populorum.* P. *Omnes gentes.*
A. *Dedisti hereditatem.* P. *Exaudi deus deprecationem.*
A. *Annunciaverunt.* P. *Exaudi deus oracionem.*
V. *Constitues.*

R. *Vidi coniuctos.* V. *Vidi angelum. Isti.*
R. *Isti sunt triumphatores.* V. *Isti sunt. Modo.*
R. *Fuerunt sine.* V. *Tradiderunt. Calicem.*
Gloria. *Et amici.*

In .iii^o. nocturno.

- A. *Exaltabuntur.* P. *Confitebimur.*
A. *Lux orta est iusto.* | P. *Dominus regnavit exultet.*
A. *Custodiebant.* P. *Dominus regnavit irascantur.*
V. *Nimis honorati.*

Evn̄g. *Hoc est preceptum.*
Evn̄g. *Hec mando vobis.*
R. *Isti viventes.* V. *Sancti per fidem. Quorum.*
R. *Isti sunt viri.* V. *In omnem terram. Quorum.*
R. *Cives apostolorum.* V. *Audite preces. Portantes.*
Gloria. *Et liberare.*
V. *Dedisti hereditatem.*
R. *Timentibus.*

In laudibus.

- A. *Hoc est preceptum.*
A. *Maiorem.*
A. *Vos amici.*
A. *Beati mundo.*
A. *In pacienza.*
Cap. *Iam non estis.*
Y. *Exultet celum.*
V. *Annunciaverunt.*
A. *Tradent enim vos.* P. *Benedictus.*
Oz. {*Concede.*}
[Oz. de die si propria habeatur.]

Sin autem, dicitur ista Oz. *Exaudi domine populum tuum.*]

¶ Ad .i.

- A. *Hoc est preceptum.*

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

Ad .iiii.

- A. *Maiorem.*
Cap. *Iam non estis.*
R. *In omnem terram.* V. *Et in fines.*
Gloria. *In omnem terram.*
V. *Constitues eos.*
Oz. ut supra.

Ad .vii.

- A. *Vos amici.*
Cap. *Per manus apostolorum.*
R. *Constitues.* V. *Memores.*
Gloria.
V. *Nimis honorati.*

Ad .ix.

- A. *In pacienza.*
Cap. *Ibant apostoli.*
R. *Nimis honorati.* V. *Nimis confortatus.*
Gloria. *Nimis honorati.*
V. *Annunciaverunt.*

¶ Ad vesperas.

- A. *Iuravit.* P. *Dixit dominus.*
A. *Collocet.* P. *Laudate pueri.*
A. *Dirupisti.* P. *Credidi propter.*
A. *Eentes ibant.* P. *In convertendo.*
A. *Confortatus.* P. *Domine | probasti.*
Cap. *Iam non estis.*
|[Si duplex festum fuerit, tunc dicitur R. *Cives apostolorum.*
Sin autem nullum responsorium dicitur.]
Y. *Exultet.*
V. *Annunciaverunt.*
A. *In regeneracione.* P. *Magnificat.*
Oz. ut supra.

Aliud Evn̄g. *Ecce ego mitto vos.*

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

In natali unius martyris non pontificis.²⁷⁶

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, *A. Beatus vir.*

Alia A. Iste sanctus.

Unius martyris non pontificis,

Cap. Beatus vir qui suffert.

Aliud Cap. Iste sanctus.

Aliud Cap. Beatus vir qui in sapiencia.

De martyribus decollatis,

R. Percepturus.

De martyribus non decollatis,

R. Beatus vir qui suffert.

Y. Martyr dei.

V. Gloria et honore.

A. Hic est vere. P. Magnificat.

O. Adesto domine.

alia O. Presta quesumus.

alia O. Letetur ecclesia.

alia O. Votiva nos.

Ad matutinas.

Invit. Iustus florebit. P. Venite.

Et dicatur in festis .ix. lectionum, et in festis .iii. lectionum que habent invitatorium duplex.

In festis .iii. lectionum que non habent invitatorium duplex,

Invit. Regem martyrum.

Y. Martyr dei.

In .i. nocturno.

A. In lege. P. Beatus vir.

A. Predicans. P. Quare fremuerunt.

A. Voce mea. P. Domine quid multiplicati.

V. Gloria et honore.

R. Iste sanctus. V. Munimine. Fundatum. (recte Fundatus.)

²⁷⁶ The phrase ‘non pontificis’ here is a scribal error. This section gives the rubrics for all categories of individual martyrs.

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

R. *Iustus germinabit.* V. *Plantatus. Et florebit.*

R. *Iste cognovit.* V. *Iste est. Et inventus.*

In .ii. nocturno.

A. *Fili hominum.* P. *Cum invocarem.*

A. *Scuto bone.* P. *Verba mea.*

A. | *In universa.* P. *Domine dominus noster.*

V. *Posuisti.*

+ [Quando dicuntur responsoria de .ii. nocturno communis historie in festis .iii. lectionum unius martyris, tunc non dicitur ante laudes V. *Posuisti domine*, sed V. *Gloria et honore*; et hoc propter nonam antiphonam que est *Posuisti domine*.]

R. *Desiderium.* V. *Quoniam prevenisti.*

R. *Domine prevenisti.* V. *Vitam petitit.*

R. *Gloria et honore.* V. *Quoniam elevata.*

In .iiii. nocturno, antiphone et cetera ut supra.

V. *Iustus ut palma florebit.*

Non dicitur ulterius quoctiens dicitur,²⁷⁷ nisi ad horam .ix. post capitulum tantum.

R. *Sicut cedrus libani multiplicabitur.*

Evn̄g. secundum Ioahnnem. *Nisi granum.*

R. ut supra.

Alie lectioniones unius martyris.

Lc. i. *Quia natalem martyr hodierna die.*

Versiculus super laudes ut supra.]²⁷⁸

R. *Desiderium.* V. *Quoniam prevenisti. Et voluntate.*

R. *Domine prevenisti.* V. *Vitam petitit. Posuisti.*

R. *Gloria et honore.* V. *Quoniam elevata. Omnia.*

In .iiii. nocturno.

A. *Iustus dominus.* P. *In domino confido.*

A. *Habitabit.* P. *Domine quis habitabit.*

A. *Posuisti domine.* P. *Domine in virtute.*

V. *Iustus ut palma florebit.*

Evn̄g. *Si quis venit ad me.*

Evn̄g. *Si quis vult.*

Evn̄g. *Nisi granum.*

Evn̄g. *Arbitrari.*

Evn̄g. *Qui nos audit.*

Evn̄g. *Nichil opertum.*

²⁷⁷ The scribe incorrectly repeats the word ‘ulterius’ here.

²⁷⁸ The responsories in this marginal note are the same as those in the main text.

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

Evn̄g. Circuibat ihc.

Evn̄g. Homo quidam nobilis. Hoc evangelium legatur in festo cuiuslibet pontificis exulati, sive martyris, sive confessoris.

R. Corona aurea. V. Cibavit. Gloria.

R. Stola iocunditatis. V. Induit. Et coronam.

R. de martyribus non decollatis,

nonum R. erit, Beatus vir qui suffert. V. Hic accipiet. Quam.

De martyre decollato,

R. Percepturus. V. Corpore. Subdit.

Gloria. Subdit.

V. Posuisti domine.

V. Ora pro nobis.

Iste versiculus ultimus semper dicitur ante laudes in festis unius martyris vel unius confessoris quando .ix. lecciones fiunt.

Quando vero .iiii. lecciones fiunt de uno martyre, tunc dicitur

V. Posuisti.

vel Iustus ut palma.

De uno confessore,

V. Iustum deduxit.

vel Iustus ut palma.

In laudibus.

A. Qui me confessus. |

80^v

A. Qui sequitur me.

A. Si quis michi.

A. Qui michi ministrat.

A. Volo pater.

Cap. ut supra ad primas vesperas.

Y. Deus tuorum.

V. Iustus germinabit.

A. Nisi granum.

alia A. Qui vult. P. Benedictus.

[[Notandum quod A. Nisi granum et A. Qui vult venire dicuntur alternis vicibus per ebdomadam in festis unius martyris, tam .iiii. lectionum nunquam .ix. lectionum, super Benedictus vel ad memoriam sancti. Ita tamen quod semper in primis dicitur A. Nisi granum.]

O. ut supra ad primas vesperas.

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

¶ Ad .i.

A. *Qui me confessus.*

Ad .iiii.

A. *Qui sequitur me.*

Cap. ut supra.

R. *Gloria et honore.* V. *Et constituisti.*

V. *Posuisti domine.*

Ad .vii.

A. *Si quis michi.*

Cap. *Iste cognovit.*

R. *Posuisti.* V. *Coronam.*

V. *Iustus ut palma.*

Ad .ix.

A. *Volo pater.*

Cap. *Stola iocunditatis.*

R. *Iustus ut palma.* V. *Sicut cedrus.*

V. *Iustus germinabit.*

¶ Ad secundas vespertas.

A. *Qui me confessus.* P. de die.

Cap. ut supra ad primas vespertas.

Y. *Deus tuorum.*

V. *Iustus germinabit.*

A. *Hic vir despiciens.* P. *Magnificat.*

aliam A. *Iste cognovit.* P. *Magnificat.*

O. ut supra.

¶ Item unius martyris.

Ad utrasque vespertas, et ad matutinas, et ad .iiii.

Cap. *Beatus vir qui in sapiencia.*

Ad .vi.

Cap. *Cibavit illum.*

Ad .ix.

Cap. *Et firmabitur.*

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

¶ Item unius martyris et pontificis.

Ad utrasque vesperas, et ad matutinas, et ad .iij.

Cap. *Omnis pontifex.*

Oꝝ. *Deus qui sanctam.*

[Unius martyris et pontificis exulati,

Lc.ii. *Debemus pensare fratres.*

Evn̄g. secundum lucam. *Homo quidam nobilis.*

Sermo ex commentario.]

Ad .vi.

Cap. *Nemo sumit.*

Ad .ix.

Cap. *In ecclesiis altissimi.*

In natali plurimorum martyrum.

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Sancti per fidem.*

Cap. *Reddet deus.* |

R. *In circuitu.*

Y. *Sanctorum meritis.*

V. *Letamini.*

A. *Gaudent in celis.* P. *Magnificat.*

[alia A. *Isti sunt sancti.*] |

Oꝝ. *Omnipotens sempiterne deus.*

Oꝝ. *Concede quesumus omnipotens deus.*

Oꝝ. *Deus qui nos.*

Oꝝ. *Deus qui sanctorum.*

¶ Ad matutinas.

Invit. *Adoremus regem.*

Invit. *Mirabilem deum.* Hoc invitatorium dicitur in festis .ix. lectionum, et in festis .iiii. lectionum que habent invitatorium duplex.

Dicitur hoc Invit. *Regem martyrum,* (in festis .iii. lectionum que non habent invitatorium duplex.)²⁷⁹

²⁷⁹ The text in brackets here corrects an obvious omission; see Ā:115^v, Ī:99^v, Ā:57^v, 1519-C:20^v, 1531-P:73^r (A-20:[735]). (The page following Š:128^v, which would have contained this rubric, has been torn out.)

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

Yº. *Sanctorum meritis.*

In .i. nocturno.

- A. *Secus cursus.* P. *Beatus vir.*
A. *Tanquam aurum.* P. *Quare fremuerunt.*
A. *Si coram.* P. *In domino.*
V. *Letamini in domino.*
R. *Absterget deus.* V. *Non esurient. Quoniam.*
R. *Viri sancti.* V. *Unus spiritus. Et ideo.*
R. *Tradiderunt.* V. *Isti sunt. Ideo. (recte Et ideo.)*

In .ii. nocturno.

- A. *Dabo sanctis.* P. *Domine quis habitabit.*
A. *Sanctis qui in terra.* P. *Conserua me.*
A. *Sancti qui sperant.* P. *Domini est terra.*
V. *Exultent iusti.*
R. *Sancti tui.* V. *Victricem.*
R. *Verbera carnificum.* V. *Immania. Ut heredes.*
R. *O veneranda.* V. *Despecta. Et ideo.*

In nativitate quorumlibet fratrum.

- R. *Hec est vera fraternitas.* V. *Eccc quam bonum. Contemnentes.*
R. *O constancia.* V. *Nobis ergo. Gloria.*

In .iii. nocturno.

- A. *Iusti autem.* P. *Exultate iusti.*
A. *Tradiderunt.* P. *Benedicam.*
A. *Ecce merces.* P. *Deus venerunt.*
V. *Iustorum anime.*
Evn̄g. *Elevatis ih̄c oculis.*
Evn̄g. *Videns ih̄c turbas.*
Evn̄g. | *Cum persequuti.*
Evn̄g. *Ponite in cordibus.*
Evn̄g. *Descendens ih̄c de monte.*
Evn̄g. *Cum audieritis prelia.*
Evn̄g. *Attendite a fermento.*
Evn̄g. *Sedente ih̄u super montem oliveti.*
Evn̄g. *Nolite arbitrari.*
Evn̄g. *Egrediente ih̄u de templo.*
Evn̄g. *Ve vobis qui edificatis.*

In paschali tempore, Evn̄g. *Ego sum vitis vera vos palmites.*

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

R. Propter testamentum. V. Fuerunt.
R. Sancti mei. V. Venite
R. In circuitu. V. Lux perpetua lucebit. Ubi.
Gloria. Ibi.

V. Iusti autem ipse perpetuum.

In laudibus.

A. Iustum autem.
A. Cum palma.
A. Corpora sanctorum.
A. Martyres dei. (recte A. Martyres domini.)
A. Exultabunt.

Cap. Reddet deus.

Y. Rex gloriose.

V. Mirabilis deus.

A. Istrom est. P. Benedictus.

O. ut supra ad primas vesperas.
alia A. Laverunt.

[A. Istrom est et A. Laverunt stolas dicantur alternis vicibus per ebdomadam in festis plurimorum martyrum, tam .iiii. lectionum quam .ix. lectionum, super P. Benedictus, vel ad memoriam eorundem sanctorum; ita tamen quod semper in primis dicitur A. Istrom est.]

[¶ Quando vero duo festa unius confessoris et pontificis simul contingunt,

tunc fiat memoria de alio festo cum hac

A. Simulabo eum.

V. Iustum deduxit dominus.]²⁸⁰

¶ Ad .ii.

A. Iustum autem.

Ad .iiii.

A. Cum palma.
Cap. Reddet deus.
R. Letamini.
V. Exultent iusti.

²⁸⁰ This note correctly belongs here, after lauds; but in the manuscript, it is the last of the marginal notes that follow the insertion mark '8', II:470-471 below.

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

Ad .vii.

A. *Corpora sanctorum.*
Cap. *Transtulit illos.*
R. *Exultent iusti.* V. *Et delectentur.*
V. *Iustorum anime.*

Ad .ix.

A. *Exultabunt.*
Cap. *Iusti tulerunt.*
R. *Iustorum anime.* V. *Et non tanget.*
V. *Mirabilis deus.*

¶ Ad vesperas.

A. *Iustorum anime.* P. f. feriales.
Cap. *Reddet deus.*
Y. | *Rex gloriose martyrum.*
V. *Mirabilis deus.*
A. *Absterget deus.* P. *Magnificat.*
O. ut supra.

{¶ Item plurimorum martyrum.

Ad utrasque vesperas et ad matutinas et ad .iii.

Cap. *Sancti per fidem.*

Ad .vii.

Cap. *Sancti ludibria.*

Ad .ix.

Cap. *Circuierunt.*

8[Item lecciones plurimorum martyrum.

Lc.ii. *Quocienscunque fratres.*
Evn̄g. secundum matheum. *Videns turbas ih̄c.*
Omelia beati gregorii pape. *Mons in quo sedet.*

¶Et dicantur capitula supradicta alternis vicibus per ebdomadam, nisi quando propria istoria vel proprie laudes habeantur ad vesperas et ad matutinas et ad .iii. Ita tamen quod, semper quando dicitur A. *Sancti per fidem* super psalmos, tunc dicitur istud Cap. *Reddet deus* ad vesperas, ad laudes, et .iii., et ad secundas vesperas, nisi propria historia habeatur vel proprie laudes.

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

Ad vesperas, ad laudes, et ad .iiii.
Cap. *Sancti per fidem.*

Ad .vii.
(Cap.) *Sancti ludibria.*

Ad .ix.
Cap. *Circuierunt in melotis.]*

¶ Item plurimorum martyrum, quando .ix. lecciones vel .iii. habentur cum propria historia.

Ad vesperas et ad matutinas et ad .iii. et ad secundas vesperas.
Cap. *Iustorum anime.*

Ad .vii.
Cap. *Si coram hominibus.*

Ad .ix.
Cap. *In paucis vexati.*

In natali unius confessoris et pontificis.

Ad vesperas.
Super psalmos feriales, A. *Iustum deduxit.*
Cap. *Ecce sacerdos.*

Quando .ix. lecciones vel .iii. cum propria historia fiant vel propriis laudibus, tunc tantum dicatur ad vesperas et ad matutinas et ad .iii. et ad secundas vesperas hoc predictum capitulum.

¶ [Iterum dicitur hoc Cap. *Ecce sacerdos* in omnibus festis unius confessoris et pontificis in paschali tempore contingentibus ad utrasque vesperas et ad matutinas et ad .iii., si vero respicimus in margine.]

In aliis vero festis ...[tam .ii. lectionum quam .ix. lectionum] dicatur ad vesperas tantum.

R. *Miles xp̄i.*
Y. *Iste confessor.*
V. *Amavit eum dominus.*
A. *Confessor.* P. *Magnificat.*

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

O_ꝝ. Da quesumus omnipotens deus ut beati N.

O_ꝝ. Exaudi domine.

O_ꝝ. Omnipotens sempiterne deus qui nos.

¶ Ad matutinas.

Invit_†. Unum deum.

Hoc invitatorium dicitur in festis .ix. lectionum et .iii. que habent invitatorium duplex.

In festis .iii. lectionum,

Invit_†. erit Regem confessorum.

P. Venite.

Y^o. Iste confessor.

In .i. nocturno.

A. Beatus vir. P. Ipsum.

A. Beatus iste. P. Quare fremuerunt.

A. Tu es. P. Domine quid multiplicati.

V. Amavit eum dominus.

[Lc*i*. Dominicus sermo.]

R. Euge | serve. V. Domine quinque talenta. Intra.

R. Ecce sacerdos. V. Benediccionem. Ideo.

R. Iuravit dominus. V. Dixit dominus. Tu es.

Gloria. Secundum.

In .ii. nocturno.

A. Invocantem. P. Cum invocarem.

A. Letentur omnes. P. Verba mea.

A. Domine dominus noster. P. Ipsum.

V. Istum deduxit.

R. Posui adiutorium. V. Inveni david. Manus.

R. Magnificavit eum. V. Statuit. Et dedit.

R. Sancte N. V. O sancte N. Et impetratam.

Gloria. Tu defer.

In .iii. nocturno.

A. Domine iste. P. Domine quis habitabit.

A. Vitam petiit. P. Domine in virtute.

A. Hic accipiet. P. Domini est terra.

V. Iustus ut palma.

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

Evn̄g. [secundum Mattheum.] *Homo quidem peregre.*

Evn̄g. *Vigilate quia nescitis.*

Evn̄g. *Videte vigilate.*

R. *Iste est.* V. *Iste est.*

R. *Iste homo.* V. *Ecce homo. Et dedit.* (recte *Dedit.*)

R. *Miles xp̄i.* V. *Ut celestis. Tuo.*

Gloria. Culpas.

V. *Ora pro nobis.*

In festis .iiii. lectionum, V. *Iustum deduxit.*

vel V. *Iustus ut palma.*

In festis .ix. lectionum, dicatur iste V. ante laudes *Ora pro nobis beate N.*

In laudibus.

A. *Ecce sacerdos.*

A. *Non est inventus.*

A. *Fidelis servus.*

A. *Beatus ille servus.*

A. *Serve bone.*

CaP. *Ecce sacerdos.*

¶[Quando fiunt .ix. lecciones vel .iiii. cum communi historia, tunc dicitur ad laudes, ad .iiii., et ad secundas vespertas hoc CaP. *Benedictionem omnium.*]

Y. *Ihsu redemptor.*

V. *Iustus germinabit.*

A. *Euge serve. I. Benedictus.*

Oꝝ. ut supra ad vespertas.

¶[Si duo festa unius confessoris simul contingunt,

tunc fiat memoria de aliquo festo, cum hac

A. *Iste est qui ante deum.*

Quere hanc antiphonam ad secundas vespertas unius confessoris et pontificis.

V. *Iustus ut palma.*

Oꝝ. ut supra.]

¶ Ad .i.

A. *Ecce sacerdos.*

Ad .iiii.

A. | *Non est inventus.*

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

Cap. *Benediccionem.*
R. *Anavit. V. Stola.*
V. *Iustum deduxit.*

Ad .vi.

A. *Fidelis servus.*
Cap. *Cognovit.*
R. *Iustum deduxit. V. Et ostendit.*
V. *Iustus ut palma.*

Ad .ix.

A. *Serve bone.*
Cap. *Magnificavit.*
R. *Iustus ut palma. V. Sicut cedrus.*
V. *Iustus germinabit.*

Ad secundas vespertas.

A. *Ecce sacerdos. V. feriales.*
Cap. *Benediccionem.*
[Si duplex festum fuerit, R. *Sancte N. xp̄i confessor.*]
Y. *Ihsu redemptor.*
V. *Iustus germinabit.*
A. *Iste est. V. Magnificat.*
Oꝝ. ut supra.

In natali unius confessoris et doctoris.

Ad utrasque vespertas, et ad matutinas, et ad .iiii.
Cap. *Dedit dominus.*

Ad .vi.

Cap. *Dedit illi dominus.*

Ad .ix.

Cap. *Sapiencia laudabit.*
Cetera omnia unius confessoris et abbatis.
Evn̄g. *Vos estis sal terre.*

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

3[Si vero episcopus fuerit, tunc fiat servicium sicud in die sancti Ieronimi presbyteri prenotatum est. Tamen in festo sancti Ieronimi et sancti Augustini, dicitur hoc Cap. *Dedit dominus ad utrasque vesperas, et matutinas, et ad .iiii.*]

In natali unius confessoris et abbatis.

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, *A. Amavit eum.*

Cap. Iustus cor suum.

R. Vir israelita. V. Ut precibus. Intercede.

V. Iste confessor domini sacratus.

V. Amavit.

A. Similabo. F. Magnificat.

O. Intercessio nos.

O. Deus qui beatum N. confessorem atque abbatem.

[Non dicitur O. *Intercessio nos*, nisi in translacione sancti Benedicti, secundum usum ecclesie Sarum.]

¶ Ad matutinas.

Invit. Iustus floredit.

In festis .iiii. lectionum quando non habent invitatorium duplex,

Invit. Regem confessorum.

V. Iste confessor.

In .i. nocturno. |

82^r

A. Beatus vir. F. Ipsum.

Et cetere antiphone que sequuntur cum suis psalmis unius confessoris et pontificis.

V. Amavit eum.

R. Euge serve.

R. Iustus germinabit.

R. Vir israelita. V. Ut precibus.

In .ii. nocturno.

A. Invocantem.

Et cetere antiphone que sequuntur cum suis psalmis.

R. Magnificavit.

R. Amavit. V. Induit.

R. Sancte N. xp̄i.

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

In .iiii. nocturno.

A. Domine iste.

Et cetere antiphone cum suis psalmis que sequuntur.

V. Iustus ut palma.

Eēnē. Nemo ascendit.

R. Iste est.

R. Iste homo.

R. Miles xp̄i.

V. Ora pro nobis.

In laudibus.

A. Iustum deduxit.

A. Non est inventus.

A. Fidelis servus.

A. Beatus ille servus.

A. Serve bone.

Cap. Iustus cor suum.

Y. Ihsu redemptor.

V. Iustus germinabit.

A. Euge serve. Y. Benedictus.

Oꝝ. ut supra.

¶ Ad .i.

A. Iustum deduxit.

Ad .iiii.

A. Non est inventus.

Cap. Iustus cor suum.

Responsoria et versiculi ad omnes horas ut supra de uno confessore et pontifice.

Ad .vii.

A. Fidelis servus.

Cap. Si *enim* magnus dominus.

¶ Ad .ix.

A. Serve bone.

Cap. Dominus dixit. *(recte Cap. Dominus dirigit.)*

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

C Ad vesperas.

A. *Iustum deduxit.* I^oi. feriales.

Cap. *Iustus cor suum.*

Y^o. *Ihsu redemptor.*

V. *Iustus germinabit.*

A. *Iste est.* F. *Magnificat.*

O_ꝝ. ut supra.

{Item de quocunque confessore.

Ad utrasque vesperas, et ad matutinas, et ad .iiii.

Cap. *Iustum deduxit.* |

O_ꝝ. *Adesto domine.*

Ad .vi.

Cap. *Custodivit.*

Ad .ix.

Cap. *Sapiencia venditum.*

E^{vn}g. *Dixit symon petrus ad ihsu Ecce nos reliquimus.* {

[De quocunque confessore.

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, < A. *Amavit eum.* >

Cap. *Iustum deduxit dominus.*

R_q. *Miles christi.*

Y^o. *Iste confessor.*

V. *Amavit eum.*

A. *Confessor domini.* F. *Magnificat.*

O_ꝝ. *Adesto domine.*

Ad matutinas.

In festis .ix. lectionum vel .xi. lectionum que habent invitatorium duplex,
Invit. *Iustus florebit.* F. *Venite.*

In aliis festis sine regimine chori, *Regem confessorum.*

In nocturnis, antiphone, psalmi, et versiculi unius confessoris et pontificis.
Lc.i. *Fratres obedientes christo.*

Responsoria per ordinem de communi unius confessoris et pontificis dicantur.

E^{vn}g. secundum matheum. *Videte vigilate.*

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

Omelia. *Vigilate et orate.*

In laudibus.

*A. Iustum deduxit dominus minor. V. Dominus regnavit.
Et cetere antiphone et psalmi unius confessoris.*

*Cap. Iustus cor suum.
Y. Ihsu redemptor. Totus ymnus dicitur.
V. Iustus germinabit.
A. Euge serve. V. Benedictus.
Oꝝ. ut supra.*

¶ Ad .ii.

A. Iustum deduxit. V. Deus in nomine tuo.

Ad .ii. et ad alias horas, omnia sicud unius confessoris et pontificis dicuntur.

Ad .ii.

Cap. Iusutm deduxit.

Ad .vi.

Cap. Custodivit eum.

Ad .ix.

Cap. Sapiencia venditum.

Ad vesperas.

A. Iustum deduxit (minor). V. feriales.

*Cap. Iustus cor suum.
Y. Ihsu redemptor.
V. Iustus.
A. Iste est. V. Magnificat.
Oꝝ. Adesto.]*

In natali plurimorum confessorum.

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, *A. Sancti per fidem.*

*Cap. Plures facti sunt.
R. Iusti in perpetuum. V. Ideo accipient. Et cogitacio.
Gloria laus. Apud.*

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

Yº. Sanctorum meritis. ¶. Hii sunt. ¶. Te summa.

¶. Letamini.

A. Fulgebunt iusti. P. Magnificat.

Oꝝ. Deus qui nos sanctorum tuorum.

alia Oꝝ. Deus qui horum confessorum.

Ad matutinas.

Invit. Mirabilem. Et dicatur in festis .ix. lectionum, et in festis .xi. lectionum que habent invitatorium duplex.

In festis .xi. lectionum que non habent invitatorium duplex, dicitur
Invit. Regem confessorum.

Yº. Sanctorum meritis.

In .i. nocturno.

A. Secus cursus. P. Beatus vir.

A. Tanquam aurum. P. Quare fremuerunt.

A. Filli hominum. P. Cum invocarem.

¶. Letamini.

R. Absterget deus.

R. Exultabunt. ¶. Epulentur.

R. Iusti in perpetuum.

In .ii. nocturno.

A. Letentur omnes. P. Verba mea.

A. Dabo sanctis. P. Domine quis habitabit.

A. Sanctis qui. P. Conserva me.

¶. Exultent iusti.

R. Letamini. ¶. Cantate. Et gloriamini.

R. Sancti tui.

R. In circuitu.

In .iii. nocturno.

82^v A. | Sancti qui sperant. P. Domini est terra.

A. Iusti. P. Exultate iusti.

A. O quam gloriosum. P. Quam dilecta.

¶. Iustorum anime.

Evn̄g. Sint lumbi vestri.

Evn̄g. Elevatis ih̄c.

Evn̄g. Misit ih̄c duodecim.

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

R. *Sacerdotes. V. Illuc. Et.*
R. *Corpora sanctorum. V. Sapientiam. Et.*
R. *Sint lumbi. V. Vigilate. Et vos.*
Gloria. Quando.

V. *Iusti in perpetuum.*

In laudibus.

A. *Iustorum autem.*
A. *Cum palma.*
A. *Corpora sanctorum.*
A. *Sacerdotes.*
A. *Exultabunt.*
Cap. *Plures facti sunt.*
Y. *Rex gloriose.*
V. *Mirabilis.*
A. *Sint lumbi. P. Benedictus.*
Oꝝ. ut supra.

Ad .i. et ad alias horas.

Antiphone, responsoria, et versiculi de communi plurimorum martyrum.

Ad .iiii.

Cap. *Plures facti sunt.*

Ad .vii.

Cap. *Sancti et iusti.*

Ad .ix.

Cap. *Iusti autem in perpetuum.*

¶ Ad vesperas.

Super psalmos feriales, A. *Iustorum autem.*
Cap. *Plures facti sunt.*
Y. *Rex gloriose.*
V. *Mirabilis deus.*
A. *Sanctum est. P. Magnificat.*
Oꝝ. ut supra.

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

In natali unius virginis et martyris.²⁸¹

.ix. lecciones.

Ad vesperas.

Super psalmos feriales, *A. Hec est virgo prudens.*

Ca^rp. Domine deus meus.

R^c. Regnum mundi.

Y^r. Virginis proles.

V^r. Diffusa est.

A. Simile est. I^r. Magnificat.

O^ru. Exaudi nos.

Ad matutinas.

Invit^r. *X^rm venerantes* || [in festis .ix. lectionum tantum]. *I^r. Venite.*

Aliud Invit^r. *Agnum sponsum.* Et dicentur in festis { .ix. lectionum et } .iiii. que habent invitatorium | duplex.

Quando non habent invitatorium duplex, tunc dicitur

Invit^r. *Regem virginum.*

Y^r. Virginis proles.

In .i. nocturno.

A. Ante thorum. I^r. Domine dominus noster.

A. Sicut lilium. I^r. Celi enarrant.

A. Favus distillans. I^r. Domini est terra.

V^r. Diffusa est.

R^c. Diffusa est. V^r. Dilexisti. Propterea.

R^c. Propter veritatem. V^r. Audi filia.

R^c. Dilexisti. V^r. Propter veritatem. Unxit te.

In .ii. nocturno.

A. Specie tua. I^r. Eructavit.

A. Adiuvabit. I^r. Deus noster.

A. Unguentum effusum. I^r. Fundamenta.

V^r. Specie tua.

²⁸¹ The title here is misleading. This section gives the rubrics for feasts of all virgins, whether martyrs or not.

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

R. *Hec est virgo. V. Inuenta. Et veniente.*

Unius virginis et martyris.

R. *Veni sponsa. V. Veni electa.*

Et unius virginis non martyris.

R. *Induit te. (recte R. Induit me.) V. Tradidit. Et.*

R. *Audi filia. V. Induet te. Quoniam.*

In .iii. nocturno.

A. *Hec est. P. Cantate .i°.*

A. *Nigra sum. P. Dominus regnavit exultet.*

A. *O quam. P. Cantate .ii°.*

V. *Adiuvabit eam.*

Evn̄g. *Simile est regnum celorum thesauro.*

Evn̄g. *Simile est regnum celorum decem virginibus.*

R. *Veni electa. V. Audi filia. Quia.*

R. *Pulchra facie. V. Specie tua. Letaberis.*

R. *Regnum mundi. V. Eructavit. Quem.*

In festis .ix. lectionum.

V. *Ora pro nobis.*

In festis .xi. lectionum.

V. *Specie tua.*

vel *Adiuvabit.*

In laudibus.

A. *Hec est virgo sapiens.*

A. *Hec est virgo.*

A. *Hec est virgo sancta.*

83^r A. | *Benedico te.*

A. *Veni sponsa.*

Cap. *Domine deus meus.*

Yº. *Ihsu corona.*

V. *Adducentur.*

A. *Veniente sponso. P. Benedictus.*

Oꝝ. *ut supra.*

¶ Ad .i.

A. *Hec est virgo sapiens.*

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

Ad .iiii.

A. *Hec est.*
Cap. *Domine deus meus.*
R. *Diffusa est. V. Propterea.*
V. *Specie tua.*

Ad .vii.

A. *Hec est.*
Cap. *Laudabo.*
R. *Specie tua. V. Intende.*
V. *Adiuvabit.*

Ad .ix.

A. *Veni sponsa.*
Cap. *Liberasti.*
R. *Adiuvabit. V. Deus in medio.*
V. *Adducentur.*

Ad secundas vesperas.

A. *Hec est. I^{fi}. feriales.*
Cap. *Domine deus meus.*
Y. *I^{hu} corona.*
V. *Adducentur.*
A. *Simile est. I^{fi}. Magnificat.*
O^u. *ut supra.*

¶ Item aliud capitulum unius virginis et martyris.

Ad utrasque vesperas et ad matutinas et ad .iiii.
Cap. *Confitebor.*

Ad .vii.

Cap. *Laudabit usque ad.*

Ad .ix.

Cap. *Liberasti me.*

COMMUNE SANCTORUM, EXTRA TEMPUS PASCHALE.

¶ Item unius virginis non martyris.

Ad utrasque vesperas et ad matutinas et ad .iiii.

Cap. *Qui gloriatur.*

Yº. *Virginis proles.* ¶. *Huius obtentu.* ¶. *Gloria patri.*

In laudibus,

ut supra.

Ad .vi.

Cap. *Emulor.*

Ad .ix.

Cap. *Sapiencia.*

⟨In natali plurimarum virginum.⟩

¶ Capitula et collecta plurimarum virginum require in festo .xi. milium
virginum; et cetera omnia similiter.

IN VIGILIA MORTUORUM.

IN VIGILIA MORTUORUM.²⁸²

Ad vesperas.

Super psalmos, *A. Placebo. P. Dilexi.*

[Ultimus versus huius psalmi, scilicet *Placebo domino*, non psallitur, sed statim cantetur loco antiphone, secundum usum sarum.]

A. Heu me. P. Ad dominum cum | tribularer.

A. Dominus custodit. P. Levavi.

A. Si iniuitates. P. De profundis.

A. Opera. P. Confitebor.

V. A porta inferi.

A. Audivi. P. Magnificat.

Kyrieleyson. Xpeleyson. Kyrieleyson.

Pater noster.

P. Lauda anima mea dominum.

V. Requiem eternam.

A porta inferi.

Credo videre bonum.

Dominus vobiscum.

Pro corpore presenti.

Oꝝ. Deus cui proprium est.

In anniversariis.

Oꝝ. Deus indulgenciarum.

Pro trigintali complendo, vel in commemoratione unius defuncti.

Oꝝ. Deus cui proprium est.

Pro sacerdote defuncto.

Oꝝ. Deus cuius misericordie non est numerus.

Pro femina defuncta.

Oꝝ. Quesumus domine pro tua pietate.

Pro episcopis defunctis.

Oꝝ. Deus qui inter apostolicos.

Pro fratribus et sororibus ||[ad *Placebo* tantum].

Oꝝ. Deus venie largitor.

+ [Quando dicitur *Placebo* generalis, tunc dicitur,]

Oꝝ. generalis. Fidelium deus omnium conditor. Qui cum deo patre.

²⁸² I.e. ‘solemn vigils’, fully chanted; observed only at funerals, obits, or trentals. See the extensive rubrics in Risby:6^off (I:29ff)

IN VIGILIA MORTUORUM.

8[Non dicitur *Dominus vobiscum* neque *Requiescant in pace* quando in immediate dicantur matutine; sed statim, sine invitatorio et sine *Venite*, incipiatur antiphona super psalmos.

Tamen quando *Dirige* non dicitur statim post *Placebo*, ut in quadragesima, et quando oraciones predice dicantur in laudibus, ut a die animarum usque ad .iiii. feriam ante pascha, tunc Oꝝ. *Fidelium deus* sic finiatur, *Qui cum deo patre et spiritu sancto*, et cetera. Et dicitur ab ipso sacerdote executore officii, sine *Dominus vobiscum* post eam.]

⟨Ad matutinas.⟩

In .i. nocturno.

A. *Dirige.* P. *Verba mea.*

A. *Converte.* P. *Domine ne in furore. (iº.)*

A. *Nequando.* P. *Domine deus meus in te speravi.*

V. *A porta inferi.*

R. *Erue domine.*

Pater noster.

Et ne nos.

Lc.i. *Parce michi domine.*

R. *Credo quod redemptor.* V. *Quem visurus sum. Et in carne.*

Lc.ii. *Tedet animam.*

R. *Qui lazaram.* V. *Qui venturus. Tu eis.*

Lc.iii. *Manus tue.*

R. *Domine quando.* V. *Commissa. Quia.*

Quandocunque fient .ix. lecciones, in singulis nocturnis repetatur tertium responsorium.

¶ In .ii. nocturno.

83^v

A. *In loco | pascue.* P. *Dominus regit me.*

A. *Delicta.* P. *Ad te domine levavi.*

A. *Credo videre.* P. *Dominus illuminacio.*

V. *In memoria eterna.*

Lc.iiii. *Quantas habeo.*

R. *Heu michi domine.* V. *Anima mea. Dum meus.*

Lc.v. *Homo natus.*

R. *Ne recorderis.* V. *Dirige domine. Dum veneris.*

Lc.vi. *Quis michi.*

R. *Domine secundum.* V. *Amplius. Ideo.*

IN VIGILIA MORTUORUM.

¶ In .iii^o. nocturno.

A. *Complaceat.* P. *Expectans.*

A. *Sana domine.* P. *Beatus qui intelligit.*

A. *Sitivit.* P. *Quemadmodum.*

V. *Requiem eternam.*

Lc.vii. *Spiritus meus.*

R. *Peccante me cotidie.* V. *Deus in nomine tuo.*

Lc.viii. *Pelli mee.*

R. *Requiem eternam.* V. *Qui lazaram.* Et.

Lc.ix. *Quare de vulva.*

R. *Libera me domine de morte.*

V. *Dies illa.* Quando.

V. *Quid ergo.* Dum veneris.

V. *Nunc xp̄e te petimus.*

Repetatur R. *Libera me.*

Isti tres versus precedentes dicuntur cum predicto responsorio quando-cunque dicuntur in vigiliis mortuorum, vel in anniversariis, vel in tricenibus, vel pro corpore presenti.

Verumtamen in die animarum dicantur isti tres,

V. *Dies illa.*

V. *Ardentes anime.*

V. *Creator.*

Sed isti duo versus ultimi, die animarum tantum.

Hoc R. *Libera me domine de viis inferni.* V. *Clamantes.* Qui portas.

^ [Et hoc responsorium non repetatur.] Hoc responsorium in omni feria .iiii. | et .v. per totum annum sit tercium, quando vigilie mortuorum fiant cum una antiphona et .ix. psalmis et .iii. lectionibus tantum. Tunc eciam dicitur semper ante lecciones V. *Complaceat tibi domine.*

Item quando laudes non sequuntur continue, non dicitur versiculus ante laudes; sed statim post *Kyrieleyson*, *Xp̄eleyson*, *Kyrieleyson*, *Pater noster*, sine pronunciacione *Et ne nos*, P. *Exaltabo te*; cum oracionibus sequentibus.

IN VIGILIA MORTUORUM.

Ante laudes, **V.** *Requiescant in pace.*

In laudibus.

A. <i>Exultabunt.</i>	I^r. <i>Miserere.</i>
A. <i>Exaudi domine.</i>	I^r. <i>Te decet.</i>
A. <i>Me suscepit.</i>	I^r. <i>Deus deus.</i>
A. <i>A porta inferi.</i>	I^r. <i>Ego dixi.</i>
A. <i>Omnis spiritus.</i>	I^r. <i>Laudate dominum de celis.</i>
V. <i>Requiem eternam.</i>	
A. <i>Ego sum.</i> I^r. <i>Benedictus.</i>	

Kyrieleison. Xp̄eleison. Kyrieleison.

Pater noster, sine pronunciacione Et ne nos.

I^r. *Exaltabo te.*

V. *A porta inferi.*

Credo videre.

Dominus vobiscum.

Oracio pro corpore presenti, ut supra,

Oꝝ. *Deus cui proprium.*

Pro trigintali vel anniversario,

Oꝝ. *Omnipotens sempiterne.*

Pro episcopis,

Oꝝ. *Deus cuius misericordie.*

Pro fratribus et sororibus,

Oꝝ. *Inclina.*

Oremus.

Deinde dicantur oraciones pro defunctis famulis *(recte familiaribus)* sub silencio ad placitum.

Quibus expletis, sequatur

Oꝝ. *generalis, Animabus quesumus domine. Qui cum deo patre.*

Requiescant in pace.

¶ Et sciendum est quod quando laudes non sequuntur continue post *Kyrieleyson. Xp̄eleyon. Kyrieleyson. Pater noster,* dicitur **I^r.** *Exaltabo te.*

Et servatur ordo oracionum istarum ad *Dirige* post lecciones more oracionum que dicuntur ad *Placebo*.